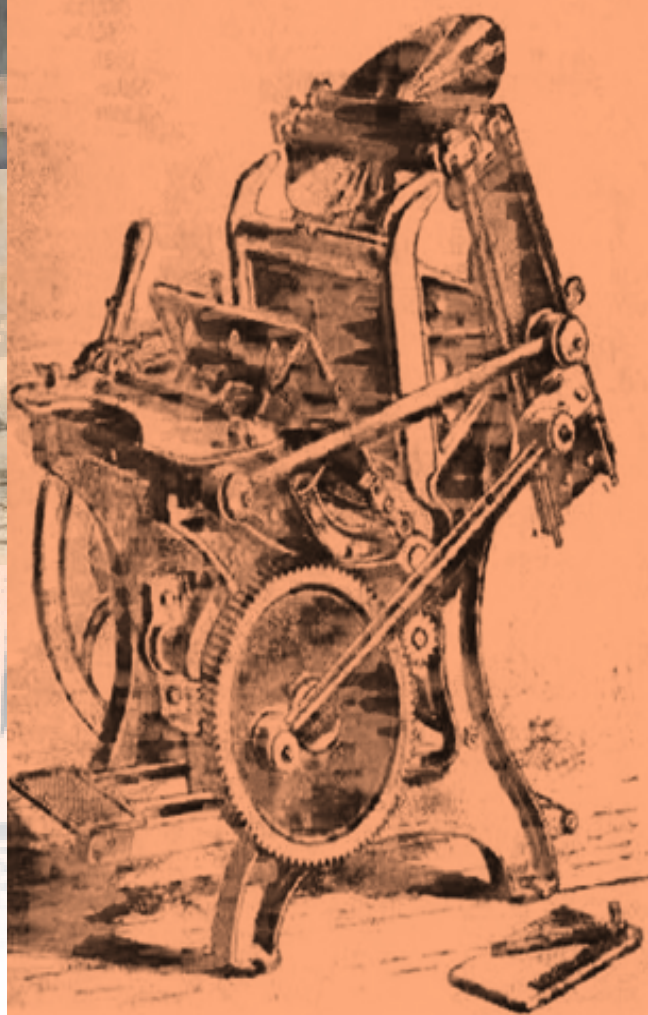
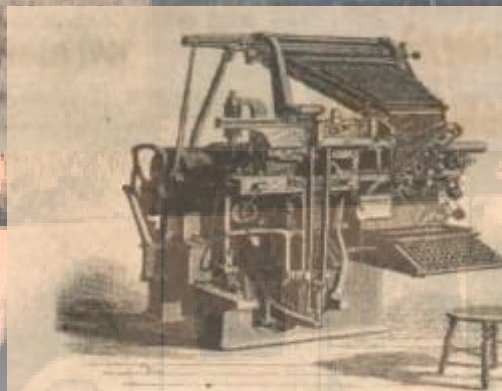

GUTENBERG

Universul cărții

GUTENBERG

Anul XI
Nr. 40
Septembrie, 2019

GUTENBERG

N
I
V
E
R
S
U
L

PUBLIKAȚIE TRIMESTRIALĂ CULTURALĂ

Anul XI, Nr. 40
Septembrie 2019

EDITURA GUTENBERG UNIVERS - ROMÂNIA

CĂRȚII

**PUBLICAȚIE FONDATĂ 2009,
DIRECTOR TIPOGRAFIA
GUTENBERG ARAD, DAN LUCA**

Florica R. CÂNDEA - Consilier editorial

COLEGIUL CONSULTATIV

Anton ILICA
Emil ȘIMANDAN
Horea TRUȚĂ

COLEGIUL TEHNIC

Carina BABA - Consilier imagine
Loredana TUDORESCU - Consilier tehnic

REDACTORI / RELAȚII SPECIALE

Lucia BIBARȚ
Sorina GROZA
Gheorghe HODREA
Mira ODAGIU
Iuliana PINTEA
Eugenia PONTA PETE

D.T.P.

Carina BABA - Concepția copertei
Ecaterina MEHESZ

DISTRIBUIRE

Radu BOLOVAN - chioșc ziare str. Mețianu

CUPRINS

Documentar- Aradul în timp	3
Profiluri jurnalistice	11
Estetica limbii	15
Recenzii	18
Salon Gutenberg	24
Idei, opinii, consemnări	34
La o ceașcă de cafea, duminica	40
Mașina tipografică	43
Eveniment	46
Editura și Tipografia Gutenberg	51

Revista Gutenberg Universul cărții precizează

Toate materialele publicate pe parcursul anului 2019, vor fi ierarhizate la sfârșitul anului și vor face obiectul Galei Excelenței, conform segmentelor cunoscute ca generice.
Mult succes!

Revista se distribuie gratuit

Responsabilitatea asupra conținutului textelor aparține autorilor

DESPRE GUTENBERG ÎN TIMP ÎN DIALOG CU DOMNUL DIRECTOR DAN LUCA

Înainte de o vacanță binemeritață, la început de Gustar, am stat de vorbă cu domnul director al Tipografiei Gutenberg, economist Dan Luca.

FRC-Stimate domnule director, suntem încă sub impresia celor 70 de ani ai existenței Tipografiei Gutenberg, vă rog să ne spuneți cum vedeți dumnea-voastră evoluția acestei instituții?

DL-În primul rând, vă rog să îmi permiteți să vă dau binețe dvs., colaboratorilor și cititorilor revistei Gutenberg, Universul Cărții.

Evoluția acestei unități o văd într-un mod favorabil, conformă cu normele tehnologice care se impun și în ciuda existenței, pe piața muncii a altor imprimării, dvs. care veniți de foarte multă vreme aici puteți vedea schimbările și secțiile unde se tipăresc de toate, cărți, cataloage, calendare, cărți de vizită, albume, almanahuri, broșuri, pliante, abonamente, tipizate, invitații s. a.

FRC-Da, așa este, aveți dreptate. Dar să continuăm povestea, am dori să știm despre începuturile dvs. în această frumoasă carieră a editării și tipăririi de materiale care servesc, necondiționat, culturii în general și înfrumusețării spiritului, în special.

DL-Cu multă plăcere.

Începuturile sau mai binezsis, ucenicia, se leagă de o altă tipografie, unde ne-am și cunoscut, prin 2004, cred, și unde am învățat meseria de la început aproape zece ani.

O tinerețe în care am pășit cu dreptul.

FRC-Da, și pentru că era un început atunci în sensul că mă temeam de începuturi care se duc cu mulți zeci de ani în urmă, nu știam de ce mă tem, de fapt, știu, de calitatea de scriitor amator, pe care nu am găsit-o nici în Călinescu, mai degrabă, scriitor minor. Însă, povestea cărților noastre continuă cu o altă întrebare, de fapt, tot poveste.

Eram la ediția 20 când ați preluat această funcție de manager, în urmă cu peste cinci ani. Știu, ați fost foarte deschis și ați acceptat schimbarea calității hârtiei de tipar, a numărului de pagini precum și o întâlnire cu noi, scriitorii, colaboratorii, cititorii, la Librăria Știința, pe atunci.

Este o povară, cu ghilimelele de rigoare, ca odată, la trei luni, să tipărim această revistă, sau este, pentru dvs. ca persoană și pentru editura și tipografie ca instituție, deja, o marcă, un brand, ca să fim în trend?

DL-Cu siguranță, îmi amintesc și de primele ediții, adică de la 20 încoace până azi la borna 40. O vârstă de Om, o vârstă de cultură imaterială pe care doar Aradul o are și o are frumos.

Știu, suntem unici, undeva am citit de o Constelație Gutenberg, în țară, dar fără o revistă proprie. Nu se poate pune problema unei poveri, cu atât mai mult cu cât siglele ne reprezintă și calitatea nu ne dezmente. Și, mai știm, că dvs, în desele plecări în țară sau la românii fără țară roștiți numele acestei mărci arădene din tot sufletul.

FRC-Din câte știm, din câte se văd, atât condițiile de lucru cât și aspectele din tipografie cunosc permanent o evoluție, vă rog să ne spuneți și despre acest aspect câte ceva.

DL-Încercăm să ținem pasul cu noi tehnologii, să înlocuim aparatele învechite cu altele din noua generație, copiatoare performante, mașini de tipar (plus alte aparate mai mici necesare) să ne aliniem la cerințele clienților noștri.

Tipărim absolut ceea ce ni se cere, listăm, xeroxăm, imprimăm, laminăm, capsăm, înfoliem, spiralăm, copertăm etc.

FRC-Am dori să știm cum gândește un manager tânăr perspectiva acestei tipografii care are o vârstă deloc de neglijat, 70 de ani.

DL-În primul rând aplic ceea ce am învățat. Costuri mici, producție mare. Atâta vreme cât suntem singura Tipografie acreditată din oraș, nu avem de ce să ne temem. Contractele cu posibili clienți se pot negocia și astfel iar e un câștig.

De obicei avem clienți care revin, care nu sunt la prima colaborare și așa, din pas în pas, ni se duce vestea. Apoi nu trebuie să uităm un lucru, am în echipă și colegi profesioniști, cu vechi state în instituție, fără de care, poate, uneori, aș fi luat altă decizie, însă experiența dâșnilor e și va fi de mare ajutor. Încerc să mulțumesc străduința angajaților, având în vedere remunerația dar și să onorez cererea pieței actuale.

FRC-O ultimă întrebare, înainte de a vă mulțumi. Vă rog să o luați ca o glumă, ce vă îndeamnă, de câte ori vă întreb de numărul de pagini, acum că am schimbat formatul, să îmi răspundeți, zâmbind, frumos: „Dacă-i musai, nu avem încotro...”

DL-Desigur că mă încercăm un sentiment de bucurie și de satisfacție, văzând cum alți și alți semnatari și colaboratori se adaugă ediție de ediție. Asta în condițiile în care se scrie, probabil mult, puțin, se citește, la fel.

Suntem deschiși tuturor, astfel că prin aceste întrebări și răspunsuri sunt convins că a edita o revistă proprie e un act de cultură, în fond nu cred că ar mai conta numărul de pagini dacă în conținut se regăsesc informații de toate felurile, documentar, estetica limbii, istorie, geografie culturală, poezie, eseu, proză, literatură în grai, spiritual, debuturi, evenimente, călătorii, recenzii, portrete etc.

Vă mulțumesc.

A consemnat Florica R. Căndea

Dragă Gutenberg,

Iată, îți scriu din nou, după un periplu gazetăresc prin capitala Austriei, în luna lui Cireșar, în drum spre Wiener Neustadt.

Dar nu pot să trec, căci nu-i așa, amintiri trec și vin, iar noi, într-o manieră originală, batem la fereastra vremii, amintiri. Cineva, mereu mă critică, spunând că trimit mesaje emilate cam dragăstos și nu „punct ochit punct lovit”, se prea poate, dar eu nu pot evita originalitatea. Deci, Dragă Gutenberg îți scriu iar însă iată ce îți scriam în 2015, iunie, ediția 23.

Dragă Gutenberg... (.....) facem precizarea, pentru iubitorii de frumos, că în preajmă se pot bucura de o librărie, cafenea, hotel, restaurant, care poartă același nume desprins din Galaxia Gutenberg (în preajma Domului Sfântul Ștefan).

Care Galaxie am regăsit -o recent, însă doar restaurantul, care ne-a oferit prilejul să fotografiem un îmbujorat local și un loc de servit masa.

Care Galaxie a pierdut librăria, în era tehnologiei, dar ce nu se pierde azi, cum și noi, Revista și Salomul Gutenberg suntem, am fost, vom fi un tren cu multe gări și stații sau halte, o colaborare cu Gutenberg e folosită de pus în CV fără o biografie. Care biografie e notabilă însă mai apoi cel cu biografie de Gutenberg sare coarda unde a fost publicat și pleacă spre alte înzărite și plătite stații. Noi am dat pe gratis, dragă Gutenberg, halta paginilor.

Dragă Gutenberg, am fost în vizită pe socul tău în vară.

Era umbros la tine acasă. Eram și noi în brațe cu un vraf de reviste, eram 11 arădeni și 4 timișoreni. Mândri de tine la noi în Salon. Repet, mulți te părăsesc dar alții te regăsesc.

Dragă Gutenberg, tu, atunci ca statuie, ți-ai hotărât haina dăltuită și scrobită, de acolo. Noi, acum am primenit altă haină în culori anotimpurale, care te binecuvântă, îi dăm suflet, și te reprezintă. Recunoaștem, nu suntem generația Facebook, unii ne taie alții ne scobesc, alții nu ne mai lăicuiesc.

Ehe hee, dragă Gutenberg, alte vremuri. De țesală, de fală, ne fură de căciulă, dar nu ni se înmoaie glasul doar plevasul. Recunoaștem, suntem generația tocului, peniței, a bățului de bățut la palmă sau a arătatului cu bățul la hartă. Recunoaștem, suntem generația scrisului de scrisori chiar și imaginare, chiar dacă ar deranja stilul nostru epistolar, știm că e original și cu adresare chiar și unui artefact cum ești tu, Gutenberg.

Acum ai o vârstă frumoasă, de 2x20 care place, vezi, sau poate nu, că iar o să fim cu dragălașenii. Noi am ales coperte nu de catifea ci caligrafiate de creta anilor de la tablă.

La Viena, tu respiri aer imperial și ne inspiri dar ești bine. Maiestuos precum un fecior

de basm care are un trecut de tipar. Energia ta ne duce pe valul Valsului vienez precum o barcă. Metafore cătând și pagini în scris scâldând. Un tren, o gară, cât o revistă, dar să ne vedem bine la alte dați însă nu în iarna vrajbei noastre...

Dragă Gutenberg, cu o profundă fidelitate îți scriu. 40 de ediții, nu de alta, dar presa e

câinele de pază al democrației și o putere în stat, însă noi prea cumiți îți stăm în umbra ta.

Dragă Gutenberg îți scriem azi în numele celor 2262 de semnături și 2328 de articole care reprezintă 11 ani de la prima ediție. Patru haine am schimbat, mulți veniți mulți plecați. Însă nu aceste cifre sau plecări ne animă. Ne animă cei 70 de ani de tipografie.

Dragă Gutenberg avem nădejdea că acum

în toamnă, în cămara ta se va mai scrie bine. Cu un strop de dragoste necopiat, neplagiat, neverificat. Și fie ca, de câte ori mă trezesc, să scriu cu dragoste despre dragoste, dragă Gutenberg. Să aducem bucurie celor ce ne așteaptă. La întâlnirea cu tine din iarnă se vor scutura petale de nea dar noi aici vom rămânea.

Din Cireșar în Răpciune, să fim buni și drepți cu noi. Să nu ne pedepsim, dragă Gutenberg, ci să ne învoioșim așa cum am făcut în Patria ta de la Viena. Așa cum o facem aici la noi în Patria paginilor de tipar scris (Tipografia), izvor drag de inspirație și drag de scris.

Îți dau întâlnire cât de curând, drag Gutenberg, căci dacă e Septembrie e Gutenberg 40.

Bun găsit dragi prieteni colaboratori cu multe doriri de succese și împliniri.

Acum când scriem lăsăm Gutenberg cel de Viena departe, suntem aproape

aici la Arad de dumneavoastră. Apanaj sau Coup de foudre, ești un prezent continuu, pe care încercăm să nu îl maculăm după orgolii personale ci după criteriile estetice.

Acum, din tumultul biografiei tale, te raportezi la cultura scrisului de atunci și de acum. Mâine, poate, era tehnologiei, te va prăbuși în fum de litere sau scrum de file. Dar, orice ar fi, modelul tău se circumscrie fără nicio regie în retorica anilor. E vorba despre o recuperare, de topos și geografii trecute. Este pentru azi o poveste tot atât de limpede dar din orizonturi îndepărtate cu multă lumină, un alt Certificat reînnoit, de citit și chiar de privit de la Arad.

Florica R. CÂNDEA

Viena 1-2 iunie 2019
Foto Mircea Boran

DE LA TIPARUL CU LITERE MOBILE LA TIPARUL DIGITAL...

Carina A. BABA

Deși astăzi ni se pare extrem de ușor de tipărit o carte, datorită tehnicii digitale, era o vreme în care informațiile au fost scrise de mână pentru a fi transmise mai departe. În aceste condiții, invenția lui Johannes Gutenberg (secolul XV) a revoluționat lumea, deoarece tipărirea textelor era net superioară vechiului meșteșug al copierii manuale a manuscriselor.

Tipărirea Bibliei, în anul 1454, în 170 de exemplare, a uimit și convins pe toată lumea în ceea ce privește beneficiile tiparului lui Gutenberg. E considerată prima carte tipărită cu litere mobile din Europa. Astăzi, mai există 4 exemplare complete, un exemplar aflându-se la Göttingen, putând fi consultat, dar în varianta electronică.

Tiparul lui Gutenberg a ajuns pe meleaguri românești după anul 1500. Ieromonahul Macarie, susținut de domnitorul Radu cel Mare, tipărește Liturghierul lui Macarie (1508), Octoiul slavon (1510) și Tetraevanghelul slavon (1512).

Sigur că umanitatea a evoluat, iar tehnicile de tipărire au fost îmbunătățite considerabil, foarte eficiente dovedindu-se, în acest moment, tiparul digital și cel offset. Și sigur că unei cărți tipărite nu îi poate lua locul o carte electronică, în ciuda atâtor presupuse dezavantaje atribuite celei dintâi.

Emil Șimăndan, fondator al Editurii
Tipografiei Gutenberg

*Este vorba despre Cenaclul Tineretului (la UTC); Cenaclul Universitas (la Universitatea cultural-științifică din Arad, fiind președinte, iar prozatorul Florin Bănescu - vicepreședinte); „Luceafărul” (la Casa de Cultură a sindicatelor din Arad - președinte, iar Violeta Mureșan - vicepreședinte, după care a fost preluat de prozatorul Siniteanu, apoi de poetul Belity); Cenaclul Uniunii Scriitorilor din Arad (membru fondator alături de membrii Cenaclului „Lucian Blaga”, condus de Ovidiu Cornea. Președinte a devenit prozatorul Florin Bănescu); „Lamura” (al scriitorilor țărani - membru fondator alături de Teodor Uiuu - președinte); Fundația Culturală „Ioan Slavici” din Arad (Președinte. Înființată la sugestia și cu sprijinul senatorului de Arad Ioan Alexandru); Editura Fundației „Ioan Slavici”; **Editura Tipografiei Gutenberg**; Filiala din Arad a UZPR; Filiala din Arad a Ligii Scriitorilor”. De asemenea am avut un rol hotărâtor în înființarea publicațiilor: „Curierul Aradului” și „Libertatea Aradului” și a revistei literar-artistice „Relief”. În fine, mai amintesc publicația „Standard” (membru fondator alături de gen.mr.(r.) Vasile I Heredea și col. (r.) Horea Gana, respectiv am „botezat-o”, i-am găsit titlul „STINDARD”, care a fost acceptat de fondatori).*

Sunt câteva dintre inițiativele culturale, literare și publicistice propuse (și finalizate) pentru Arad și arădeni, fără nici un interes material, dimpotrivă unele inițiative mi-au pricinuit serioase neplăceri și chiar sancțiuni pe linie de ziar.

(n.n. Acest material ne-a fost trimis în urma unor discuții cu privire la Editura Tipografiei Gutenberg, iunie 2019)

În luna septembrie, publicistul, scriitorul, omul de litere, ziaristul Emil Șimăndan, împlinește o frumoasă vârstă, drept pentru care îl felicităm cu prețuire.

SCRIITORUL GHEORGHE SCHWARTZ ȘI PROBLEMA ... EVREIASCĂ

Prezentarea volumelor din acest an, deocamdată

Anton ILICA

Titlul editorialului l-am formulat astfel, spre a ademeni pe "bunul cititor" la o lectură implicată. Am scris multe cronici literare despre romanele lui Gh. Schwartz (Gh. Schw.), iar prima, despre *Martorul* (1972), a fost publicată în revista *România literară*. Recent, la Târgul de carte din Arad (vezi foto), două volume mi-au atras atenția: *Ce am spus* (Editura Mirador, Arad, 2019) și *Problema* (Editura Hasfer, București, 2019).

Întâia carte este dedicată "tuturor scriitorilor frustrați din România și de aiurea", cuprinzând o parte din "multele interviuri, răspunsuri la anchete", de la debutul în presă în urmă cu jumătate de veac, făcând, după propria afirmație, din "Gheorghe Schwartz propriul personaj". A fost tentat să intituleze volumul *Itinerar idealist*, dar oricum, la un loc, însumarea intervențiilor într-un prim volum (vor urma și altele, spune autorul), conturează evoluția, "itinerarul", unui prozator de succes, prolific, a cărui zilnică și densă preocupare este numai și numai scrisul. Sunt publicate răspunsurile solicitate de diferite publicații (*Tribuna*, *Luceafărul*, *Scânteia tineretului*, *Flacăra*, *Orizont*, *Apostrof*, *Ateneu*, *Contemporanul*, *Observator*, *Familia*, *Discobolul*, *România literară*, *Steaua* etc.). Opiniile exprimate, sub formă de răspunsuri la întrebări incitante și de actualitate literară, precum și zvâcnirile de opinii critice dau imaginea unei conștiințe vii, a unui scriitor talentat, iscoditor și ispitit de condiția "bietului scrib" de a accede la noblețe literară și seniorie artistică.

Ca să fac trecerea la următorul volum, *Ce am spus* se încheie cu o conversație confidențială, intitulată "Nu știu dacă sunt evreu sau român" (p. 408), incitantă, provocatoare și relevantă pentru viața unui scriitor care nu știe să facă altceva decât să scrie și să se lamenteze. Mărturisește că a scris 42 de volume, mii de articole, că provine din Lugoj, că în apartamentul său spațios nu are loc suficient din pricina cărților, că "nu merge la cărciumă" și nici nu face parte din vreo "gașcă" (literară), că "nu știu dacă sunt evreu sau dacă sunt român", că se mândrește "cu mustața", că citește neconținut și că "iubește oamenii", că provine dintr-o familie de evrei din Lugoj și altele.

Celălalt volum se intitulează *Problema* (toate titlurile cărților sale, ca și numele său, de altfel, au opt litere scrise sau 8 sunete rostite), în care discută "problema problemei evreiești", pornind de la ipoteza: "Unde trebuie să se situeze evreul – fizic și sufletește – în vremurile noastre, pentru a nu mai fi socotit de alții și

de el însuși om problemă?" Gh. Schw. comentează cu gentilețe situația scriitorilor evrei din țară și din lume, folosind argumente livești, citate din propria operă, personaje (ex. evreul Țibor, personaj din romanul *Cei o sută*), fenomenul emigrației, studii de caz, documente istorice etc. Ura, antisemitismul, invidia, dezinformarea și altele au construit în jurul "evreului" o anumită mentalitate prin care principalele catastrofe ale lumii, ale oamenilor și ale comunităților se regăsesc în "existența evreilor". În sfârșit, "de ce am rămas eu, evreul om problemă Gheorghe Schwartz?", rostește spre final autorul. Ca să găsească un răspuns care să transmită cititorilor un mesaj autentic, ia în calcul două aspecte: "problemele din grupul de adopție dat și problemele emigrării" (p. 263). Autorul face o analiză de psihologie transversală asupra comportamentului de grup (etnic), încheind considerațiile cu replica lui Ioan Slavici despre învățăturile mamei sale, privind salutul copilului către români, unguri ori nemți. Soluția emigrării pentru sine, ca evreu, spre "a scăpa de bobârnace", nu a ales-o (deși avea atâtea alternative înainte și după 1989), crezând că România "poate să devină o țară extraordinară", dacă s-ar însănațosi de trei mari "tare genetice": lipsa valorii cuvântului (1), ierarhiile aberante, în avansări, promovări în funcții decizionale (2) și "Totul începe, nimic nu se termină" (3). Concluzionează eseistul că evreii au fost salvați mereu de o minune, că nu vor dispărea cu toții din România, după cum "povestea omului problemă merge mai departe".

Cele de mai sus nu sunt recenzii de carte ci scurte prezentări, care să îndemne la o lectură. Condiția scriitorului într-o societate tulburată și învolburată de decizii ciudate, condiția scriitorului evreu și a cetățeanului român de origine evreiască sunt chestiuni de analiză afectivă, psihologică și istorică asupra cărora se pronunță Gh. Schwartz. Ambele volume sunt surse de desfătare și au dreptul la o investiție de admirație pentru o scriitură fermecătoare în relatarea cu sinceritate despre impactul social asupra sinelui. Existența omului e adeseori condiționată de contexte independente de Omul însuși.

CONACUL BOROS BENJAMIN ȘI PARCUL SYLVA DIN GURAHONȚ

Horia TRUȚĂ

Publicat în 1874, proiectul de edificare a căii ferate Arad - Brad semnat de Boroș Beniamin, inginer și mare proprietar de păduri în zona Gurahonțului, a devenit imediat unul de referință pentru întreaga Ungarie.

Pe baza acestui document, a fost întocmit programul lucrării pe o distanță de 167 km, înserată cu 37 stații prevăzute cu săli pentru călători, birouri de mișcare, cabine pentru acari, instalații de telegraf, depozite, suprafețe de manevră și alte utilități cu specific feroviar.

De remarcat este și faptul că pe această linie inaugurată în 1895, a circulat timp de decenii și automotorul Astra, construit la Arad în anii 1936-1938. Viteza de 110 km/oră, remarcabilă pentru acele vremuri, alături de forma sa aerodinamică care îi conferea o anumită eleganță, l-au făcut punct de atracție pentru călătorii din pitoreasca Țară a Zărandului

Printre proprietățile lui Boroș Benjamin din Gurahonț, se afla conacul familiei, o clădire neoclasică, cochetă prin simplitatea ei. Se remarcă terasa acoperită, ornată cu stâlpi din lemn și decoruri traforate în stil popular. Alături se afla sectorul economic, alcătuit din acareturi, grajduri pentru vite, depozite și o livadă cu pomi fructiferi.

Parcul din jur, a fost amenajat, pe fondul unei păduri de aproximativ 5 ha, prelucrată arhitectural, prin trasarea aleilor asemenea unor poteci, îmbogățirea sortimentăției prin introducerea de noi specii extrase mai ales din fondul genetic autohton și dotarea cu mobilier de grădină adecvat.

În 1925 domeniul a devenit sediul Camerei Agricole, instituție publică autonomă, cu atribuții consultative din domeniul agriculturii. Până după război, parcul și conacul au fost bine întreținute și dezvoltate prin săparea

unui iaz decorativ, amenajarea unor terenuri de tenis, foisoare introducerea de noi plante exotice și decorative.

După 1949, au apărut primele semne ale îmbătrânirii și degradării domeniului. Lucrurile s-au înrăutățit și mai mult după mutarea în parc a terenului de fotbal și a sediului CAP.

Lipsa de interes a noilor administrații a dus prin dispariția împrejmuiri la circulația necontrolată a sătenilor, trasarea altor poteci, creșterea haotică a vegetației ierboase și extragerea ilegală a arborilor. În câțiva ani, din vechea colecție au mai rămas doar câteva exemplare ciuntite de pin, brad și stejar.

Schimbarea s-a produs prin 1962 când Eusebiu Ștefan, un excelent silviculor din Oradea a ales acest loc, ca obiectiv al

desăvârșirii pe cont propriu, a unui proiect îndrăzneț și de lungă durată. Acesta, în esență avea ca scop, crearea pe vechiul fond genetic, a unei noi colecții de arbori și arbuști.

Poate l-au atras dealurile domoale ale Munților Zărandului și ale Codrului Moma, despărțite de năvalnica Vale a Crișului Alb, clima ferită de tăișul vânturilor reci de iarnă și solul propice vegetării arborilor. Dar tot așa poate l-a atras nostalgia oamenilor locului, care-i vorbeau cu regrete despre vechiul parc, devenit la acea dată, un loc de depozitare a gunoaielor și adăpost al vitelor ferite de arșița verii. Era conștient de imensul efort științific, tehnic, financiar, cultural, pe care urma să-l depună, mai ales pentru schimbarea mentalităților și asigurarea unei atitudini favorabile acestui scop, dar nu s-a descurajat.

Terenul a fost organizat în 30 de parcele delimitate prin cărări și aliniamente de arbuști. De asemenea, a fost curățat iazul cu o suprafață de 3700 m.p., s-au refăcut canalele de aducțiune a apei, amenajată o pepinieră proprie, suprafața împrejmuită și organizată fiind extinsă la 12,5 ha. Materialul biologic necesar diversificării sortimentajiei a fost obținut printr-o vastă corespondență, întreținută cu peste 300 grădini botanice, intuiții de specialitate, universități din 53 țări de pe toate continentele.

În fiecare primăvară, peste 2000 de ghivece, erau pregătite cu semințe, plantele fiind îngrijite în pepinieră. Drept urmare, în 1985, acolo vegetau aproape 6000 puieți din peste 2500 specii din care 500 erau exemplare rar întâlnite în țară, sau chiar unicate.

Astfel sub conducerea lui Eusebiu Ștefan, în două decenii Arboretumul *Sylva* din Gurahonț, a devenit unul din cele mai importante parcuri de acest fel din Europa. Valoarea lui științifică și estetică era sporită și prin peisajul natural generos, în forme de relief diverse, de la luncile alimentate de apa izvoarelor, până la culmile unor dealuri domoale și stâncării golașe. De altfel, întregul teritoriu, oferă și azi condiții favorabile de climă și sol, propice introducerii și cultivării unei largi palete de specii exotice. Semnificativ este și faptul că în zonă, mai există obiective botanice forestiere și geomorfologice (Dealul Gruiu, Valea Rea) valoroase din punct de vedere științific și peisagistic. În literatura de specialitate, mai sunt citate: Rezervația *Dosul Laurului* din Zimbru, singura de acest fel din țară și Dealul *Baltele*, unde vegetează *Centaurea shimoncaniana*, specie, care prin raritatea ei a fost declarată Monument al Naturii. Toate acestea fac din Gurahonț, una din cele mai interesante și pitorești zone a județului nostru, constituindu-se astfel, într-o inestimabilă valoare de patrimoniu cultural național.

După 1990, prin înființarea în Gurahonț a Stațiunii de Montanologie și atribuirea parcului acestei instituții a reînceput regresul. În prezent, deși face parte din categoria ariilor protejate prin acte legislative, suprafața ocupată este incertă, iar lipsa personalului calificat poate avea urmări dezastruoase. Pentru salvarea lui se impune organizare (administrare), fonduri financiare și specialiști.

ȚARA ZĂRANDULUI

Ioan TULEU

Zărandul. Iată un nume cu rezonanță puternică în conștiința românilor de pretutindeni. Pentru că Zărand înseamnă și Țară, dar și localitate și munte, dar și istorie. Cuprinsă între două culmi muntoase și traversată de Crișul Alb, care își trage obârșia din inima Apusenilor, Țara Zărandului cuprinde între brațele sale numeroase localități înșirate ca mărgelile pe ață de-a lungul râului ce poartă cu el și jalea dar și bucuria și bogăția muntelui dar și sărăcia oamenilor, care secole de-a rândul s-au luptat să fie liberi și stăpâni în Țara lor.

„Munții noștri aur poartă, spune poetul” și apa Crișului a spălat până s-a albit mii de tone din cel mai pur metal, care a umplut însă tezaure străine. „Muzeul Aurului” de la Brad vorbește de la sine de bogățiile incomensurabile ale muntelui și tot la Brad și-au găsit loc de adăpost răsculații lui Horea. Tovarășul lui de luptă, Crișan s-a născut în apropierea Crișului în satul care astăzi îi poartă numele și îi găzduiește casa memorială. Apoi mergând pe vale în jos nu se poate să nu întâlnești pe marginea drumului Panteonul de la Țebea unde și-au aflat locul de veci martirii neamului românesc: Avram Iancu, Simion Groza, Ioan Buteanu și mulți alții despre care vorbesc crucile și gorunii ce le străjuiesc la căpătâi. Hălmagiul cu al său târg mai poartă și astăzi urmele Iancului prin locuri și monumente păstrate cu sfințenie de locuitorii care nu vor să-l dea uitării pe Craiul lor.

Mai departe, ajungi la Vârfurile (Ciuci) unde pe o troiță monumentală poți citi numele celor care s-au jertfit în războaiele de reîntregire. Și tot așa, pe margine de drum vei întâlni cruci, troițe, monumente care amintesc de o istorie de lupte și jertfe. Lângă Gurahonț, de cum treci Crișul spre Iosășel, un înscris îți atrage aminte că pe malul râului a fost spânzurat de craca unei sălcii prefectul munților, Ioan Buteanu. Buteniul, cu aspect de târg „adăpostește” între granițele sale și cântecele și legendele care amintesc de hărnicia și mândria unor oameni care au răzbit în viață bizuindu-se pe forțele proprii. De la Buteni în jos valea se lărgește și privirea pătrunde până departe, cuprinzând

ogoare și livezi, păduri și pășuni îmbrășugate. Cociile de altădată au fost înlocuite însă de mașini și tractoare, iar pe uliți zărești, pe lângă femei îmbrăcate cu haine largi, și fete cu rochii scurte și strâmte ca pe la oraș.

Ineul se află spre marginea de vest a Țării, iar cetatea construită acolo și-a aflat rosturile în lupte continue cu otomanii și alte neamuri care încercau să pătrundă în susul văii, spre munții cei înalți. În sfârșit, chiar la capăt, acolo unde se varsă Cigherul în Crișul Alb, întâlnim comuna Zărand, atestată încă de la începutul secolului al XIII-lea ca primul sediu al comitatului cu același nume. De aici încolo, spre aval, Câmpia Aradului parcă respiră alt aer, dar oamenii sunt tot aceiași, mulți coborâți din munte cu nume așisderea: Ardelean, Pădurean Moț, Hălmăgean etc amintind de obârșia lor. Oamenii, pentru că ei sunt bogăția cea mai de preț a Țării Zărandului, și-au păstrat în cea mai mare parte caracterul dârz, neînduplecat, statornic în idei și fapte.

Ei, oamenii, nu se îndoie la orice furtună, nici nu își pleacă urechea la ademeniri de sirene. Satele Zărandului sunt clădite cu statornicie pentru a rămâne în veci pe vatra strămoșească, singurul pământ care le poate întreține viața. Mit și istorie, pământuri bogate și codri seculari, aur și fier, oameni mândri și fapte mărețe, aceasta este Țara Zărandului.

UN ACADEMICIAN ARĂDEAN TIBERIU POPOVICIU (1906 –1975)

Rareș MIHĂILESCU

Tiberiu Popoviciu a fost prima personalitate născută în orașul de pe Mureș care a devenit membru al Academiei Române. El a pus bazele faimoasei școli de analiză numerică și teoria aproximării de la Cluj.

S-a născut la Arad în 16 februarie 1906, unde și-a petrecut primii ani de viață. Tot aici și-a făcut studiile primare și secundare, acestea din urmă încheindu-se în 1924 prin obținerea diplomei de bacalaureat la Liceul de băieți „Moise Nicoară”. Încă din liceu Tiberiu Popoviciu a dovedit un talent deosebit la matematică.

A colaborat la *Gazeta matematică*, iar în anul 1924 obține premiul întâi la Concursul Gazetei Matematice. Elevul Tiberiu Popoviciu a fost animatorul unui cerc de matematică pentru elevi, iar în perioada 1923-1925 a publicat o revistă litografiată de matematică intitulată *Jurnal matematic*,

majoritatea problemelor propuse purtând semnătura acestuia.

În perioada 1924 -1927 a urmat cursurile Facultății de Științe din cadrul Universității din București, iar din 1927 și-a continuat studiile în Franța, în cadrul Școlii Normale Superioare din Paris, urmând simultan și cursurile de la Sorbona, unde și-a susținut în 1933 doctoratul în matematici cu lucrarea „Sur quelques propriétés des fonctions d'une ou deux variables réelles” în fața unei comisii prezidate de Paul Montel.

Întors în țară, a primit un post la Universitatea „Ferdinand I” din Cluj, apoi, după o etapă în care a fost conferențiar la Cernăuți, în perioada 1940 -1942 este profesor la București, iar în 1942 a fost profesor agreat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, revenind la Cluj în 1948, unde a fost titular la Catedra de de Analiză până la sfârșitul vieții. După ce s-a stabilit la Cluj a avut inițiativa de a înființa *Seminarul de Teoria Aproximării și Analizei Numerice*, fapt ce prezenta o noutate în domeniul matematicii clujene. În anul 1957, prin strădania lui Tiberiu Popoviciu s-a înființat *Institutul de Calcul* de la Cluj, pe care l-a condus până la sfârșitul vieții. A căutat să îmbogățească biblioteca de specialitate a Facultății de Matematică -Fizică, a reluat publicarea periodicului *Mathematica*, serie nouă, prin intermediul căreia a reînălțat schimbul de publicații cu instituții similare ca profil și preocupări științifice din străinătate. De asemenea, a coordonat publicația *Studii și cercetări matematice*. Ca cercetător în domeniul matematicii superioare a avut multiple contribuții care îi asigură un loc de cinste între marii matematicieni ai primei jumătăți a secolului al XX-lea. De numele său se leagă elaborarea formulelor fundamentale ale calculului diferențelor divizate, generalizarea formulei clasice de integrare numerică a lui Gauss, a efectuat cercetări vizând unele clase de polinoame și cu privire la teorema lui Edmond Laguerre, a completat metoda lui Cebâsev referitoare la aplicarea algoritmului lui Euclid pentru aflarea celui mare divizor comun a două numere date.

Datorită contribuțiilor sale importante în domeniul matematicii, la numai 42 de ani, în 2 noiembrie 1948, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 21 martie 1963 i s-a conferit titlatura de membru titular al acestui for științific.

La 29 decembrie 1975, s-a stins din viață la Cluj cel pe care Caius Iacob l-a considerat „primul mare matematician dat de Transilvania după Ianos Bolyai”.

VOCI ȘI VOCAȚII

JURNALISTICE ARĂDENE

La 11 ianuarie 2019 s-au împlinit și sărbătorit 100 de ani de la înființarea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, iar la 7 ianuarie 2019 un sfert de veac de la re-înființarea, după Revoluția din Decembrie 1989, a Filialei „Ioan Slavici” din Arad a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România – evenimente marcante în istoria presei naționale și locale din vestul Transilvaniei și Țării.

Revista culturală „Gutenberg Universul Cărții” inaugurează o rubrică specială, pornind de la cele două evenimente amintite, dedicate unor personalități publicistice locale și naționale, contemporane, ante și postdecembriste, care s-au remarcat cu dăruire și talent pe tărâmul presei locale, presă care certifică o tradiție neîntreruptă de peste 180 de ani în istoria culturală a Aradului.

În acest număr, revista „Gutenberg Universul Cărții” are ca oaspeți cinci publiciști de marcă ai Aradului: DORU SINACI, SIMONA-LOREDANA BUTARU, LUCIAN ȘERBAN, CĂTĂLIN IONUȚAȘ, IOAN DOREL ZĂVOIANU.

SINACI, Doru

S-a născut la 22 septembrie 1959 în localitatea Săvârșin, județul Arad. Este absolvent al Liceului Pedagogic din Arad și al Facultății de Istorie din cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, specializarea istorie-jurnalism.

După o perioadă de mai mulți ani petrecuți în învățământ, ca învățător și apoi profesor la Școala Generală Căpâlnaș și la Școala Generală nr. 12 din Arad, în anul 1993 debutează în presă și devine redactor la cotidianul Adevărul de Arad.

Se remarcă printr-o intensă activitate publicistică, este promovată publicist comentator, apoi secretar de redacție și redactor șef (coordonator) la cotidianul Adevărul de Arad, devenit Jurnal arădean.

În paralel cu activitatea pe care o desfășoară la cotidianul Adevărul, se dedică și unei intense activități științifice, materializate în articole și studii pe următoarele teme: Aradul – capitală politică a românilor transilvăneni;

Tribuna Poporului și tribunismul arădean; Antecedentele crizei din Partidul Național Român 1906-1910; Ștefan Cicio-Pop și tribuniștii arădeni; Vasile Goldiș și tribuniștii arădeni, Alexandru Mocioni, o personalitate a timpului său și altele. A absolvit un Masterat de „Istoria Culturii și Civilizației Europene” la Facultatea de Științe Umaniste-Creștine din cadrul UVVG Arad și, după ani de cercetări a obținut titlul de doctor în istorie la Academia Română, la Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca, cu teza: „Discursul politic în perioada Tribunismului arădean (1897-1914)”.

În anul 2008 părăsește redacția cotidianului Adevărul (transformat în Jurnal arădean) la care a lucrat timp de 15 ani și devine Director adjunct al Centrului Cultural Județean Arad și, în același timp, Director al Centrului de Studii „Ioan Slavici” din cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș” Arad (cercetător științific III). Este colaborator permanent al cotidianului Glasul Aradului și un pasionat realizator de emisiuni TV. În această direcție a realizat și moderat emisiuni de televiziune la posturile arădene de televiziune Info TV și TV Arad.

Pe lângă activitatea publicistică, așa cum am mai amintit, dr. Doru Sinaci are și o consistentă listă de lucrări științifice publicate. Amintim doar câteva, dintre cele mai importante: Aradul – capitală politică a românilor transilvăneni, în Studii de știință și cultură, anul III, nr. 3 (10), septembrie 2007, Editura „Vasile Goldiș” University Press, pp.89-97; Tribuna Poporului și tribunismul arădean, publicat în Aradul și Marea Unire din 1918: culegere de studii, coordonator: Marius Grec, Stelean-Ioan Boia, Editura „Vasile Goldiș” University Press, 2008, pp. 16-54; Dispute confesionale între ortodocși și greco-catolici în perioada neoactivismului (1895-1914); 90 de ani de administrație românească în Arad: culegere de studii și comunicări, coordonator: Doru Sinaci, Emil Arbonie, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2010, pp.104-109; Tribunistul Ilarie Chendi, publicat în Administrație românească arădeană, studii și comunicări, vol. III, coordonator: Doru Sinaci, Emil Arbonie, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011, pp. 102-116; Intelectuali români din Transilvania în slujba presei naționale, apărut în Administrație românească arădeană, studii și comunicări din Banat-Crișana, vol. V, coordonator: Doru Sinaci, Emil Arbonie, Editura „Vasile Goldiș”

University Press, Arad, 2012, pp.183-205; Cea de-a doua Tribună: Tribuna Poporului de la Arad. Începuturile (1897), în Administrație românească arădeană, studii și comunicări din Banat-Crișana, vol. VI, coordonator: Doru Sinaci, Emil Arbonie, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2013, pp. 247-273; De la elite, la popor. Preocupările tribuniștilor arădeni pentru modernizarea și democratizarea Partidului Național Român, apărut în Administrație românească arădeană, studii și comunicări din Banat-Crișana, vol. VII, coordonator: Doru Sinaci, Emil Arbonie, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2013, pp. 115-181; Relațiile tribuniștilor arădeni cu liderii PNL și cu oamenii de cultură din România la începutul perioadei neoactiviste, în 95 de ani de la Marea Unire: culegere de studii / coordonator: Grec Marius, Arad, „Vasile Goldiș” University Press, 2013; Șimandul în perioada medievală (secolele XIII-XVI), în Administrație românească arădeană, studii și comunicări din Banat-Crișana, vol. IV, coordonator: Doru Sinaci, Emil Arbonie, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2013, pp. 29-39; Intelectualii europeni în căutarea spațiilor de libertate. De la saloanele aristocratice, la restaurante și cafenele, în Școală-Cultură-Națiune, volum omagial dedicat profesorului universitar doctor emerit Vasile Popeangă, coordonator Doru Bogdan, editura Nigredo, Arad, 2010, pp. 216-224. De asemenea, dr. Doru Sinaci, în colaborare și cu alți autori, a participat și la elaborarea unei serii de monografii publicate.

Paralel cu activitatea științifică, dr. Doru Sinaci continuă să fie ce a fost mai bine de două decenii: un om de presă. Astfel, din ianuarie 2014 devine redactor-șef la cotidianul Glasul Aradului, pentru o perioadă de doi ani, până în anul 2016, când preia funcția de director al Centrului Cultural Județean Arad. De la 1 septembrie 2017 a obținut, prin concurs, funcția de director al Bibliotecii Județene „Alexandru D. Xenopol” Arad. Deși în prezent nu mai are vreun angajament în presă, dr. Doru Sinaci nu a părăsit activitatea jurnalistică, publicând mai ales articole pe teme istorice. Ce spune despre toate această perioadă?

„Sunt pasionat de-o viață de istorie și am avut privilegiul să pot să-mi transform această pasiune și în profesie. După ani de cercetări am obținut doctoratul în istorie cu o lucrare la Academia Română. De mai mulți ani mă ocup și

cu coordonarea Colectivului Monografic Județean pentru elaborarea monografiilor de localitate, cercetarea și valorificarea istoriei municipiului și județului Arad. Poate și activitatea mea de ziarist, de peste două decenii, m-a făcut să analizez mai rapid anumite fapte, să extrag esențialul din amănunte aparent lipsite de importanță. Toate acestea m-au ajutat foarte mult în munca de cercetare, însă nici microbul jurnalisticii nu cred că mă va părăsi vreodată”.

BUTARU, Simona-Loredana

În anul 2018 este redactor la aradon.ro, portalul web al cotidianului Jurnal arădean. Simona Mazăre (prin căsătorie, din 2007, Simona Butaru) s-a născut la 8 aprilie 1979, în municipiul Arad. Este absolventă a Facultății de Științe Economice din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” Arad, promoția 2001, având specializare în Finanțe și Asigurări.

În 2012 a finalizat studiile de masterat în Informatică Aplicată, în cadrul aceleiași universități. A debutat jurnalistic în anul 2001 la cotidianul Observator arădean, unde a fost încadrată în același an în funcția de redactor. A lucrat la acest cotidian până în anul 2005, când a trecut la cotidianul Arad Expres, desfășurându-și activitatea de jurnalist în cadrul secțiilor Informații și Eveniment.

Între anii 2008-2009 a fost promovată Editor coordonator la Arad Expres. De aici a trecut la cotidianul Jurnal arădean, devenind șef secție Eveniment. În 2014 a preluat funcția de redactor la aradon.ro.

ȘERBAN, Lucian

În anul Centenarului Marii Uniri și Centenarului UZPR a fost redactor șef al cotidianului Glasul Aradului, unul dintre cele mai incisive publicații locale din Arad, iar la data apariției acestui volum conduce cunoscutul site de știri locale Arq, din postura de manager.

S-a născut la 15 august 1978 în municipiul Deva, județul Hunedoara. Este absolvent al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest „Vasile

Goldiș” din Arad, promoția 2001. Debutază în presă în anul 2002, când devine redactor la cotidianul *Agenda Zilei*, ediție de Arad.

Doi ani mai târziu, trece la cotidianul *Ziarul Transilvania*, cu tot cu patroni și un număr mare de colegi, apoi la cotidianul *Observator arădean*.

După această importantă experiență acumulată în presă, în februarie 2006 devine redactor la cel mai cunoscut cotidian al presei postdecembriste din Arad, *Adevărul de Arad*. Din anul 2008, după ce *Adevărul* își schimbă numele în *Jurnal arădean*, preia conducerea secției „Eveniment”, cea mai importantă secție a publicației, pe care o deține până în primăvara anului 2009, când decide să se transfere la *Glasul Aradului*, cotidian condus de fostul său coleg de la *Adevărul* și *Jurnal arădean*, Cosmin Mihuța. Imediat după venirea sa aici, pe lângă atribuțiile de redactor are și sarcini de secretar de redacție. Din aprilie 2011 devine redactor șef adjunct al cotidianului *Glasul Aradului*. În ianuarie 2014, după plecarea redactorului șef Cosmin Mihuța și preluarea funcției de către Doru Sinaci, primește și câteva dintre atribuțiile redactorului șef.

În ianuarie 2016, când Doru Sinaci renunță la funcție, i se propune și acceptă funcția de redactor șef, pe care o va deține până în noiembrie 2018, când în urma unui conflict cu noul director al ziarului, numit după criteriile greu de înțeles de noii acționari care au preluat *Glasul Aradului* în aprilie 2018, demisionează. Două săptămâni mai târziu, ziarul este vândut pentru a doua oară în același an, astfel încât se întoarce pentru a prelua din nou conducerea editorială a cotidianului. La sfârșitul lunii ianuarie 2019 părăsește din nou ziarul, acceptând propunerea care i se făcuse câteva luni mai devreme, de a deveni manager al site-ului *Arq*. Mai trebuie spus că în 2018 devine membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR), iar la propunerea publicistului Emil Șimăndan, primul președinte al Filialei UZPR de la Arad, înființată imediat după Revoluție și reconstituită în 2018, este ales vicepreședinte al acesteia. Exprimându-și crezul jurnalistic legat de caracteristicile pe care trebuie să le aibă un bun ziarist, acesta susținea în 2011, conform Dicționarului *Jurnaliștilor Arădeni*, că „un bun ziarist trebuie să fie incisiv, să fie într-o permanentă căutare a

adevărului, și nu în ultimul rând să îi placă ceea ce face, pentru că meseria aceasta presupune de multe ori să lași pe locul doi familia, prietenii și orice alte preocupări extraprofesionale.”

IONUȚAȘ, Cătălin

Ionuțaș, Cătălin s-a născut la 12 noiembrie 1940 în comuna Covăsânț, județul Arad, din părinți intelectuali, copilăria petrecându-și-o în mai multe localități sătești, până la stabilirea în orașul Arad în anul 1954.

A absolvit Liceul „Moise Nicoară” din Arad în anul 1957, după care prin examen de admitere a intrat ca student la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca în același an la Facultatea de Filologie. Absolvind facultatea în anul 1962 și obținând licența de profesor de limba și literatura română a funcționat ca profesor în orașul Beiuș, județul Bihor, până în anul 1964, după care s-a transferat în municipiul Arad.

A debutat în presă în anul 1962 ca student, la Radio Cluj, post de radio regional. A fost încadrat în presă în anul 1967 la redacția ziarului *Flacăra roșie*, unde a activat ca redactor, apoi șef de secție cultură-învățământ și secretar de redacție (între 1968-1971). Din anul 1971 a funcționat ca director al Bibliotecii județene „A.D. Xenopol” Arad, până în 1976, după care a revenit în presă la același ziar.

După Revoluția Română din Decembrie 1989 a revenit, în februarie 1990, la profesia de bază, activând ca profesor suplinitor, apoi ca publicist comentator la cotidianul *Curierul Aradului* și consilier pentru cultură la Inspectoratul pentru cultură al județului Arad, unde a coordonat apariția revistei *Aradul Cultural*. De asemenea a inițiat, alături de 18 asociați, ziarul *Știrea din Arad* pe care l-a condus în primul an de apariție.

A colaborat cu creații literare și publicistice la revistele *Familia* (Oradea), *Orizont* (Timișoara), *Ramuri* (Craiova), *Revista Bibliotecilor* (București).

Din anul 2000 este pensionar.

ZĂVOIANU, Ioan Dorel

Zăvoian Ioan Dorel (nume și pseudonim în presă D. Zăvoianu și D. Cerna) s-a născut la 15 ianuarie 1943.

Este absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie-Filozofie, secția Istorie-Psihologie, promoția 1965.

Din 1999 este Doctor în filozofie, cu lucrarea „Destinul existenței umane”, pe care în anul 2001 a publicat-o la Editura Fundației „Ioan Slavici” din Arad. Prestigiosul profesor american Larry Bowler de la University of California o aprecia, în „Cuvântul înainte” pe care l-a scris, prin bogăția și adâncimea cercetării, prin amploarea documentației filosofice, a bogatei bibliografii parcurse din literatura filosofică universală și națională, ca o „compresivă cercetare științifică și academică”. Așadar, în urma studiilor efectuate devine diplomat universitar în filozofie-pedagogie-istorie și doctor în filozofie.

A debutat în presă în anul 1964 în cotidianul Făclia din Cluj-Napoca, iar din anul 1969 a devenit colaborator permanent al cotidianului Flacăra roșie din Arad și al suplimentului cultural-artistic Cariatide – editat de cotidianul amintit între anii 1978-1981, supliment cultural la care colaborau personalități marcante și scriitori din Arad, București, Cluj-Napoca, Timișoara, Oradea, Brașov ș.a.

În anul 1979 devine redactor șef adjunct la cotidianul Flacăra roșie din Arad, funcție pe care o deține până în decembrie 1989. După 1990, când la cererea manifestaților arădeni din decembrie 1989 din fața Palatului Administrativ, cotidianul Flacăra roșie își schimbă denumirea în Adevărul de Arad, devine secretar general de redacție al noului cotidian, funcție pe care o deține până în anul 1995, când a fost ales director și președinte al S.C. Adevărul SRL.

După preluarea conducerii cotidianului cu o echipă din care au mai făcut parte Ștefan Tabuia – vicepreședinte, Mircea Contraș – redactor șef și Dorel Barbu – contabil șef, ca urmare a unei organizări reușite a ziarului, acesta ajunge în fruntea cotidienele din România,

depășind chiar și unele ziare centrale cu pretenții. Astfel, tirajul vândut: luni, marți, miercuri, joi, sâmbătă crește până la 38.000 de exemplare (din care abonamente 29.000), iar vinerea oscilând între 46.000-52.000 exemplare. Numărul estimat de cititori fiind 110.000-160.000 zilnic.

În urma alegerilor parlamentare din anul 2000 devine, pentru patru ani, Deputat în Parlamentul României.

Rămâne în fruntea ziarului până în 2003, când se alege un nou Consiliu de administrație, președinte devenind Mircea Dorgoșan. După ce în luna septembrie 2005 cotidianul Adevărul de Arad este achiziționat (cumpărat) de Inform Media – Austria (medienhaus) părăsește ziarul împreună cu o parte din redacție și se pensionează. Își continuă însă activitatea, ca director, la noul cotidian Informația Aradului până în anul 2008, după care își încetează activitatea publicistică.

Este important să subliniem că aproape trei decenii, ziaristul și cadrul didactic universitar Dorel Zăvoianu s-a impus în presa locală în Arad ca unul dintre cei mai combativi publiciști arădeni, vocea sa distinctă, cu o puternică rezonanță patriotică, a fost și încă este și astăzi, în anul Centenarului Marii Uniri, apreciată de numeroase categorii de cititori cu dragoste pentru adevăr și dreptate, pentru valorile culturale, spirituale și morale naționale românești.

De-a lungul anilor a primit o serie de Diplome și distincții ale Statului român, iar în anul 2000 a fost distins pentru îndelungata sa activitate în presă cu ORDINUL ZIARIȘTILOR, Clasa I – acordat de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, cu „Insigna de Aur”.

La sfârșitul anului 2018, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România i-a acordat distincția DIPLOMA DE EXCELENȚĂ „VASILE GOLDIȘ” – pentru sprijinirea, prin activitatea profesională dedicată, celui mai important eveniment omagial al istoriei noastre – Centenarul Marii Uniri.

Grupaj realizat de
Emil ȘIMĂNDAN

ANUL OMAGIAL AL SATULUI TRADIȚIONAL RIMĂNESC

Hodoș-Bodrog Bodrogu-Vechi Satul care își strigă fiii

Monografia satului (fragmente)

Delia CHEVEREȘAN

Între mulțimea satelor și a cetăților care de nenumărate veacuri au fost întemeiate, stăpânite, apărute și lăsate nouă ca o prețioasă moștenire, se numără și sătulețul Bodrogu-Vechi, numit în scriptele mai vechi și Hodoș-Bdrog probabil după numele Mănăstirii, care a fost ridicată aici prin veacul al VII-lea sau al VIII-lea. (Petre Ugliș-Delapecica- Scurtă monografie a sătulețului milenar Bodrogu Vechi)

Numele satului și al mănăstirii vine de la etimonul maghiar „hod”/castor (Marki Sandor- „Istoria comitatului Arad”) sau de la etimonul slav „hudus”/maiestuos/ frumos/sărbătoresc (Coloman Iuhasz). „Bodrog” ar fi un cuvânt compus din limba slavă, unde „bod”/împungător și „rog”/corn, capătă semnificația „a împunge cu cornul”.

O altă teorie ar fi cea susținută de conf. Alexa Ivici, potrivit căreia „Bodrog” ar proveni de la neamul „Bodrica”/Abodriții.

Hodoș și Bodrog au fost așezări independente de pe cursul inferior al Mureșului, ca și Popin sau Gheduș; distanța dintre ele era de câțiva kilometri (3-4 km), astfel încât, în caz de primejdie, să se poată ajuta.

Cine au fost aceia care l-au întemeiat și de unde își trage numele, nimeni nu știe.

O altă așezare străveche, cu același nume, este și pe cursul inferior al Tisei, în dreapta ei, la vărsarea în Dunăre. Este vorba de comitatul Bodrog/Baci Bodrog.

Numele Hodoș se întâlnește des în satele Banatului, încă din vechime, ca nume de familie. Cine să fi fost acest Hodoș de la care și-a primit mănăstirea numele? Poate vreun voievod valah care să fi stăpânit pe aceste meleaguri, așa cum a făcut Ohtum/Ahtum în cetatea din Ghedoș.

Tradiția spune că Hodoș este numele taurului din turma unui om bogat de pe aceste meleaguri, care a săpat cu coarnele la rădăcina

unui stejar bătrân și a scos la lumină o lădiță de argint care adăpostea Icoana Maicii Domnului.

Capul bouului Hodoș, cu coarnele lui impresionante, se păstrează într-o cutie mare, cu geam și este așezat în tinda bisericii, deasupra ușii, la intrare.

Înclinăm să credem că originea satului și a numelui se pierd în negura veacurilor, că aceste străvechi numiri sunt legate de trecutul nostru bimilenar, pe care l-am păstrat cu sfințenie.

Într-un timp, nu prea îndepărtat, să tot fie vreo 70 de ani, în certificatele de naștere ale copiilor născuți după Al Doilea Război Mondial era trecut Hodoș-Bodrog, locul nașterii.

Numele satului Hodoș-Bodrog era inscripționat pe tăblița indicatoare de la marginea localității, lângă Cimitirul vechi, venind dinspre Pecica. A dispărut după anul 1950 și indicatorul și denumirea. Satul a primit un alt nume, Bodrogu-Vechi, pe care l-a avut și la începutul secolului al XX-lea, spre a-l deosebi de un alt sat din apropierea mănăstirii, Bodrogu-Nou. Astăzi satul este cunoscut între localitățile din jur- Pecica, Felnac, Călugăreni, Zădăreni- numai sub numele de Bodrog, chiar dacă indicatorul de pe DN7 este Bodrogu-Vechi, iar cel de la intrarea în sat are inscripționate denumirile în limbile română, maghiară și sârbă: Bodrogu-Vechi, Óbodrog, Стари Бодрог.

A intrat în circuitul cultural și spiritual prin Schitul Sf. Cuvioasă Parascheva cu hramul Buna Vestire la 25 martie și Sf. Cuvioasă Parascheva, 14 octombrie.

Cei care caută un loc de reculegere, de liniște, de împăcare cu sine, de regăsire ori de întoarcere către Dumnezeu vin și revin la sărbători ori seara, la vecernie, la Schitul și la biserica de la Bodrog. Chiar dacă lăcașul este administrat de Mănăstirea Hodoș-Bodrog, rămâne acum cunoscut prin numele satului Bodrog, aflat la 2 km distanță de Schit și de Mănăstire.

Satul este matricea spirituală a unei comunități, raportându-se la dimensiunea spațială și, mai ales, la cea temporară. Evoluția satului se face între hotare, liniile teritoriale marcate fie de factorii naturali, fie de factorii sociali. Spiritualitatea însă se definește mereu prin dimensiunea temporală marcată de „odată”, „atunci”, „cândva”, „acum”. Se întâmplă, din păcate, prea des în ultima vreme, ca „acum” să nu mai aibă nicio semnificație, căci satul de altădată nu mai există decât pe hartă, riscând să dispară definitiv într-un viitor apropiat.

De aceea, satul își strigă fiii plecați pe alte melaguri: averea lui, a satului, ei, oamenii, născuți în acest colț de rai, de unde și-au luat și energia și inerția de a-și depăși condiția, de a fi fala satului, de a purta cu cinste numele Bodrogului, dincolo de hotarele lui.

În toți anii care au trecut de la inundațiile din 1975 bodroganii, strămutați în alte locuri au revenit, cu durere în suflet, la cuib, în sat, pentru că dorul de casă nu-i va părăsi niciodată. Au găsit în căsuța care a supraviețuit dezastrului oameni noi, azi bodrogani și ei, care au salvat satul de la pieire. Au acest statut de câteva zeci de ani, vorbesc cu drag despre locul în care trăiesc, se bucură de sănătate, de aer, de soare, de Mureș, de pădure și, probabil, aici vor aduna ghiociei în păr și vor înfrunța „Marea Trecere” cu seninătate și înțelepciune.

Prin ei și datorită lor satul respiră, trăiește, EXISTĂ!

MACEA, LOC DE LEGENDĂ ȘI DE INSPIRAȚIE

Constantin AVĂDANEI

Am deschis cu nerăbdare această operă monografică de excepție, „Macea. Înscrișuri monografice”, autor Floare Ranta Câdea.

Am înțeles de la început intențiile autorului, care s-a refugiat în universul satului românesc, pe meleagurile natale, pentru a îmbogăți cartea istoriei românești, pentru a o aduce la timpul prezent, ca să fie înțeleasă de generațiile contemporane și de cele ce vor urma.

Nimic nu este mai frumos, mai înălțător pentru autor, decât satisfacția unei dorințe împlinite.

Un „neastâmpăr” al autorului, dominat de dorința de a regăsi realul, adevărul și ineditul în viața satului copilăriei sale, a făcut ca noi astăzi să așezăm în sufletul nostru această mare capodoperă a istoriografiei, a ruralului românesc.

Pentru orientare am consultat cuprinsul cărții și lista celor care au furnizat toate cele necesare, pentru ca autoarea să poată „distila” prin talentul scriitoricesc un ocean de informații, mărturii vii, arhive și tot ceea ce înseamnă graiul și tradițiile românilor din Macea.

Din cele trei faze ale abordării acestei lucrări de către cititori, așa cum ne îndeamnă autoarea (văzută, citită și apoi răstălmăcită), eu sunt la prima fază, de documentare și de aflare a

contextului în care s-a adunat atâta istorie în această „zestre de amintiri”, presărată cu arome și condimente ale lirismului, care te îndeamnă la o lectură plăcută și continuă.

Îmbinarea textelor cu ilustrațiile, pozele, hărțile și celelate mărturii s-a făcut cu multă râvnă și talent scriitoricesc al autoarei, iar condeiul cel fermecat a așternut pe hârtie meșteșugul, dar și

arta mânăuirii cuvântului românesc.

Și tot din lecturarea acestei cărți mai aflăm că ghidul în scrierea acestei istorii locale a fost concepția filozofică a lui Blaga: „Valul este dorul mării de a săruta țărnul”.

Cu siguranță că această lucrare a pătruns în sufletul nostru.

Prin ea ne-am creat similitudini, cu care ne-am transpus în lumea copilăriei noastre, ajutându-ne să înțelegem sensul continuității trăirii românilor pe aceste meleaguri. L-am înțeles și pe Lucian Blaga, care s-a convins și el că „veșnicia s-a născut la sat”.

Consider că este o lucrare și cu caracter sentimental, pentru că, așa cum spune și doamna profesoară Floare Ranta Câdea este „o carte care vede lumina tipografică în An Centenar, cuvine-se să o închinăm eroilor anonimi din comună, jertfei lor precum și presupusului zbor temerar cu hidroavionul de la Siti, efectuat de Taica Ranta”.

Fiindcă mă aflu în prima etapă de lecturare a cărții, las portița deschisă pentru alte viitoare comentarii, aprecieri, zămisliuri despre frumusețea universului satului românesc, și în special a celui numit Macea.

NESECATUL „IZVOR DE SUFLET ROMÂNESC”

Constantin AVĂDANEI

Sărbătoarea numită generic „Izvor de suflet românesc” a fost organizată de Cercul Cultural Româno-Austriac „UNIREA” Wiener Neustadt și RTV UNIREA din Viena, avându-l ca președinte pe domnul Ioan Godja.

S-a sărbătorit Ziua Europei (a XIII-a Ediție), Ziua românilor de pretutindeni, Ziua Copilului.

Domnul Ioan Godja transmitea gândul bun către invitați.

În anul omagial al satului tradițional românesc, fiecare român plecat își croiește calea înspre acasă ori își tivește valea gândurilor înspre cărări presărate cu semințe de dor.

Este vie în sufletul nostru prezentarea cărții „Macea. Înscrieri monografice”, de către distinsa doamnă profesoară *Floare Ranta Câdea*. O carte de poveste cu poveste despre satul său natal, cu nostalgia trecutului readus la prezent, o carte cu arome și condimente nostalgice, care te îndeamnă la o lectură profundă și atentă.

Cartea este construită într-o arhitectură aparte, care aduce în prim-plan, prin prisma propriei vieți a autoarei, trăită în satul natal, Macea, o lume care nu se mai regăsește decât în memoria cea vie a unor amintiri trecute.

Găsim în paginile cărții peste 1300 de fotografii, care împânzesc conținutul, din care se deslușesc portul popular, datini locale, arhitectura caselor de locuit și a gospodăriilor din Macea, rețete culinare și foarte multe cuvinte și expresii specifice graiului local.

Mai aflăm din rândurile acestei opere, că pe aceste locuri au avut loc și evenimente tehnice deosebite: zborul temerar de la Siti și zborul cu hidroavionul, de acum 105 ani. Autoarea dedică această carte tuturor celor care îmbrățișează fapte, frumuseți umane, lăcașuri și povești adunate între coperte neruginite. Lecturând această carte îi astâmpărăm autoarei dorul de cititori, comparând acest dor cu „dorul zidului de fereastră”. Cu sfială și cu dor nespuse pentru românii de pretutindeni s-a apropiat de „Izvorul de suflet românesc” de la Viena, distinsa doamnă *Nadia Urian Linul* care a adus aici universul satului românesc din zona Năsăudului. De acolo, peunde și-au purtat pașii Coșbuc și Rebreanu.

A venit cu mesajele sătenilor din Cristeștii-Ciceului, cu frumoasele costume populare, cu descrierea tradițiilor locurilor unde s-a născut, și și-a petrecut copilăria, unde își desfășoară activitatea ca profesor de istorie și ca scriitoare. Toate acestea cuprinse în cartea „Povești din sat”. Cuvintele cărților scrise de dânsa în dulcele grai ardelenesc sunt dăltuite în tipare ce vor să păstreze întru eternitate povestea fascinantă a satului ardelenesc, cu haruri și balsamuri ce tămăduiesc sufletele țăranilor, acum, multe icoane în suferință. Rădăcinile

sufletului, precum al copacului sunt înfipite adânc în pământul în care a crescut: „...eu m-am născut la sat, am copilărit și am muncit o viață, ca dascăl al unui sat. O spun și am spus-o cu mândrie, oriunde m-au dus pașii. M-am considerat o norocoasă pentru că am avut această șansă!

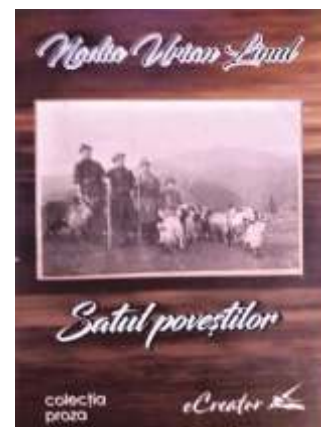
Prin ceea ce scriu, vreau să dau viață, să fac demersuri de salvare ori măcar de conservare a tot ceea ce este dăinuit în spațiile rurale pline de mister și natural.”

Cu pasiune și mândrie a povestit românilor adunați la Viena, la marea sărbătoare, că în anul Centenarului Marii Uniri a reușit să înființeze la școala din Cristeștii-Ciceului un muzeu al satului. În muzeu se desfășoară acum lecții, lansări de carte, programe artistice, șezători, dar mai ales să rămână peste veacuri, o dovada a felului în care au trăit, au muncit și au trăit strămoșii, că și-au păstrat crezul, legământul, crucea, datinile, obiceiurile, modul de viață, cu bune și rele, cu greul sau ușorul timpurilor.

Ceea ce este expus este prins în imagini. Ceea ce nu se vede este munca, implicarea oamenilor, dragostea cu care s-a lucrat, dând fiecare din timpul și vremea sa, din bogăția...sufletească, cu multă râvnă și bunăvoință. Ceea ce se găsește în muzeu este și în „Poveștile din sat”.

Nadia Urian Linul conferă textelor sale un parfum aparte a lumii satului bistrițean, care constituie o adevărată pledoarie pentru frumos și renaștere. (...)

Dacă vrem să reținem în suflet anii copilăriei, avem acum un mijloc potrivit: „Povești din sat”!

„O SCURTĂ ISTORIE ILUSTRATĂ A ROMÂNILOR” SAU CUM SĂ INSPIRI O GENERAȚIE...

Carina A. BABA

„Sunt conștient că sunt român de când bunicul meu s-a supărat că vorbeam prea mult în franceză. Așa că am luat măsuri. Am cumpărat o carte cu poeziile lui Eminescu și am cărat-o cu mine peste tot, inclusiv în cei 22 de ani de ședere în Africa! Peste granițe, i-am avut alături pe Eminescu și Biblia, șlefuită de Gala Galaction.” Neagu Djuvara

Să îți cunoști țara din punct de vedere geografic, istoric, cultural reprezintă o datorie morală. Știm însă cu toții că școala, prin metodele clasice de predare-învățare, reușește cu greu să îi atragă pe tineri înspre aceste domenii. În aceste condiții, apare la orizont un personaj carismatic, extrem de cultivat, care transformă câmpul arid al istoriei, înțesat cu date, într-o poveste atât de bine spusă, încât cunoașterea istoriei poporului român se transformă, pe nesimțite, într-o pasiune.

Numele lui este Neagu Djuvara. Datele biografice și bibliografice ale acestui istoric cu impact asupra tinerei generații sunt la un click distanță, așa că nu voi insista asupra acestor lucruri, referindu-mă doar la „O scurtă istorie ilustrată a românilor”- care a apărut la Editura Humanitas, București, în anul 2013.

„Istoria ilustrată” conține peste 300 de pagini, având un design de o eleganță aparte. Ilustrațiile alb-negru completează „povestea” atât de bine că aproape te poți teleporta în epocile prezentate, autorul însuși considerând că „aceasta nu este o carte obișnuită de istorie!”

Istoria lui Djuvara începe de pe la începutul primului mileniu creștin și se oprește la finele celui de-Al Doilea Război Mondial, pe această axă, Djuvara însemnând cu finețe toate pățaniile prin care a trecut poporul român până a ajuns ceea ce vedem astăzi.

Acuratețea informațiilor, redarea cât se poate de corectă a evenimentelor, fără părtiniri inutile, trimiteri la popoarele învecinate cu care românii au avut atât de des de a face, comparații între opiniile sale și ale altor istorici, toate argumentate, aducerea la zi a acestora, fiindcă mereu se descoperă câte ceva, mereu apare câte o

dovadă arheologică sau de altă natură (tot ce există în lumea aceasta vorbește despre ceva), care să susțină sau nu diverse teorii, incursiuni în lingvistică, literatură, teologie, fiindcă limba noastră s-a născut și a crescut deodată cu românii, iar datinile străvechi se împletesc până la contopire cu elementele creștine... ei bine, toate acestea ne oferă o imagine panoramică a trecutului nostru.

Așadar, „O istorie ilustrată a românilor” merită citită, oferindu-ne o privire caleidoscopică a mentalității poporului român, a modului în care acesta a evoluat, a felului în care „s-a jucat” cu cuvintele, astfel că „wikingul” de la capătul Europei a ajuns la noi „viteazul” din basme (și nu numai!)...

UN APARTAMENT LA PARIS

Mira ODAGIU

Când te apucă dorul de Paris cauți o carte care să-ți creeze iluzia că flanezi aieva pe străzile fermecate ale acestuia... Așa am început lectura...romanului ”Un apartament la Paris” al autoarei Michelle Gable.

Michelle Gable s-a născut în La Jolla, SUA, și a copilărit în San Diego. A absolvit The College of William & Mary. Ulterior a lucrat în domeniul investițiilor bancare și a condus o companie de software. După succesul primului roman a mai scris trei romane, netraduse încă în limba română :”I'll See You in Paris”, ”The book of summer” și ”In summer I meet Jack”.

Romanul ”Un apartament la Paris” împletește cu grație două povești: una din La Belle Epoque, alta din lumea contemporană. Pornind de la fapte istorice, una urmărește spectaculosul jurnal al lui Marthe de Florian, celebră demimondenă a Parisului de la sfârșitul veacului al XIX-lea îndrăgostită de pictorul Giovanni Boldini, cealaltă, viața unei experte în mobilă europeană de la casa de licitații Sotheby's, April Vogt. Pe măsură ce April, ajutată de un seducător avocat parizian, Luc Thébault,

descoperă secretele vieții tumultuoase ale Marthei, o întreagă epocă, strălucitoare și frământată, se conturează aducând în prim-plan figurile unor personaje boeme cunoscute, precum: pictorul Giovanni Boldini, contele Robert de Montesquiou, Marcel Proust, Apollinaire sau Jeanne Hugo, dar și locuri sau cafelele din vechiul Paris: Maxim's, Café Zephyr, Folies Bergères, Opera Garnier, Place Pigalle, Les Galleries Lafayette și Pont des Arts. April Vogt, expertă în mobilă europeană, e trimisă de casa de licitații Sotheby's să evalueze obiectele dintr-un apartament parizian care n-a fost deschis de șapte decenii: „după părerea celor de la Paris este o descoperire remarcabilă. A murit o femeie în sudul Franței și a lăsat în Pigalle un apartament care rămăsese în familie mai bine de un secol. Nu erau proprietari, aveau însă contract de închiriere pe o sută de ani”. Odată ajunsă la Paris, în apartamentul plin de mobile spectaculoase, April va identifica un tablou al pictorului Giovanni Boldini care o înfățișează pe faimoasa proprietară – curtezana Marthe de Florian. Hotărâtă să afle mai multe despre frumoasa demimondenă, April găsește o serie de cărți de vizită ascunse în interiorul mobilelor și primește de la avocatul care se ocupă de moștenire scrisorile și jurnalul intim al acesteia, descoperind astfel că viața lui Marthe de Florian fusese una fascinantă, petrecută plener printre poeți, artiști și oameni politici importanți. Pe măsură ce pune cap la cap firele poveștii existenței agitate a Marthei, April încearcă să-și facă ordine în propria viață.

Am citit romanul autoarei Michelle Gable pe nerasuflete bucuroasă să întâlnesc personaje fascinante, locuri încărcate de lux și opulentă, situații inedite sau captivante, ceea ce demonstrează documentarea autoarei. Însă, ce mi-a plăcut mai puțin a fost aerul de viziune narativă clișeistică ”à la americaine” care generează sentimentul de inautenticitate: „April se imagina sprijininându-se seara de fereastră, cu un pahar de vin în mână și cu tot orașul sclipind în fața ei. Apartamentul nu era cine știe ce pe dinăuntru, totuși îi dezvăluia Parisul”. Parisul contemporan e văzut prin ochii americancei

plină de idei preconceptuate și stereotipii: „alături de amintirile ei despre fiecare cafea, despre cinele de la miezul nopții, despre miile de pahare de vin, April își amintea de unt. Era mai cremos la Paris, și mai sărat” sau ”ca să fie remarcată, tot ce-i mai trebuia era vreo eșarfă mai nostimă sau o bască”.

Aș fi preferat o viziune macar europeană dacă nu ”à la française”...

Bref, un roman relaxant, captivant, de citit în vacanță...când ți-e dor de Paris...

LECTURI PARALELE

Asociația Scriitorilor Romani din Austria ASRA

Florica R. CÂNDEA

Cu președinte fondator pe *Daniela Gumann*, scriitor, antreprenor, psiholog, ASRA este Asociația Scriitorilor Români din Austria, având un scop foarte bine definit, acela de a încuraja și promova creatori români din Austria.

Deși recunoaște că este o povară greu de dus, doamna președinte crede în idealuri care nu sunt imposibile, nu se împiedică să meargă mai departe spre a descoperi valori romanesti pe meleag austriac.

Din contră, a înființat și revista *Condeierul diasporei*, cu o apariție trimestrială, în paginile căreia se regăsesc nume și valori care bat la porțile afirmării pe tărâm creativ.

Despre două ediții am vorbit și noi la Arad printre zâmbete de maci imaculati. Condeieri români, de acum și arădenii slujesc ideea de reunire pe care o resimt toți cei care semnează.

Asociația Scriitorilor Romani din Austria promovează *Lecturi paralele*, prin valori culturale române, indiferent de crez, însă nu cel politic. E un mod al literaturii fără frontiere, spre a se înnoda, prin scris, adevăruri, valori ale specificului național cât și prietenii literare. Dar, trebuie să știm că acolo, în patria adoptivă, Salzburg, Daniela Gumann, de loc din Iași, mai are o Patrie de suflet pentru cei singuri. (Îngrijire bătrâni Austria o recomanda alături de soțul ei, Constantin Gumann, doi profesioniști în domeniu pentru că „Acolo unde alinare nu e, nimic nu e”).

Ilustrăm, în cele ce urmează, prin câteva opinii literare, despre scriitorii Daniela Gumann și Constantin Gumann, ASRA Salzburg.

CONSTANTIN GUMANN
”GÂNDIREA POZITIVĂ ÎN PROFESIE
ȘI POLITICĂ”

Editura Pim, Iași, 2018

Anton ILICA

Despre ”gândirea pozitivă” ca și concept și implicare umană, au scris psihologi, sociologi, filosofi, amintind, între aceștia, pe D. Goleman, D. Carnegie, N. V. Peale, R. Anthony; N. Hill și mulți alții.

Ce este gândirea pozitivă? Nu definim un concept – gășibil pe net -, dar consecințele unei atitudini pozitive s-ar putea eticheta în următoarea mentalitate, construită ca un sfat al psihologului W. James: ”Mergi în viață cu o licărire în ochi, cu un zâmbet pe față și cu un scop mareț în inimă”. Altfel spus, trăiește optimist, cu încredere în reușite și crede în succesul tău. Gândirea pozitivă este ”aplicată” de C. Gumann, cf titlului, în profesie și politică, două angajări fundamentale ale omului.

Ce ne spune numele Constantin Gumann? Aflăm despre autor că este inginer, că s-a născut în Basarabia, a trăit în comunismul românesc, de unde „a evadat”, în 1983, în Austria, țara în care acum locuiește și care i-a permis să-și asigure o viață tihnită, o activitate familială echilibrată și o împlinire profesională creatoare. Este artist de artă plastică în metale. Toate acestea – ca experiență reușită de existență – sunt atribuitele înzestrării sale cu „gândire pozitivă”, pe care, sub formă de sfaturi, o împărtășește celorlalți. Editând volumul sub egida Asociației Scriitorilor Români din Austria, credința autorului este că realizează o operă artistică, scriitoricească.

Ca să înțeleg eu însumi efectele gândirii atitudinale, îmi permiteți să vă atrag într-o narațiune, trimisă pe mess de o colegă din Chișinău: ”Un om a naufragiat pe o insulă pustie. Fără speranța de a fi găsit, își încropește o colibă pentru un trai îndelungat în singurătate și începe să cutreiere mica întindere de pământ înconjurată de ape. La reîntoarcere, găsește coliba arsă, pierzând orice fel de speranță de noroc. Momentul de supărare și deznădejde i-a fost tulburat de un vapor care se îndreptă spre insulă.

-De unde a-ți știut că mă aflu aici și am nevoie de asistență?

-Am văzut fum dens de la o colibă arzând.”

Din perspectiva recomandărilor privind adoptarea unei gândiri optimiste/ pozitive, în orice eșec ori deznădejde sunt resurse nebănuite de putere, iar ecoul ar fi să nu-ți pleci privirea și comportamentul sub povara nenorocirii. Suferința trezește spiritul, iar neliniștea înobilează sufletul. Vorba autorului: „Viața este simplă, oamenii sunt complicați!”. Dar, ne întrebăm, împreună cu autorul, „De ce să gândim pozitiv?”. Răspunde sfătos C. Gumann: „Gândirea pozitivă este o rețetă fabuloasă pentru creierul Dvs. ... care acum trebuie antrenat să devină creier optimist” ..., fiind capabil ”să creeze starea de

fericire”. Se recurge la câteva exerciții practice, cum ar fi exersarea câtorva convingeri: „am problemele vieții mele în mâinile mele”, „caută soluții nu vinovății”, „tu devii o mare oportunitate de acțiune”, pozitivisti utilizează „conjuncția și, iar negativisti pe dar”, „bazați-vă pe forța sugestiei pozitive”, evoluati de la „postura de ratat la cea de câștigător”, „găsiți întotdeauna Strokes”, adică impulsuri pozitive coagulate în zâmbet, suflet luminat și emanație de fericire. Considerațiile de mai sus, evident desenate în comportamente pozitive, derivă deopotrivă din capacitatea noastră de a gestiona atitudinea și gândirea negativă. Această modificare începe cu „schimbarea convorbirilor interioare”, conform cărora temerile, neputința, depresia, furia și agresiunea pot fi înlocuite de antonimele acestor adjective substantivizate. Totul ține de un management al emotivității, de o gestionare, prin antrenament sistematic, a elementelor care ar destabiliza liniștea afectivă și ar induce un stres agresiv și periculos.

C. Gumann aduce în ecuația gândirii pozitive „Piramida trebuințelor” a lui A. Maslow, cu arhicunoscuta ierhizare a celor cinci nevoi/ trebuințe umane. Un manager responsabil ține cont de treptele asezonate ale trebuințelor, făcând ca subalternii să fie motivați pentru a deveni câștigători, așa cum a procedat inginerul-șef C. Gumann la concernul Penta din Berlin, aplicând tehnica „Afirmarea duce la confirmare”.

Un capitol interesant se referă la „Aplicarea gândirii pozitive în politică”, în care analizează problemele Uniunii europene, confruntată cu imigrația musulmanilor, a atentatelor, a diferențelor fundamentale dintre culturi etc. Opiniile din acest capitol au dreptul la remaniere, fiind nevoie de o decantare mult mai subtilă, dezvoltabilă în contexte tulburătoare, dar care puse sub lupa gândirii pozitive au șanse de bună coabitare.

Eseul despre „Gândirea pozitivă în profesie și în politică” sintetizează câteva probleme ale vieții contemporane, din unghiul de vedere al insului care și-a câștigat dreptul de sfătoșenie, ca urmare a unei experiențe reușite de viață cumpănită și vegheată de o înaltă înțelepciune. Cartea devine un ghid necesar pentru pesimiști, precum și un îndrumar pentru optimiști, adică pentru toți oamenii care caută să conștientizeze că fericirea sinelui ține de capacitatea fiecăruia și a grupului de a dori să fie pozitiv și să-și regăsească formula unei stări emoționale aureolate

de virtuțile binelui, adevărului și frumosului. Cartea lui Constantin Guman se citește cu interes, cu implicare și cu efecte educative exemplare.

**ȘTIINȚĂ, FILOSOFIE, MORALITATE ȘI
DEMOCRAȚIE ÎN AMINTIRI ALE
EXISTENȚEI INDIVIDULUI SAU
„UN OM PUTERNIC ÎNTRE OAMENII BUNI”
Beatrice ELISS AL-BADI**

Pentru a motiva citirea cărții ”Evadarea mea din comunism” (Editura Pim, Iași, 2018, 195 p.), voi prezenta următoarele argumente rezultate în urma lecturii.

Autorul Constantin Gumann numește descrierea experiențelor de viață simplu: ”roman autobiografic” - însă acest roman autobiografic, indică, încă de la primele rânduri citite, că simplitatea e complexă, ridicând probleme de filosofie precum: „Există în om o pornire de a face rău, dar și una de a face bine (pg 5); „Trecutul nostru este viața noastră, tot ce avem mai bun, viitorul este, totuși, o incertitudine (pg 7), „dar liniștea nu poate exista în război (pg. 7) „Noi nu putem munci fără să gândim! Noi suntem datori să gândim...”(pg 17). Întrebându-te, drag cititor, cine este Constantin Gumann, nu-ți pot răspunde decât prin a lua de bune toate cele pe care autorul le relatează în carte despre sine, ignorând sau ascunzând ceva: am știi numele adevărat de naștere dacă s-ar preciza numele tatălui, acel om ”cu ochi de vultur”, colonel de jandarmi, care, în retragere, a însoțit armata germană, pierind și fără ca băiatul sau mama să-i cunoască mormântul.

Numele scriitorului e preluat după al mamei, provenind din familia Guma, de prin părțile moldovenești, adăugând după stabilirea în Austria doi n, reieșind Gumann. Lecturând volumul ”Evadarea mea din comunism”, aflăm despre experiențele de viață, prezentate cronologic, ale unui om de la vârsta copilăriei din anii războiului până acum, cu dramele unei existențe tulburătoare așa cum acestea s-au impregnat în memoria autorului. E cartea amintirilor, din care se recuperează experiențe, pe care generația mea nu și le poate închipui: ”amintirea venirii mele la București, în ultimele zile ale celui de-al doilea război mondial, refugiat din Moldova, copil de 4 ani, împreună cu mama și tatăl, colonel de jandarmi în drum spre Germania, însoțind trupele germane” (pg. 6) sau o imagine de ansamblu gastronomică, trăită de mulți dintre noi, deși nu am prins războaie: sătul de cartofi prăjiți, îi spune mamei,,- Aș vrea și eu friptură de porc, cum am văzut la copiii lui Szilagyi” la care mama îi răspunde „-Bine, băiatul mamei, îți spun eu secretul, du-te și cumpără usturoi, fă un mujdei și aruncă-l peste cartofii proaspăt prăjiți-vei avea o originală friptură de cartofi”. Împreună cu mama sa,

copilărește în București, după un popas fericit la Oarda de Jos, ultimul loc al familiei biologice întregite: ”Tatăl meu conducea o echipă de luptă împotriva terorismului încă din Bucovina la Cernăuți...”. Mama sa, rămasă oarecum văduvă – fără a (mai) știi ceva despre „colonelul de jandarmi” - aduce copilului un tată adoptiv, un om de excepție, care a suplinit cu demnitate asistența în maturizare a lui Costel. Familia mamei, născută Guma, provenea din Orhei – Găuzeni, din Basarabia, cu rude în orașul austriac, Linz. Adevăratele amintiri adolescente încep în Capitala țării, unde stă, cu bagajele pregătite de plecare, până în 1978, adică de ani, când...

Romanul autobiografic devine o cronică vie a vieții din Capitală, cu toate dificultățile sociale, politice, psihologice și familiale. Fiecare moment al existenței prinde contur grație amintirii, parcă involuntare, dar puternic impregnate de suferințe și nedreptăți, de traumatisme și dereglări afective. Aflăm cum trăiește ”chiriaș” în casa nașului, cum mama deschide o Casa de modă, cum a abdicat Regele, sub șantaj sovietic, cum și-a dus populația și ei traiul de după război, cum l-a cunoscut pe Rosenberg, care-i lasă atelierul și sculele de cizelură. A fost stimulentele vocațional să-și aleagă, în 1954, un liceu de electrotehnică. Apoi, relatează relația elegantă cu tatăl său adoptiv, profesorul filolog Constantin Ionescu: ”Tatăl meu era un mare amator de informații adevărate” (pg. 42). Autorul își descrie viața în contact cu evenimentele, pe ani din 1956 până în 1983, anul în care decide să „evadeze din închisoarea mică”, iar apoi din „închisoarea mare”, din comunism. Excepțional sunt relatate torturile fizice și psihice la care a fost supus, spre a transforma dizidentul în bolnav psihic prin medicație, stres polițienesc, electroșocuri, spre a i se goli creierul de gânduri nesănătoare. I se pare că pare că procedurile de tortură a acestor călăi sunt „de inspirație nazistă”. Capitolul „Cunoașterea îți dă putere” pare preluat din infernul dantesc. Comportamentul cinic al unor medici, al anchetatorilor, al autorităților din penitenciare, aserviți discursului politic, constituie o mărturie vie a ceea ce s-a întâmplat „cu dizidenții politici”.

Evadează - ascuns de un turist turc în autocamionul său – ajungând pe pământul liber al Austriei, unde, în 1983, primește azil politic. Aici începe o nouă viață, împreună cu Daniela GUMANN, autoarea romanului autobiografic (da!), Îngrijitoarea (2018).

Cu o nouă atitudine și o altă mentalitate, alt mediu social și o dimensiune familială fericită, autorul meditează pozitiv: „a fi liber este minunat, dar a elibera pe altul este înălțător” (pg. 128).

Considerațiile finale țin deja de o psihologie a muncii, despre egoismul sănătos, succes, gândire pozitivă, respectul pentru disciplină, activitatea în echipă, exigență profesională etc.

Ultimul capitol al cărții „Sădește un pom, fă un copil, ca sens al vieții” (scurt, doua pagini 193-194), este, după părerea mea, cel mai puternic și înduioșător mod de a încheia acest roman, care îți plimbă sufletul la început prin tunelul Tristelor Amintiri ei Nedreptăți iar la final, autorul ți-l odihnește, oferindu-ți acest ultim capitol care cuprinde o întreagă filosofie despre rolul și sensul vieții individului pe acest Pământ. Sunt ultimele pagini, sunt sfaturi ale unui distins cetățean cumpătat, sfătos, care, depășind dificultățile existențiale, are distincția înțeleaptă de a rosti în cel mai pur sentiment de umanitate și autocunoaștere: „crede în tine însuși! Ai încredere în capacitatea ta de reușită!”.

DOUĂ CĂRȚI, UN SINGUR AUTOR (POSIBILĂ SCHIȚĂ DE PORTRET)

Florica R. CÂNDEA

Considerații generale

Mă întrebam adesea, mă întreb și acum, oare de ce întotdeauna când primesc o carte, o răsfoiesc de la Coperta IV (înspre conținut, spre Coperta I). „Un om între oameni buni” se definește autorul, de profesie inginer, sculptor de metal, deschizător de drumuri cu/și despre oameni, pictor de icoane bizantine ferecate în metal ș.a. Ne place sau nu, fiecare evadăm în viață, din cotidian, din vieți paralele, din scene cu/fără mască, spre a ne croi o ținută care să ne prindă bine în oglinda timpului, neiertător.

Considerații particulare

Motto...„Există întotdeauna un drum mai bun, găsește-l” (ing. Thomas Edison) *Evadarea mea din comunism*, Constantin Gumann, Editura PIM, Iași, 2018, o carte biografică cu aproape două sute de pagini, desfășurate pe 12 capitole, un Argument (redactor, Rodica Rodean, corector, Petronela Angheluță). Adresarea la persoana I, sporește farmecul firului epic descris de autor.

În labirintul capitolelor roiesc personaje bine croite, cu prozodice exprimări, cu un autor omniprezent și omniscient, ce conferă povestirilor o cupă de basm, decupată, aparte dar locuită. Bucureștii anilor 1944, 1945, 1946 se scaldă de furnicarul evenimentelor, de-acum redată din memoria autorului, care nu-l părăsește, dimpotrivă, îl însoțește. Sunt descrise în carte modele umane, părinții, mentorii ori alte persoane apropiate dar și defectele unei societăți care i s-a amprentat din retina timpului. Despre crezuri și convingeri se scrie cu amănunte exact cum un cânt se cântă fără o anume respirație ori contrapunct.

Simplu, direct, curajos, cultivat, seducător este stilul autorului. Nici o istovire nu se ivește, e un fel de joc al ielelor, trăitoare pe mâna mistuitoare, dar neîntârziat, de un târziu...întârziat...

În volum sunt jocuri de-a propaganda, de-a practica, de-a furat epoci sau predici lozincarde. Trăit. Nevoit. Ne imaginăm volumul o tabletă de ..

Toblerone.. mult visată (atunci!) în verine colorate, cu file subțiri și cremă dantelată. Placarda de atunci e misiunea deliberată de frică, de-acum. Celula, o cușcă de fier pentru o minte de oțel. Celula, locul de bejanie, tânguire, pizmuire, imaginație prin scris, descătușare prin evadare. Cartea este asemenea unei pâini, cu o cruce pe caja de cuptor de vatră, și cu felii de viață. Pete care zboară un vultur dezlănțuit de pene. ”Să fii bun este slogan-ul care-l însoțește pe autor, un apendice care nu doare, ci scurmă tenul minții. Să nu ne îndepărtăm fără a ține vremea vremurilor cu alt îndemn, strokes (sunt câteva conotații pe care autorul le aminumează, prin subliniere).

În loc de concluzii

„Sădește un pom, fă un copil, ca sens al vieții”... este pilda care țintește viața, cu tot cusurul ei, cât un râu învolburat. Autorul și-a condus sublim sufletul care i-a modelat corpul (răpus de muște) așa cum ploaia se asociază cu lacrimile, cu neputința invaziei de nori plutitori care ni se șterg cu greu, apă-sător și trist. Convins că acest volum biografic poartă adânci și penetrante amprente greu de imaginat, autorul schimbă „cheia” sudurii în ultimul capitol și se confundă cu viața pe-trecută, atunci, de-acum cu o altă haină, prezentă. Nu se izolează de intimitate, ci intră în fericire liber. La butoniera adevărilor epocilor, dezbrăcat deja de cravate și pantaloni ce nu i potriveau și îmbrăcat în plăcerea de a scrie, de a iubi, de a trăi în compania femeilor dragi din preajmă, soție și fiică, într-o autonomie care i-a reconfigurat un traseu. Sincopat. Enclavat. Ofrandat!

În cartea a doua primită în dar, *Gândirea pozitivă în profesie și politică*, Editura PIM, Iași, 2018 (redactor, Rodica Rodean, corector, Petronela Angheluță, concepția grafică a copertei, Johanna Gumann) autorul se dovedește a fi un bun axiomatic ofertant cu rol vindecător.

Același parcurs de la Coperta IV înspre conținut, ne îndrumă spre un parcurs bibliografic radiografiat la amănunt. Gândirea pozitivă, gândirea creativă, gândirea volitiv-cognitivă sunt câteva din percepțiile care sudează demersul epic al volumului. Aici nu se impun nici resentimente, nici sentimente. E pură gândire! Înțelepte pilde și entracte extrase din tehnica bunelor practici, extrase de viață puse în pagini, de roman, de viață compun ca o broderie de gânduri, volumul. Cu oameni pe lângă care a trecut. A picat. S-a ridicat! Precum un fum ce urcă spre cer și tămăduie rănilor sufletului. Iată o schiță de portret de autor care, prin hand-made sculptează, imagologic, iconic, torțe și înțelepciuni, date spre cetire! O carte cu oameni vii. Cu obiecte, exponate imediat înviate, care, cu cât se îndepărtează în zarea de neatins, cu atât se pot adăuga la profil, la specificitatea problemelor atent tratate, cu minuțiozitate. O carte ca un turneu de scere. Și multă pace. Găsită din timpuri îndepărtate după refugii, cu subterfugii. Scrisă cu abilitate și mânăuită cu tenacitate.

DACĂ POEZIE NU E, NIMIC NU E

Valeriu ILICA

Cine pornește la drum literar cu convingerea că poezia este un creuzet de foc, aprins de zei și întreținut de vestale, ajunge la capătul lui. Atinge panglica, o rupe și trece cu brio linia de sosire.

Poeta Carina A. Ienășel o știe și ne împărtășește din această experiență. Recentul său volum de poezii, Amprente pe suflet, îi este argument și dovadă. E o confirmare. De la prima lectură, ca să nu zic, de

la primele pagini, ești tentat să strigi Evrika! Ești în măsură să pui diagnosticul critic final. Final, complet și corect – subliniez. Probabil, pentru că te surprinde și te bine dispune acea gingășie intimă și discretă. Simți cum se imprimă pe retina spiritului o anume prospețime a imaginii poetice, susținută, poemă după poemă, de melanjul cu gust vanilat dintre savoarea metaforei și candoarea epitetului. Ajuns la ultima pagină, ai certitudinea că Amprentele Carinei sunt un exercițiu de sinceritate.

Vorbește vocea visurilor prin ele. Sunt, în egală măsură, o simfonie cromatică, filtrată prin propriul eu poetic. În traducere liberă, o poezie de autocunoaștere, de autocontrol, de autodepășire. Poeta recurge la cuvinte al căror înțeles trebuie căutat și citit printre rânduri. La fel, și mesajul. În același timp, trebuie spus că operează cu rețete poetice care o individualizează. Care o personalizează. Le-aș zice unelte stilistice care îi aparțin. Nu risc deloc afirmând că poeta are deja stilul ei.

Carina scrie pentru că ea chiar crede în ceea ce scrie. Scrie și totuși ... nu scrie. Carina ... amprentează! Da, dar nu oricum: filigranează. E poeta care pledează pentru starea de grație care trebuie să caracterizeze spiritul, farmecul și puritatea poeziei. Adevărat lucru, în percepția ei, poezia curăță și înobilează, purifică și vindecă. E spovedanie și, nu arareori, cuminecătură. Într-o lume în care e loc și pentru mai mult, și pentru mai bine, poezii visează la o geometrie a armoniilor. Carina subscrie și întărește regula. Autoarea Amprentelor trăiește profund și adevărat. Matematic și armonios. E un proces complex, răvășitor și izbăvitor, totodată. Un excurs poetic între dăruire și dănuire. O înțeleg perfect.

Poezia sa vine din Constelația Fecioarei. De aceea, chiar dintru început, ne propune o poezie feminină, dar, dacă am dibuit-o îndeajuns, propulsată cu energie de bărbat. Altfel spus, poezia sa este robustă. Este de o virilă feminitate. Este un merit, un atribut în plus, o calitate. Presupune forță, consecvență, verticalitate. Poetă de la primul până la ultimul epitet,

autoarea ne spune adesea, fără complexe și fără înconjur: poezia nu se învață! Cu poezia te naști ori de câte ori te pui la masa de scris. Și, asta nu e tot, de vreme ce canoanele cer și rigorile impun ca izvoarele inspirației poetului să izvorască și să se adape doar din izvorul primordial al poeziei. De aici trebuie să pornim și aici trebuie să căutăm tematica Amprentelor pe suflet.

În puține, în foarte puține cuvinte, poezia Carinei este o călătorie în timp și spațiu. Un zbor fără escală. Urmează amprente și inscripții, semne și însemne, viziuni și vise, doruri și dorințe, clopote și catedrale, lumini și umbre, arderi și amintiri, taine și întomnări. Nu lipsesc somnul, vântul și gândul; arhanghelii, inorogii și caii; curcubeiele, bezna și marele neant. În fine, stări de grație, revelații sau mari dezamăgiri. Toate, inclusiv galaxiile și constelațiile, sunt prezente în paginile cărții și iau parte la ospățul poeziei.

Cu toate aceste palpabile prezențe, constat că Erosul este inima, sufletul și pivotul poeziei sale. Miezul atomic al acesteia. Erosul, repet, în toate ipostazele posibile. Domină imperial inseparabilul cuplu El și Ea, unde misteriosul El este o absență care încet, încet – prin grija autoarei, desigur – devine prezență. Inseparabilul de care vorbesc este dublat deseori de chemarea, de atracția contrariilor, ca în În (semnul), de la pag. 40, bunăoară: „cea mai cumplită, cea mai pură vină/ pe care o chem și o alung cu greu - / mi-e teamă, îmi ești drag și îmi e milă/ și fug de tine, vrându-te mereu”. Privită astfel, erotica Amprentelor este o poveste ce nu se va termina niciodată. E o poveste dincolo de poveste. Aș zice eu, de coala, o poveste de succes. Dar, în egală măsură, și un refugiu, o retragere, ca în confesiunea Gând (pag. 106): „iubirea mea, vorbește-mi despre toate - / cât mai avem, prin lumea asta, timp, / vorbește-mi despre tine și de soare, / să uit de răni, de drumuri, de pământ...”

Privite de pe alt palier, observi, nu poți să nu observi, că Amprentele Carinei sunt, cu generozitate ornamentate vegetal. Un adevărat Golestan, ar zice Saadi – persanul. Cam ca Mărțișorul lui Arghezi în vremile bune, cele de odinioară. Observatoare atentă a naturii în curgerea ei neîntreruptă, poeta inventariază tot: maci înflorați, nuci înveșnicite în pârguire, meri care ning cu aur și cu alb, cireși care încep să dea în pârg. Nu lipsesc teii, salcâmi, castanii și gutuii, strugurii, vinul domnesc și mustul. Aferim, domnii mei. Nimic nu-i scapă.

Apropiindu-mă de final, aș mai adăuga doar atât. Amprentele Carinei sunt un triumfal cuvântului asupra tăcerii. În cele 150 de pagini câte numără cartea, autoarea caută cuvântul în care vorbește tăcerea. Și, încă ceva. Tot foarte important. Carina e o optimistă. Nu crede în moartea visurilor nemuritoare. Dar, nici nu-și face iluzii prea mari. Știe că singurul prieten al poetului este poezia. Închei cu convingerea că, într-o lume în care se scrie mult, cu siguranță, prea mult, poezia Carinei merită mai mult.

MI-E DOR DE SATUL MEU CEL VIU**Ligya DIACONESCU**

Mi-e dor de satul meu cel drag
De casă părintească
De, mama ce-aștepta în prag
Chip bun și blând, plângând șirag
Și m-așeza la masă.

Mi-e dor de tatăl meu frumos
Să călărim agale
De glasul lui ce chiuia
Când de la coasta mă vedea
În bucuria-i mare

Mi-e dor și de ștergarul fin,
Țesut de buna dragă
Mi-e dor de chipul ei senin,
De amintiri țesute-n vin
Și glumele-i cu sagă

De masa cea cu trei picioare,
Rotundă și bătrână
De borsul din gaina-ntreagă
Cu drag dres și smântână
Și veselia...dragă !

Mi-e dor de trandafirii blânzi
Ce-mi îmbătau mirosul,
De-atingerea catifelată
Și de culoarea minunată
Și bobocul, sfiosul

Mi-e tare dor de cimitir
De-ai mei, plecați din lume
Mai vin la câte-un parastas,
Când clopotele prind nou glas
Prin turlele străbune

Ce dor îmi este de izvor,
Care-mi cânta agale
Când printre arbori seculari,
În zilele fără hotar
Mi-ai dat o îmbrățișare

De iazul morii-mi-este dor
Și de scaldatu'n soare,
De-un pescuit în zori de zi,
Cu bunul ce m-ar-însoți...
Povești...nemuritoare!

Mi-e dor de satul meu cel viu,
Mușcata din fereastră
Dar nu mai am la cin'să viu
Când timpul l-a lăsat pustiu,
Și-s toți plecați de-acasă

Cât mi-aș dori să fiu din nou,
Copil, spășit, acasă
S-alerg fără de griji ,să vreau
Să cutreier păduri mereu
Să-i văd pe toți la masă!

ADIERE**Aida VOIVODICIAN**

Adiere de nor pe înaltul
iluziilor mele...
Și plouă pe ele
cu limpezi mărgele
menite să-mi stingă oftatul.

Adiere de vânt liniștitor
spre șoaptele mele...
Se varsă pe ele
torente, să spele
acidul cuvânt, otrăvitor.

Adiere de dor nemărginit
după suflet pierdut...
Prea ușor m-a vândut
la un joc de barbut,
nesimțitor la ce-a prihănit.

Adiere de zbor creator
pe pleoapele mele...
Și arde pe ele
în gânduri rebele
la nelocul lor, jar mistuitor.

CALEȘTI DE STAMINE**Mariana POPA**

Când florile plâng de dor neîmplinit,
lacrimile adună dintre petale
iubirile visate.

Viorile cântă pentru sufletul din polen,
unde s-a ascuns,
se-nfioară și tulpina, frunza
suspină virgină,
visează albă rochie de mireasă,
a tinereții dulce lumină.

Ninsoarea de petale albe
vrăjește floarea, culege dorul mut
din șoapte de izvoare,
poleite raze dezmiardă al frunzei sân.
Frunza privește în sus la floare, se mișcă,
atinge petalele cu candoare,
de albastru îi este dor, la nuntă
a chemat și-un astru, Luceafărul de zi.

Mândra frunză se mărită,
fluturi nuntesc în calești de stamine,
parfumul trimis în dar la nuntă
în culori de curcubee sorbit din
frumoase orhidee alină dorul frunzei verzi
îmbrăcată în albul sidiefiu al petalelor
conduse de nașul vânt.
Mireasa zâmbește fluturilor din alai,
invitați cavaleri de onoare
ai fericitei frunze.
Mirele, pe-un țărșuș, stă ascuns,
el e...un cărăbuș.

SECRETE NOCTURNE**Beatrice Eliss AL-BADI**

Mi-e SUFLETUL

Ca un vulcan bătrân și activ,
Care erupe în diferite moduri
Și a cărui lavă andezitică
Sub formă de LACRIMI
Îmi arde, în repetate rânduri,
aceleași victime: OBRAJII.

Un hazard interior, de natură UMANĂ
În care pagubele nu se văd
Căci SUFLETUL erupe noaptea-n ÎNTUNERIC
Ca până la venirea LUMINII,
să se vindece OBRAJII.

AMINTIRI DIN COPILĂRIE**Daniela GUMANN**

Casa bunicilor din Grumezoaia
Dorit-a mama s-o mai vadă
C-o prinse dorul de ogradă
Și de sătenii ei din vremea aia.

Îmbătrânit-au merii, perii
Și ea cu ei odată a crescut
Privește tristă prispele de lut
În amintirile și bucuriile tăcerii.

O voce, parcă-i spune să rămână
M-așez și eu lângă un horn, pe un prichici
Bunicul parcă-l văd că e și el pe-aici
Și-mi da un măr frumos în mână.

Mi-s genele de lacrimi ude
Bunica parcă mi-a vorbit
M-am ridicat. Am tresărit.
Dar nimeni nu mă vede sau aude.

Semidea ȘULEA

Ultimul foc
agonizează
trădat
de umerii
altarelor tale
uzate moral
atârnat obscen
în funii de fum
blasfemiează ploaia
cu incantații în alb

Adevărul
nostru
conversează
imaginar
cu sine
fabulează
confesându-se
unui hristos ieftin
agățat
într-un cui
condamnând
candid
pe viață
definitiv
irevocabil
tăcerea

CLIȘEE**Eugenia PONTA PETE**

Făr' de-nceput
nu poate fi sfârșit,
când n-a durut,
nu-i rost de mângâiere.
Nu mulțumești,
pentru ce n-ai primit,
nu poți primi
nainte de a cere.
Nu poți să pierzi
ce încă n-ai avut,
nu poți uita
ce încă n-ai trăit,
din prea puțin
nu poate fi prea mult,
nu e apus
de n-a fost răsărit.
Nu-i Înviere
fără de Crăciun,
nu poți fi rău
dacă n-ai fost și bun,
nu poți închide
ce nu ai deschis,
nici împlini,
de n-ai crezut în vis.
Nu-s lacrimi,
dacă nu e sentiment
și nici ușor,
dacă nici greu n-a fost,
nu poți ierta
de nu ești înțelept,
fără iertare
nu ai niciun rost.
Fără de muguri
nu e rod pe ram,
nu poți să bei
de nu ești însetat,
fără izvor
nu poate fi ocean,
nu poți cădea
fără să fi zburat.

În viața noastră toate vin și trec,
fărâme mici...din marele întreg.

ECOTON**Ioana CRIȘAN**

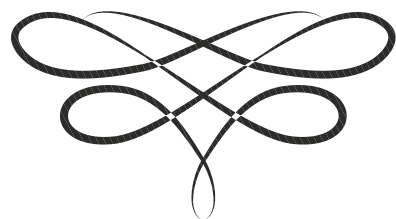
Tăcerea e o nostalgie,
Ritmul ei este de nevralgie –
Exclamă cu voce tare
Ce sentimente de neuitare
Urmăresc timpul
Tenebros în aparente zile oarecare.

Ecou al nopții dinspre zi,
Cântec al zilei dinspre noapte;
O dată am fost și nu voi mai fi
Tânăr și bătrân la orizont,
O dată sunt și nu mai sunt
Născut și mort pe același front.

Prezint o stare de non existență:
Rezultatul este o consistență
Efemeră a propriei ființe;
Zadarnic încerc să mă detașez,
Eul nu pot să mi-l îndepărtez -
Nedefinit și neobosit cum este,
Temerar să urce creste.

Ecou al fericirii de dor,
Cântec al dorului de fericire;
O dată am avut și nu voi mai avea
Tinerețe și bătrânețe în vânt,
O dată am și nu mai am
Naștere și moarte pe pământ.

Viziunea mea nu cuprinde doar o lume;
Indiferentă fiind la cele nule,
Intrigată fiind de cele postume:
Tentante după ce pierzi mereu
O parte din tine pe traseu,
Rămânând totuși întreg.

ALERG**Marisa RANTA**

Alerg după ceva
Ce nu îmi aparține
Alerg căci poate așa
Va veni la mine

Alerg după vise
Ce s-au spulberat
Alerg și încă sper
Că le-am recuperat

Alerg după doi ochi
Care nu mă privesc
Alerg și nu-mi dau seama
Degeaba eu mă străduiesc

Alerg după note
Căci ele m-au ghidat
În interiorul minții
Mi-au construit palat

Și totul e din sticlă
Sensibil și fragil
Dar piatra a fost aruncată
În palatul cel divin

ALBASTRE**Sifora SAVA**

O! imensa oază
Marea Neagră,
muiată-n
albastru bleumarin.
Imperiu de viață...
etern suspin marin.
Vaporașe albe
pescărușii...
pornesc în larg.
Oglinda cerului
e marea...
albastre furtunile,
o sparg.
Iar noi pe țărmul
vieții, umplem,
golim...
clepsidre cu nisip,
când marea-i veșnică,
noi suntem doar...
umbra
unui vis.

RĂDĂCINI**Vanghea STERYU**

În acest loc, rădăcini de o mie de ani
înghițite de vremuri
Rădăcini hrănite din pământ!
Se scaldă în fântâna secolelor.

Astăzi,
dezgolate ca un om cu teama înecului,
cu dor amorțit și brațe deschise ne strigă:
- Hei, voi trădători ai timpurilor
- Hei voi neamului meu!
Fii risipiți prin lume, aruncați vâlul!

Treziți-vă! Treziți-vă!
Rădăcinile udate de pământ,
vlăstarele, florile, mireasma și sămânța sunt
din încolțirea nașterii și fericirea primului cuvânt,
din țipătul și plânsul înserării.
Rădăcinile, vlăstarele și florile noastre,
s-au oprit pe o insulă, cu vocea spre apus.

Florica R.CÂNDEA

Acum... Am o canape
Cu de toate
Cu brate aplecate
Presupuse
Așternuturi
Acum
Îmi pot imita
Ideile
Odihmirile
Și plecarile
Din dansul unei lumi
Ca... Un dans.. Pe loc..

Acum.. Poate tu iubite
Crezi ca eu sunt un monoclu
Sau o sticlă
Din care
Cu grație
Să pot ierta
Moluște care ma toacă
Așa
Ca pe nemișcate ape
Dar... Nu... Nu...
Sunt un cântec
Ce adoarme la geamul tău de sticlă
Să te pot
Atinge precum o liană

O DIMINEAȚĂ PERFECTĂ

Ioan Vasile MARCU

„Din când în când, Dumnezeu
dă cu zarul pentru a hotărî
soarta Pământului“...așa spun atei...
Eu cred altceva!
Eu îmi înșir gândurile ca niște mărgelice
pe o ață subțire
ce stă gata să se rupă la prima adiere,
le așez cu grijă la gâtul tău,
așteptând apoi, vinovat, o mângâiere,
un sărut copilăros, ascuns în spatele
unei lacrimi de mulțumire
după o noapte de iubire, pierdut
printre aburii cafelei de dimineață,
o dimineață perfectă în care
tu ești lumina...
Pentru tine aș putea scrie un poem
care ar rezolva
toate problemele lumii!
Dar nu sunt Bunul Dumnezeu...
Mă mulțumesc să fiu doar iubitul tău.

DĂRUIRE

Liviu NADIȘ

Mă dau cu totul toamnei
să culeagă cu mine
toate merele sale
toate prunele brumate
bune pentru făcut marmeladă
toate gutuile îngălbenite de neguri
ca să pot coborî în rădăcini
pentru a săruta pietrele și lutul
care mărginesc izvorul ce – mi
umple fântâna cu șoapte de iubire.

Mă dau cu totul toamnei
să cânte cu mine în toate
frunzele care cad și mor
pentru somnul liniștit al noilor muguri.

FRUMUȘETEĂ...

Nicolae NICOARĂ-HORIA

Am întrebat odată
Din fire curioasă
Un chip curat de față-
„Tu știi că ești frumoasă?”

Îmi stăruie în minte
Și-acum răspunsul ei
Neprefăcut, cuminte-
„Eu sunt așa cum vrei”!

Din bucuria dată,
Iertată-mi fie vina,
În ochii mei îndată
A suspinat lumina!

Această frumusețe
De versul meu aproape
Și azi la bătrânețe
E vie-aici sub pleoape...

IIA DORURILOR VIS

Teodor Groza DELACODRU

Dorul meu e plin de dor
Precum brazda de ogor
Precum razele de soare
Mireasma de flori de floare

Ia mea țesută-n in
Albul ei de alb e plin
Precum ochiul de lumină
Doina mea de doine plină

Visul meu visat nevis
Plin de scrieri ce n-am scris
Șoapta mea plină de șoapte
Noaptea mea plină de noapte

Sunt tarafului taraf
Vântul prafurilor praf
Seceta de sete seacă
Și trec timpul să nu treacă.

PLOAIA S-A OPRIT

Vlad BERETEU

...
 Ploaia s-a oprit
 A fost furtună mare.
 Frunzele au înverzit,
 Iar Soarele răsare.

...

Plimbându-mă prin mine,
 Căutând poteci ascunse,
 Îmi îndrept a mea privire
 Spre cărarea cu flori smulse.

Peste tot este noroi,
 Sau cel puțin așa îmi pare.
 Cred că nici o turmă de oi
 Nu se sperie așa de tare.

În spate simt Soarele, cerc de foc, care mă arde.
 Îl așteptam atât de de demult,
 Însă cred că-n flăcări calde
 Arde ambiția ce prin suflet mi-a trecut.

Stau și mă gândesc și zic:
 „Parcă e prea multă lumină!”
 Dintr-o dată mă fac mic,
 E o zi mult prea senină.

Fulgerele dansează cu și lângă luna
 Pe care doar eu o pot vedea .
 Strigoii stau și-mi fac cu mâna
 Știu...ei cred că ne vom revedea.

...

Ploaia s-a oprit
 A fost furtună mare.
 Frunzele au înverzit,
 Iar Soarele răsare.

ȘTIU...

Ioan GHEORGHITA

Știu jocul acesta demult,
 jocul cu viața – frumos, dar ocult,
 dacă vrei învățăm împreună
 mersul pe sârmă, mersul pe o rază de lună,

învățăm să mestecăm cuvinte
 până ne tocim dinții, până devenim oseminte
 fără vise, totuși, e o plictiseală îndrăzneată
 mai bine ne-am privi, surprinși, față în față

să ne cunoaștem, nu? să intrăm conștienți
 în jocul acesta original, joc de demenți,
 să ne-aruncăm sentimentele ca pe-o haină uzată
 la coșul de gunoi
 sau unde nu ne-am închipuit vreodată,

e un joc cu hârlețe și cu pământ
 scoatem fericirea sau teama, ce-avem mai sfânt,
 dacă vrei, învățăm despre dezamăgire,
 despre ce-am pierdut, sau ce-am câștigat în viață,
 poate, despre iubire...

NEAM PIERDUT

Ionut Sorin DUGALIA

Viața pe care o trăiești,
 Of! Mârșavă iluzie.
 Acum trag o concluzie...
 Pe unde tu greșești.

Din mândru' arc tensionat,
 Acum esti o săgeată.
 Ce fără sens e aruncată
 Mereu condiționat.

Ratezi de la distanță.
 Aici, erai mai priceput.
 Țară în care te-ai născut,
 Acum ți-e locul de vacanță.

Căci țara nu e ea săracă.
 Așa cum spunem mulți.
 Aștia care sunt veșnic muți,
 Vorbesc când trebuie să tacă.

Păi unul hăis și altul cea.
 Vreți drept să meargă plugul?
 Când tu nu stai în țara ta,
 Căci ți-au pus altii jugul.

BANAT SĂ FII

Vasile BARBU

... și dor și ducă
și liniște-n casa Panoniei
și părul tău ud
ce-mi în somn apare.
Banat să fii al îmbujoratelor mirese
Banat al soldaților neînarmați
măreți la trup
al fetelor frumoase
legate de sfinții fericiților,
Banat ești al cailor din povești,
al stânelor cu oi,
al cuvintelor pământului de sub picioare.
Ești Banat al pruncilor,
al îngerilor noștri buni,
al aripilor soarelui și al lunii.
De mied.

E prea puțin a iubi Banatul!
Primul lucru cum nu-i altul.

Și mă rog de umbrele duzilor,
de gânduri albe,
Mă rog de zări și lut
de copii, păsăret, la crucile
neclintitelor dave.
Mă rog de pomi,
la trupul mândreor,
la poezia răchiei
pe paginile calendarelor.
Mă rog, Banat, zilnic,
în genunchi
și pentru totdeauna.
Mă rog și te rog
să nu atingi ecoul ...

E cu nărav.
Nărav bănațean.
Și durează, bre

ANOTIMPURILE IUBIRII

Dorin OCNERIU

Cu buzele de muguri
îți spun cuvinte tandre
îți mângâi părul negru și ochii în surâs.
Cu buzele de floare
îți sorb miresme calde
din gura-ți ce se zbate în hohote de râs.

Cu buzele de soare
îți mângâi coapsa caldă
și gâtul ce se-ntoarce înfiorat în joc.
Cu buzele de sare
îți caut sânul tare
ce liber se desfată în arșița de foc.

Cu buzele de struguri
îți caut palma plină
de mustul care curge pe-al trupului ogaș.
Cu buzele de frunze
ce cad și se anină
m-aștern la pieptu-ți tandru, iubit și pătimaș.

Cu buzele de fluturi
Albi, jucăuși și strănii
Îți spun că iarna asta o fi de cununie.
Cu buzele de rugă
De cruci și de metanii
Îți spun că-ți sunt alături la soarta ce-o să fie.

Cu buzele preapline
sărut a tale buze
în vreme ce mă legăn deasupra ta pe brânci.
Și simt cum trece-n tine
fluidul ce devine
esența nemuririi prin nașterea de prunci.

Cu buzele de tată
ți-oi săruta mormântul
când pasărea măiastră la ceruri te-o sui.
Cu buzele de mamă
Sărută-mi și tu mie
Portretul de pe cruce când eu nu voi mai fi.

DE DRAG**Lucia BIBART**

... Mi-e dragă viața până la lacrimi și mai departe încă, mi-e dragă.

Iubesc mirosul calm, ușor și tandru al dimineților înrouate de vară, când pot să le ies în întâmpinare în sandale. Mi-e drag, ador verdele neîmbâcsit al primăverii și clocotul vieții din el. Lumina verii căzând pastelat peste gene și pe frunze și culorile neasemuite ale toamnei. Mă îmbată ca vinul mirosul frunzei arse, a pâinii coapte proaspăt și-a țărâni, ăsteia românești atât de hulite! Iubesc cu patimă puritatea zăpezii. A celei dintâi. Mi-s dragi copiii cu ochii lor întrebători, curați și neprefăcuți, imi place spontaneitatea și bucuria și plânsul lor dureros, mi-e drag. Mi-s dragi norii - călătorii priviți de la firul ierbii. Mă fură gâzele cu temeinicia lor de-a escalada un obstacol. Imi place omenia, privirea empatică a semenului meu, când mi-e greu sau mă bucur. Îmi place cum se aleargă cu vântul frunzele jucăușe. Îmi place să ajut, chiar de nu mi se cere! Mi-s dragi brațele ce tremură de dor. Și inima ce dă să iasă din piept, mi-e dragă! Mi-e dragă dependența celui mic de fusta și de alintul mamei și secretoșenia adolescentului și forța sentimentului lui în stare să aprindă lumea, mi-e deosebit de dragă... Mi-e drag zâmbetul și cel îndrăgostit mi-e drag. Mi-e dragă verticalitatea și sentimentul și mintea și bălba adultului. Mi-s dragi adulții când se copilăresc, se bucură, cad pe gânduri și sunt implicați, responsabili de ceea ce lasă în urma lor. Și fragilitatea și privirea bătrânului mi-s dragi! Imi plac florile - nebunele și gustul diversificat al fructelor. Și formele calde sau reci. Și sunetul vocii umane și cel al trilurilor și-l saxofonului, țipăt sfâșietor în noapte. Mă înnebunește solo-ul de chitară și vioara, tânguindu-se ca o doină românească! Mi-s dragi privirile furate și ochii prinși în ridurile răsului și lacrimile abținându-se să cadă, mi-s dragi! Dar leneșele dimineți de sâmbătă cât îmi mai sunt de dragi! Când uit să mă mai ridic dintre cearșafuri și când ceasul meu deștept nu mă deșteaptă! Și sfintele duminici îmi sunt dragi, cu spiritualitatea și genunchii lor plecați. Și semnul crucii ce coboară înălțând peste capetele în rugă... Și florile din glastră mea îmi sunt dragi și serile domoale peste oraș. Și liniștea nopților și pacea. Și freamătul copilului meu când caută răspunsuri și

ochii lui frumoși și seriozitatea cu care mă anunță că știe el mai multe decât bănuie...

Mi-e dragă viața până la lacrimi și mai departe încă, mi-e dragă.

PLINTIUS**Sebastian BURNAZ**

Cu ceva timp în urmă, sus, în stele...

– Plintius, numele tău este Neclintitul. Tu să fii acolo pentru ei când vine vremea...

Tu pleci acum acolo, printre ei, ca să le fii de ajutor în vremuri de mare intensitate emoțională și socială, în vremuri de încercări și decizii, când vor afla cine sunt ei... Ei sunt tot ființe de lumină, ca și noi, dar ei se cred doar oameni...

Tu să-i îndrumi ce este bine să facă. Ei vor lua exemplul tău, cum să stea neclintiți, Plintius, cum să stea în lumină...

Tu să fii acolo... Asta e menirea ta... Să fii acolo pentru ei, să fii exemplu, să fii lumină...

Te iubesc, copilul meu, să fii de ajutor...

Te iubesc, copilul meu, acum te du...

...

În zilele noastre, jos, printre oameni...

E vremea să fii tare... E vremea să fii ce am fost menit să fii...

Este vremea ca vânturile sorții să bată peste mine și să nu mă clintesc. Eu sunt copacul înfipt în solul înghețat, de care se agață atât de mulți acum, ca să nu-i ia furtuna...

Este timpul să stau drept, să nu mă îndoii în fața furtunii care se apropie... Eu o simt, ei nu... Este timpul să stau cu rădăcinile înfipte adânc în solul înghețat... Atât de mulți au nevoie de mine, atât de mulți contează pe ajutorul meu...

A venit, în sfârșit, timpul furtunilor. A venit, în sfârșit, timpul să fii de ajutor...

Apele nu mă vor mătura de pe drum, vânturile nu mă vor îngenunchea, furtunile nu mă vor strivi, soarta nu mă va rupe. Pentru că de acum eu nu mai trăiesc pentru mine, trăiesc pentru ei...

Sunt surd și mut cu privire la propriile-mi dorințe, eu sunt doar sprijinul lor. Trăiesc doar pentru a-i ajuta și sunt în viață datorită lor. A-i ajuta mă ține în viață...

Furtuna e deja aici, o simt... Și va fi o furtună mare... Voi fi și eu aici, pentru că îi iubesc...

TEMPLUL TĂU

Claudiu CHIȘEREU

Când te târăști pe câmpul de luptă înarmat numai cu o sabie ce nu a mai gustat sânge de două secole, începi să îți pui întrebări tulburătoare asupra sensurilor existenței. Când zeci de obuze înflăcărâte brăzdează cerul și se îndreaptă negreșit către țeasta ta neajutorată, începi să gândești dezgustat la impulsul nebunesc ce te-a-ndrumat să inșiști să te înrolezi. E de neînțeles, cu siguranță, cât de orb este omul în momentele cheie ale vieții sale. Dar asta izvorăște, de fapt, din lipsa apartenenței la un întreg, singura care ne-ar putea salva de propriul egoism. Ne credem într-atât de înzestrați încât ignorăm cu o prea mare ușurință toate semnele că ne îndreptăm către un dezastru de o amploare inestimabilă.

Frontul, acum însângerat, nu te împiedică să zărești, la miliarde de kilometri distanță, strălucirea neștirbită a soarelui. Nu, razele sale nu au încetat să bată, luminând probabil cea mai mare dramă a vieții tale, aceea de a fi supraviețuit măcelului. Dar ce este acest măcel în context astral? Nu este oare numai o zbatere neînsemnată a unor furnici incapabile să realizeze că lupta e zadarnică, dacă nu este o luptă a cunoașterii, îndreptată spre cer? Obuzele au tăcut, însă stomacul nu încetează să chiorăie, subnutrit de-atâtea săptămâni de zadarnică așteptare. Abia acum urmează chinul cel mare, incertitudinea supremă: vei trăi să afli dacă dincolo de orizontul roșu mai există ceva?

Totul devine neclar, mintea neantrenată să admire apusul răsfrânt asupra întregii firi pierde orice noțiune a realității. Din insurmontabil ancorat în realitate, ai devenit sclav al propriei imaginații, acum că toți cei ce zac morți în jurul tău revin, în mod miraculos, la viață. Te privesc ca pe un profet venit din adâncimile deșertului, din vreo oază ascunsă la marginea lumii, ultimul deținător al pietrei filozofale. Dar mintea-ți joacă feste. În fapt, ești singurul îndeajuns de "privilegiat" să te fi salvat prin propria-ți imaginație de zbuciumul incomensurabil în care te afli. Îndată ce deschizi ochii, nu mai rămâne nimic din siluetele strălucitoare ale soldaților înviați din morți. A fost numai o tresărire a subconștientului intrat în modulul de autoconservare.

Conștiința revine într-un târziu, când sângele s-a coagulat, împrăștiat cum era pe-ndepărtări întregi. Iar atunci realizezi cât de deosebit ești, cât de încrâncenat a fost organismul,

spiritul tău să prolifereze. Extraordinară este mintea umană: confruntată cu cele mai disperate situații, cu cele mai cenușii, nesfârșite expresii ale adversității, ale ignoranței umane, mintea alege să proiecteze cele mai optimiste deznodăminte, cele mai creative căi de scăpare. Pierdut în adâncimi de întuneric (căci, iată, s-a lăsat noaptea eternă peste câmpul de luptă), sufletul luminează calea către izbăvire. Să chiorăie stomacul cât poștește, să trosnească membrele contorsionate până la nerecunoaștere, conștiința apartenenței la un întreg mai presus de tine însuși te păstrează materiei.

Este irațional, sfidează uneori oricare principiu al fizicii, acest miraculos corp uman, dovedind astfel că este într-adevăr templu al sufletului, suflet ce nu consideră că este momentul să-și părăsească proiecția profană. Înaintezi, lumina palidă a stelelor izbucnește timidă pe cer, iar tu ștergi cu zdrențele tale pământul strămoșilor ce au țintit spre stele, însă nicicând nu au izbutit să le atingă. Au fost prea preocupați să se ucidă între ei în războaie interminabile, abominabile care continuă și astăzi. Războiul tău pare să se fi sfârșit, însă revolta rămâne vie amintire a acestuia. Mai ales acum când, aflat la capătul puterilor, scrutezi cu disperare ceea ce numai sufletul, prin lumina sa ancestrală, îți permite să vezi: perspectiva mântuirii.

De-a dreptul înduioșătoare este această revedere cu divinitatea. Dar nu, nu este moartea, revenirea la esențial, ci divinitatea concentrată în zâmbetul nescindat, nealterat al altui supraviețuitor, care pare însă neîndoielnic mai norocos decât tine. Fața îi este curată, privirea limpede și corpul neatins de vitregia potopului de fier și oțel.

Însă tu meriți laurii celei mai mari victorii: victoria cu sinele. Întrucât tu, cu puterile-ți neajutate, ai făcut din imposibil posibil. Ai privit dincolo de orizont, conștientizând însă în același timp că acel orizont face parte dintr-o imagine de ansamblu, dintr-o dramă universală. Iar dramele universale nu mai reprezintă suferințe individuale, ci expresii ale conectării la ritmurile universale, ce vor răspunde negreșit la apelul de căință și de smerenie al aceluia ce a căzut. Astele pălesc rând pe rând, imaterializate de neînțeleasa succesiune zi-noapte, iar tu, precum un nou-născut, te ridici parcă întâia oară, ocrotit de privirea acum familiară a călătorului ce te-a salvat: tu însuși.

DUIOS PLUTEA DEASUPRA LANULUI DE GRÂU

Eugen D. PĂDUREAN

Când micul avion, unul real, nu din hârtie, un fel de scuter al văzduhului plutind liniștit sub cerul siniliu și bâzâind ca un bondar de aprilie a ajuns deasupra lanului de grâu proaspăt secerat, brusc s-a oprit. Părea că nu mai știe încotro s-o apuce. Apoi s-a prăvălit ca un pietroi peste snopii de grâu. Bubuitura îngrozitoare a alungat toate vietățile pe o rază de câteva sute de metri. Cerul albastru s-a încrețit a spaimă, seva din iarbă a înghețat. Bubuitura aceea s-a înălțat apoi spre cer într-o bălbă ce părea fără de sfârșit până s-a pierdut treptat printre faldurile albastrului...

Dumnezeu care picotea meditând la una din capodoperele Creației sale-trupul Femeii, a tresărit privind spre lanul de grâu și avionul acela n-a mai luat foc...

În liniștea aproape dureroasă ce a cuprins lanul s-a auzit cel mai pământesc zgomot-foșnetul unui snop de grâu. De sub el și-a scos capul un dulău ciobănesc. S-a apropiat precaut de trupul contorsionat al avionului, i-a amușinat aripile ondulate, jumătatea de elice rămasă, roțile ovale ca niște mingi de rugby.

Deodată, din carlinga avionului s-a rostogolit o mogâldeță: pilotul. Îl scăpase Moartea din brațe. A dus mâna la buzunarul din spate al blugilor și de acolo a scos clasică sticlă plată cu whisky, golind jumătatea rămasă. Dulăul îl privea cu interes, cu ochi aproape umani. Curând arătarea aceea, cu capul pe snopul de grâu, a început să sforăie. Câinele a amușinat sticla golită ca pe traista unui cosaș uitată în lan, traistă din care nu lipseau pita și clisa cu un cuțit înfipt în ea. Și-a mutat de câteva ori privirea de la sticlă la nefericitul acela apoi la avionul făcut armonică. A înșfăcat de gât sticla, s-a îndepărtat aruncând-o cu o privire de „om îngreșat” apoi a plecat. Dar n-a făcut decât câțiva pași. S-a întors brusc, s-a apropiat de una din roțile avionului și cu ochii întredeschiși, gemând de plăcere, plăcere egalată numai de momentul împerecherii, s-a ușurat.

Auzind în depărtare tot mai strident sirenele mașinilor s-a îndepărtat la trap fiindcă n-avea el poftă să fie pus martor la ce s-a întâmplat acolo...

ÎN CER ȘI...PE PĂMÂNT...

Cristian Silviu VUIN

Are cuvântu' unchiu' Ilie (din Micălaca...)

Cu voia dumneavoastră voi rememora un episod din copilărie având legătură cu...AVIAȚIA: se împlinesc 50 de ani de când mi-am rupt, la patru ani, piciorul... În ajun de "Sfântă Marie" biserica din Micălaca (cartier al Aradului unde locuiesc) organiza un pelerinaj la Mănăstirea Bodrog (în Lunca Mureșului, între cele mai vechi din țară). Bunica- care

era Maria- s-a hotărât să meargă și să participe la privegherea de peste noapte. Eu cu bunicul urma să venim a doua zi cu bicicleta... Mama și tata erau plecați la ceva cursuri și examene (profesori fiind)...

Bunicul iubea mersul cu bicicleta și începuse să mă ia și pe mine- așezat pe un „iliș” de nuiele. Era bucuros când mergea pe lângă Mureș: își amintea de Dunăre și de Dobrogea natală. Urma să străbatem Aradul, să ieșim pe lângă aeroport, pe lângă Pădurea Ceala până la Bodrogu Vechi unde travesam Mureșul cu „brodul” către mănăstire... Zis și făcut!

Am pornit devreme, am travesat cu bine Aradul. Pe măsură ce ne apropiam de aeroport observam cu entuziasm că avioanele, care în Micălaca se vedeau mici pe cer, se făceau tot mai mari. Pe vremea aceea se zbura mult la Arad. Uimitor: când erau mari de tot... se așezau pe pământ... Măi, măi!... De mult mă întrebam ce se întâmplă cu ele: uite că am aflat. O revelație care, parcă, m-a răpît... În clipa următoare am simțit un șoc: eu, bunicul, bicicleta eram trântiți la pământ... iar peste noi se prăbușea, cerul prea luminos de vară. Am stat așa o vreme... doborâți de gravitație... „Ia uită-te domnule ce am căzut”... se auzi vocea bunicului. S-a ridicat cu greu. Eu eram amețit și mă durea tot corpul. O roată de la bicicletă suspendată nefiresc, se învârtea fără oprire prin aerul încins. Încercând să mă ridic bunicul m-a rugat să pășesc. Nu puteam: un picior nu mă asculta și îmi fulgera durere în tot corpul. Ce se întâmplase? Furat de vraja zborului, am uitat să țin picioarele departate de roți (erau cam amorțite)... și dreptul a intrat la spițe. Cu mare greutate ne-am ridicat și am pornit spre casă. Ca să mă îmbuneze mi-a luat de la „Piața Pompierilor” o lubeniță... Seară a ajuns și bunica speriată: „Mărine ce-i cu pruncul? !!!”. Ce să fie: Marin cel mic nu mai putea pași... Eu pe lângă Ilie sunt și Marin dar asta e altă poveste...

Seara cu „Bacea”- fratele mamei - și cu bunica am mers la Șagu, o comună lângă Arad (țin minte că era întuneric, ploua și era noroi) la un nene, faimos prin zonă, care „tomnea picioare”: niciun rezultat... Către miezul nopții am ajuns - spre groaza bunicii- la „urgență”: pacienți, doctori, film... mă durea și Bacea mă ducea în brațe. Apoi mi s-a pus ghipsul răcoros la început... dimineața era întărit. Au venit ai mei acasă. După câteva zile am reluat mersul la grădiniță: eram dus cu căruțul de aragaz special adaptat (îl mai am). Încet, încet m-am obșinuit deși...mă mânca și nu mă puteam scărpină dar nu mă mai durea. Ca să mă împace tata mă ducea, aproape zilnic, la locul acela magic...unde avioanele deveneau mari și se așezau pe pământ. Veni sorocul și îmi fu dat ghipsul jos. Mare bucurie!

Întâmplarea a avut un impact puternic în ce privește orientarea mea profesională: dacă până atunci vroiam- spre mahnirea secretă a mamei- să mă fac păcurar (bunicul avea oi!) de atunci încolo am hotărât că mă voi face...aviator...De picior m-am vindecat rapid...De AVIAȚIE niciodată...

UN TERORIST DE TREI ... POEME

Valeriu ILICA

Într-o discuție spumoasă cu Eliade și Cioran, Eugen Ionescu declara ritos: *Criticul literar este un tiran luminat*. Tiran – vă asigur – în sensul de autoritate, de clarviziune, de competență managerială. De capacitate de a discerne binele de rău și grâul de neghină. De a decanta valorile. De exigență și spirit analitic, dacă vreți. De cruzime, chiar, acolo unde este cazul, dar și de mentor, de om al soluțiilor, al marilor proiecte. Dacă tiranul de care vorbește Ionescu mai e și luminat, să nu vă fie teamă. Suntem pe drumul cel bun. Totul e-n regulă, iar situația se află sub control.

Nu același lucru l-aș spune dacă, printr-o regretabilă eroare, în locul tiranului luminat, s-ar strecura un terorist. Chit că ar fi un terorist tehnocrat, unul de bine, de omenie, și – culmea! – cu față umană. Nu, categoric, nu, pentru că teroristul operează cu forța brută și cu dinamita, cu pistolul, grenada și cu pușca, iar eu, unul, o spun deschis și cinstit, nu cred în retorica prafului de pușcă. În niciun caz, nu cochetează cu pixul, cu metafora sau cu pana. Nu, pentru că, dovedit lucru, terorismul, cu toate derivatele sale, este o plagă, o spaimă, un coșmar al lumii contemporane, o realitate unanim condamnată. Un Duh al Răului, la gradul absolut. N-are valori, sfidează legi și nu cunoaște frontiere. Pe cale de consecință, presupune anarhie, haos și violență. Bombe infernale, morți și răniți. Distrugerii, sechestrați și ostateci. Un iad cumplit și permanent, un iad dantesc, de nedescris.

În același timp, dar de pe alt palier valoric, poezii și poezia propun, pledează și promovează taman contrariul. Iată de ce diferența dintre tiranul luminat și teroristul de ocazie este cât drumul de la o lansare de carte, la un lansator de rachete. Mai mult, ipotetic vorbind, dacă mi-ar cere cineva să selectez trei cuvinte care să fie interzise în literatură, în speță în poezie, **obligatoriu**, terorismul, cu toate ingredientele sale, ar fi primul dintre ele. Am făcut acest alarmant și agasant, dar necesar comentariu, numai pentru faptul că, pe la mijlocul lunii iunie a.c. am avut nenorocul să asist la o lansare de carte, care, sincer să fiu, m-a îngrijorat și continuă încă să mă îngrijoreze, chiar dacă, iată, de atunci a trecut ceva vreme. Dar, ce zic eu, lansare?! A fost o abureală. O frecție cu *Diana* la un picior de lemn. Un monolog facil și monoton. Monofazic și

monocord. Pro forma, și nu de profundis, cum mi-aș fi dorit. O pledoarie de începăreț, absolut amendabilă, ca să fiu elegant. Un curcubeu în alb-negru, transmis cu pierderi de semnal, de un TV cu lămpi. În fine, un simulacru de lansare, în care autorul (îmi scapă numele, așijderea și titlul cărții) ne asigură, cu ostentativă superioritate, cu mândrie patriotică locală și mulțumire de sine, că a gândit-o și a pus-o în pagină din postura de terorist al metaforei. De terorist al poemului. Sfinte Sisoe! Expresie total neinspirată. Sună ca dracu. Cuvântul terorist? Complet nepotrivit și ne la locul lui, chiar metaforic, ca poantă sau în glumă folosit. Acuma, dacă totuși domnul autor ar fi vrut să ne sugereze că, atunci când vine vorba de literatură, Domnia Sa e un intransigent, un fioros, un Gigi Duru, un ...spaima epitetului în persoană, etc, avea la îndemână o droaie de alte cuvinte și expresii mult mai sugestive și mai ușor de digerat: vătaf, spre exemplu, satâr, gâde, caporal de schimb sau, de ce nu, Moș Teacă, emblematicul personaj din schițele lui Bacalbașa. Dar, nici astea, zău, nu l-ar defini, pentru că, de la primele foneme, venerabilul domn mi-a făcut impresia unui personaj blajin, bonom și bunuț. Simpatice și sensibil. Candid și stilat. Șăgalnic și berbant. Un fan al cărții, un stâlp al bibliotecii, de o cumsecădenie cum rar s-a pomenit. La fel și staff-ul. A fost la înălțime: agitație, emoții, încurajări reciproce, poze, chicoteli și pupături. Un exemplu de implicare. Dar, să revin la prestația autodenunțatului terorist al metaforei. Deși s-a străduit din răspuțeri, monologul, preponderent un auto-laudatio, a sunat fals și răgușit. Ca un concert de sticle goale. În timp ce vorbea, evident, cu aere de atoateștiutor, frunzărea în fața noastră o carte. Cartea cu pricina. Singura, de altfel, pentru că, dintr-o impardonabilă scăpare, presupun, venise la lansare fără stocul critic de cărți. În traducerea autorului, "cu geanta goală". A fost momentul în care, apucându-mă fandaxia, brusc mi-am adus aminte de năcăjitul Anton Pann, că-l știți, "finul Pepelei, cel isteț ca un proverb", care cutreiera iarmaroacele de odinioară cu *Povestea vorbii* în turbincă. O lansa pe toate tarabele, negocia sau o oferea, la schimb, pe barabule, linte ori fâsui, potențialilor interesați. Au trecut vremile, dar așa se lansau cărțile în vremea aceea. Închid paranteza și revin la cestiune. Meteorologia mesajului poetic transmis a fost de vreme severă. A fost rece și casant ca un țurture ce da să cadă. Se vedea de departe cum îl roade proteza: sincope, devieri de la notițe, note de subsol, corectări și corecturi. Un fel de ...felurite feluri.

Rând pe rând, liric, patetic sau poetic, demolator sau tolerant peste măsură, îl simțeam că trepidează. Că pierde înălțime. Dar, una peste alta, a fost interesant și util. Orator și auditori, cu toții parcă dansam un dans frecat. Peste tot aburea un festivism muncitoresc, de sorginte triumfalistă, în care distinsul grămatic a avut primul, ultimul și singurul cuvânt. Ceva de genul: ”frunză verde de tuleu, numa' eu și eu și eu”. Nicio vorbuliță despre numele sau scrierile celor o sută de poeți luați ostateci și sechestrați între copertile cărții. Nicio trimitere concretă la strategia compozițională a crestomației. Niciun citat, niciun comentariu clarificator. În schimb, să recunoaștem că a trasat cu precizie și în detaliu coordonatele geografice ale investigației filologice întreprinse: arealul cuprins între Dunăre, Mureș, Valea Cladovei și Tisa. Aradul, vreau să zic, locul lansării, mai puțin, spre deloc.

Și, atunci, să se mai mire și să se mai îndoiască cineva de marele adevăr, sclipirea de geniu și incontestabila actualitate a versurilor lui Eminescu, cele din Scrisoarea I: ” Iar deasupra tuturor va vorbi vrun mititel,/ Nu slăvindu-te pe tine...lustruindu-se pe el”.

Cu toate acestea, mie mi-a plăcut. Omul, nu prestația, repet. Și o spun cu toată dragostea, deși nu-i cazul să ne ridicăm singuri statuie. Să avem răbdarea și decența să o ridice alții. Totuși, îl înțeleg perfect. Ținea neapărat să se dea cu sclipici. Aa, că, uite, era să uit. Au fost și momente duioase. De dărnicie, de gentilețe, de generozitate. Într-un cuvânt, de mare încărcătură emoțională: diplome și medalii; delicatețuri; omagii și premieri. Elogii, concesi, mici compromisuri și pauze de respiro. A fost momentul în care – în paranteză fie spus – devenisem curios. Musteam de curiozitate. Eram ca Lucky și Pozzo, la promoție. Așteptam să vină Godot. Ca orice împătimit într-ale literaturii, jur, eram sigur că după acest prelung excurs introductiv, se va trece pe turnantă. Că ni se va face o disecție autocritică pe viu. Deja mă vedeam cronicărind despre prezența la Salon a distinsului invitat la modul cel mai favorabil. Entuziast, elogios, convingător, cu argumente. Intenție a fost, dar nu se prea ivea ocazia. Păcat! Mare păcat, pentru că omul este super OK. Un sufletist mânat în luptă de cele mai alese și mai nobile sentimente.

Acum, privind cu detașare în urmă, rămân la aceeași părere. Aș fi nedrept, nedemn și ipocrit dacă, din varii motive, mai mult sau mai puțin oculate, m-aș face că plouă. Sau, și mai scandalos, că am căzutără pe spate. Fără să vreau,

i-aș confecționa merite și aureole pe care numita prestație nu le-a avut. Nu, categoric, nu, pentru că nu i-aș face niciun serviciu. Dimpotrivă, aș da apă la moara improvizației și a succesului facil. Cocoloșindu-l, aș aduce un afront la adresa lucrului bine făcut. Și, asta, cu atât mai mult cu cât ceva, nu știu ce, mă face să cred că lansarea din iunie n-a fost o întâmplare pur întâmplătoare. De aceea am aceste rezerve, rețineri și adieri de îndoială. Sigur, pot fi găsite și circumstanțe atenuante. Trebuia prevenit. Să știe oratorul că va vorbi în fața unui auditor avizat. Oameni de carte, cu carte și cu cărți, oameni care și-au modelat personalitatea și intelectul tocindu-și coatele în bibliotecă, nu hăulind la discotecă. Sunt convins că ar fi înțeles din prima și ar fi reacționat adecvat. Și, asta, pentru că, în ciuda unor declarații belicoase și total nefericite, (părerea mea) onorabilul domn iubește poezii și adoră poezia. E un înamorat deopotrivă de Clio, Thalia și Erato. Știe că ei – poezii – sunt primii care vor auzi trâmbița Învierii. Știe, de asemenea, că pentru ei și pentru poezie, încă mai rabdă și mai ține Dumnezeu pe genunchi Lumea asta. Deși n-a spus-o, probabil dintr-un deficit de comunicare (!), domnia sa știe cel mai bine că între cititor, istoric, critic literar și poet, începând cu Aristotel, cu toții punem liniuță de unire. Așadar, nu garduri, nu bariere, nu baricade. În niciun caz, teroare și teroriști, dar, în toate cazurile, *timeo danaos et donaferentes*.

Închei cu regretul că nu mi s-a oferit prilejul să intru în posesia acelei cărți. Tare aș fi vrut s-o pipăi și să urlu: ESTE! Neavând-o, mă împinge păcatul să cred că poate să fie orice. De la țopăială critică și hinghereală poetică, până la analiză pertinentă și profundă. Acum, tot ce mi-a rămas după numita lansare este să-l cred pe cuvânt pe inimosul autor: cartea este ceea ce și-a dorit să fie. Îl cred, deși, din păcate, niciun critic, oricât de terorist ar fi el, nu are toate cheile de la cămările poeziei. Dar, să nu disperăm! Domnul invitat încă mai poate. Poate și promite. Îmi place să cred că n-a fost cea din urmă prestație la Gutenberg – Salon. De aceea, vă dau în scris și vă asigur de pe acuma că, după acest generos, mobilizator și binemeritat laudatio, la proxima lansare va veni mai pregătit. Fără diplome, subliniez cu roșu, dar cu stocul critic de cărți, la purtător.

PS: Vrem, nu vrem, trebuie să recunoaștem că încă mai tânjim după boieria lansărilor de altădată. Și, asta, vorba lui Mircea Badea, ”ne ocupă tot timpul.”

DE N-AR FI FOST...

Iuliana PINTEA

De n-ar fi fost el, n-am fi cunoscut-o pe Lizuca și minunata-i dumbravă...
De n-ar fi fost el, nu l-am fi cunoscut pe Niculăieș în dumbrăvioara de la marginea Siretului.
De n-ar fi fost el, nu l-am fi cunoscut pe minunatul și neîntrecutul dascăl Trandafir.
De n-ar fi fost el, n-am fi cunoscut "vechile rânduiești".
De n-ar fi fost el, n-am fi simțit singurătatea, tăcerea și taina locurilor de la Izvorul de Argint sau Bradu-Strâmb sau...

De n-ar fi fost el, n-am fi știut istorisirea Soimăreștilor din ținutul Orheiului, scrisă "în liniștea unei prisăci, având în inimă răsunetul durerii lor".

(Mihail Sadoveanu)

L-a secat dorul de Mălini,
L-a secat dorul de mama.
L-a secat albul mălinului,
dar și albul din părul "mămucăi".

Cumplit l-a secat moartea vieții
"la ceas oprit de lege și de datini".

.....
Enigmă! Mare enigmă în preajmă
de Crăciun 1956

când

"Pasărea cu clonț de rubin
S-a răzbunat..., s-a răzbunat..."
Iar noi, oricum am rosti, rămânem
obsedați de

MOARTEA CĂPRIOAREI

sau

LA MORT DE LA BICHE

(Nicolae Labis)

Mic fiind, l-a sufocat curiozitatea despre trecutul neamului său.
Tânăr fiind, a visat la fericirea neamului său, iar mai apoi a luptat din răputeri pentru împlinirea neamului său.

Dar vai! Toate aceste strădării se întorc împotriva ființei sale, ființă din ființa neamului său.
A trebuit să-și părăsească pământul pe care-l visa unit și eliberat.

S-a întors pe un vas până la marginea pământului

său, dar n-a putut să și-l simtă sub tălpi.

Cu inima-i străpunsă de durere se îndepărtează de glia străbună, ca să-și redea trupul unei gropi comune din aridul pământ sicilian (1852).

De atunci sufletul lui plutește deasupra pământului cu mireasmă de brad carpatin, iar ochiu-i veghează la soarta neamului său.

(Nicolae Bălcescu)

De n-ar fi fost ei.....

TAINA MARIII TRECERI

Iuliana PINTEA

*În miez de iarnă s-a ivit pe pământ.
A crescut, a hoinărit prin păduri...
S-a îngânat cu izvoarele, ierburile,
"trunchii vecinici"...
S-a înveșmântat cu raze de lună...
S-a hrănit cu "basmе, doine, ghicitori, eresuri: ...*

.....
*În miez de vară a intrat în pământ
un trup.
S-a înălțat sus "pe bolta senină" sufletul
ce a devenit Luceafăr.*

.....
*Si noi, adesea, ne pomenim spunând:
"Cobori în jos Luceafăr blând,
alunecând pe-o rază..."*

*Cum le-ar fi fost viața
De nu s-ar fi cunoscut?
Cum le-ar fi fost viața
De n-ar fi fost prieteni?
Cum le-ar fi fost viața
De nu s-ar fi îndeletnicit cu scrisul?
Cum le-ar fi fost sfârșitul
De nu s-ar fi întâmplat a pleca
Pe rând, în același an:
Mihai, Veronica, Ion?*

.....
Cum ne-ar fi fost viața fără ceea ce au scris?

DOINAȘ LA CUMPĂNA DINTRE CER ȘI PĂMÂNT

Elena Camelia BELEI

Poezia lui Ștefan Augustin Doinaș este plină de profunzime, de subînțelesuri descoperite de abia la o a doua lecturare. Tocmai în aceasta constă și farmecul unei poezii. Ea trebuie să capteze cititorul în mrejele nedeslușite ale versurilor. E nevoie de atenția și iscusința cititorului pentru a realiza perfecțiunea fondului, îmbinarea rațiunii cu sentimentul. Poezia lui Ștefan Augustin Doinaș naște poezie, dorință de versuri sau dor de creație.

Poezia lui Doinaș sacralizează dreptul de prioritate al rigorii față de hazard, al gândirii față de afecte, al ordinii interne față de imagine și al sensului față de semn [...]. Poetul a început prin a-și afirma, deodată, cele trei calități care vor rămâne definitorii pentru toată poezia lui: orgoliul formei, limpezimea gândirii în imagini și ispita parabolii. (Laurențiu Ulici)

Opera poetului este vastă, cuprinzând teme precum relația artistului cu propria creație, esența ființei umane, sacrul și desacralizarea, dragostea sau natura, majoritatea fiind triste și cu profunde subînțelesuri.

Printre creațiile poetului, mi-au atras atenția poezii precum *Orologiul de gheață*, *Aniversare* sau *Epitaf* deoarece abordează tema relației artistului cu propria-i creație. Cea dintâi poezie face referire la prețuirea inspirației poetice. Aceasta prezintă în debut „*urcarea*” în turn a eului poetic în miez de noapte, *La cumpăna nopții eu sui într-un turn*. Desigur, *turnul*, lexem metaforic, ar putea sugera dorința de a atinge absolutul prin cunoaștere, absolut care i se poate revela numai poetului, căci ipostaza eului liric este cu siguranță în această poezie cea a creatorului însetat de perfecțiune și puritate, prins între două lumi antitetice, pământul și cerul: *Treptat izbăvit de pământul greoi, / deprins de lumești simulacre, / mă-atrage un cer limpezit de un sloi / cântând din văpăile sacre*.

În drumul său, căutătorul întâlnește diferite obstacole, *Paingi, cucuvai înțelepte / se-ntrec să-mi oprească urcușul nocturn*, însă își continuă urcușul hipnotic, fiind gata să înfrunte orice pericolul pentru a-și atinge scopul.

Farmecul cuprinzător îl aduce într-un final în fața unui *divin orologiu* mut, eul poetic fiind acaparat de idei mărețe precum aflarea *Adevărului*, înzestrat pe moment cu inspirație poetică, acesta având capacitatea de a opri timpul în loc. Totodată,

harul poetic dăruiește creatorului secretul timpului care, de data aceasta, nu pare ireversibil, ci incomensurabil dar fix, precum ceasul care stă pe loc: *cu inimi aici și la mari depărtări, / stau orele fixe, ca rodii / Uitate sunt, deci, izgonite de timp / aversa de stele-n înalturi*.

Divinul orologiu reprezintă de fapt esența creației literare, divina poezie, care pe lângă munca istovitoare sau talentul necesar, presupune și *urcarea în miez de noapte spre vârful turnului*, dând în cele din urmă naștere perfecțiunii. Așadar, talentul îmbinat cu sacrificiul, munca istovitoare a cuvântului îi conferă poetului adevăruri de negăsit pentru ceilalți.

Dorința oricărui creator este de a rămâne pe veci în lumea ideilor pure, în lumea creației perfecte: *O, veșnic aș vrea să întârzii aici, / pe treapta supremă la care / ființa nu scade ca umbrele, nici / prezența nu trece-n mișcare*.

După ce constată dimensiunile ireale ale pădurilor, stelelor și oceanului, descoperind *obrazul de taină al lumii*, vraja dispare atunci când se aude orologiul, limbile sale de foc topind zăpada din jur. Acest fapt aduce cu sine conștientizarea nevredniciei sale: *O, nu-mi este dat ca în marele ger / să dăinui! Vai, nu mi se cade / aici, sunt toate - salvate - sunt cer, / aici, în opritele cascade, / să-ntârzii prea mult: nu sunt vrednic să port / în ochi fericita vedere / a viului care-mi apare ca mort, / a tot ce durează-n cădere ...*

Decăderea poetică amintește oarecum de căderea *Sărmanului Dionis* eminescian, care, odată cunoscând secretul universului, din prea multă mândrie, este pedepsit, pierzând totul într-o clipită. Nu știm care este cauza pentru care eul poetic decade din „*orologiul divin*” dar cert este că, părăsind turnul, șovăie încă iar finalul apoteotic al poeziei îi descrie plânsul și zbuciumul *în trupul său cald*, desprinzându-se de orologiul înghețat din turn: *De-aceea mă-ntorc întristat și cobor. / Paingi, cucuvai înțelepte / mă cheamă-ndărăt, mă ajută să zbor / în jos, pe spirale, pe trepte*.

Desigur, gustul suferind al decăderii este amar, dar totul poate fi transformat într-o „*dureros de dulce suferință*” căci pentru a cunoaște *Adevărul* suprem e nevoie de sacrificiu și chin, de dor și dorință, de dragoste și absolut, adică de POEZIE. Nimic din toate acestea n-ar fi existat fără dorința de a zămisli sau de a crea versuri. Poetul e privilegiatul, iar noi, cititorii, încununați cu fărâme de *Adevar creat*, ne îndulcim cu versuri demne de sfințenia unui orologiu divin.

AXENTE CRISTE SE JOACĂ DE-A ACROSTIHUL

Anton ILICA

Prietenul nostru arădean, Eugen CRISTE, ne oferă cartea fratelui său, intitulată **”Jocul meu cu acrostihul”**

(Editura CCD ”*Maria Montessori*”, Baia Mare, 2018), punându-ne în fața a două semne de întrebare: **cine este Axente** și **Ce este acrostihul**. Pentru ca cititorii să nu-și risipească vremea căutând răspunsuri, ne încumetăm să limpezim câteva elemente derivate

din lectura cărții, inclusiv cele lămuritoare. **Axente CRISTE** (n. 1945, Coruieni, j. Maramureș) a fost profesor de educație fizică la Colegiul Național ”*Gheorghe Șincai*” din Baia Mare, având, după cum mărturisește P. Istrate, colegul său de cancelarie, ”o vădită propensiune spre universul liric” (debut **”Aduceri aminte”**, 2008). Înzestrarea sa poetică și-o exprimă sub forma specii lirice cu formă controlată, numit **acrostih**, în care literele fiecărui început de vers, citite vertical, alcătuiesc un cuvânt.

Valeriu OROS, în ***Cuvânt înainte***, explică evoluția acestei modalități de scriere, de la poezii alexandrini până la B. P. Hașdeu, emanând câteva considerații elegante despre volum: ”univers poetic complex”, ”expresie sinceră, nesofisticată”, având ”inspirate imagini vizuale și acustice”.

Alt eseu, semnat de N. GOJA, atrage atenția asupra ”abilității autorului ...pentru retorica encomiastică”, enunțând temele predilecte ca dedicație: prieteni, iubite, glorie ale sportului, sărbători, omagii etc.; se oferă cititorilor ”o carte nostalgică și caldă”, cu texte scrise muzical și cu un elegant ”mesaj uman”. Mai mult, P. Istrate, profesor de chimie, selectează, pentru reprezentabilitate, lirica ***Infidelitate***, din care preiau ultimele patru versuri:

”Tot așa a fost de când îi lumea; și bărbatul, și femeie

Au dorit să guste-n taină ceea ce-i închis cu cheia.

Te înșeli dacă vreodată ție altfel o să-ți pară,

Eva și Adam, săracul, n-au fost dațidegab-afară!”

Frământându-le cu pricepere și har într-o alcătuire lirică, Cuvintele din jocul lui Axente CRISTE sunt împerecheate într-un cânt ademenitor. Versurile păstrează aroma catifelată a sufletului încărcat de o emoție proaspătă; conținutul acrostihurilor păstrează esența parfumată a unor melancolii despre acele clipe din viața autorului care i-au dat măreția fericită a meditației înalte. ***Jocul cu acrostihul*** e un volum tulburător prin abilitatea autorului de a născoci cu dibăcie figuri de stil în care colcăie imprevizibilul.

ALEXANDRA MARIA VUIN SE JOACĂ BINE DE-A CÂNTATUL

Cristian Silviu VUIN

Alexandra Maria VUIN, 12 ani și este elevă la Liceul Tehnologic Ștefan Hell, Școala Gimnazială „Sfânta Ana” Sântana, elevă conștiincioasă, foarte studioasă și ambițioasă. Alexandra este pasionată atât de portul popular, cât și de muzică și dansul popular corespunzătoare zonei noastre, moștenind talentul de la bunicul ei, interpretul de muzică populară Ghiță Baciu.

Încă din fragedă pruncie, mama ei, dirijoarea Corului bisericesc din Comlăuș i-a călăuzit pașii pe drumul credinței ortodoxe și al tradiției noastre populare.

În momentul de față face parte din Ansamblul „Busuiocul” din Sântana coordonat de doamna Rozalia Pasca și participă la concursurile Școlii Populare de Artă, la clasa profesorului Radu Vand.

Atât individual cât și cu ansamblul, Alexandra a participat la spectacole și concursuri filmate de TV Arad și Autentic TV. Deși este la început de drum, are și melodii înregistrate cu orchestra „Rapsodia” sub bagheta dirijorului Vasile Rus.

CUVINTELE ÎNCHISE ÎN FLOAREA DE CRIN

Roxana LUCAN

Am găsit o scrisoarea pe-o stradă aglomerată. Era grea și plânsă, trecută prin cele 4 anotimpuri și plină de vinovăție. Am deschis-o. Îmi părea cunoscut scrisul iar floarea de crin uscată mi-a căzut pe genunchi smulgându-mi în căderea ei o lacrimă fierbinte și amară.

Străinului cunoscut doar de mine,

În noaptea asta îți dau toate lacrimile. Le voi aduna într-o halbă de bere să le poți bea atunci când singurătatea nu-ți mai ajunge. În noaptea asta îți dau toate lacrimile. Le las să curgă până la ultimul firicel de sare, până la ultima picătură de neputință și ultimul strop de resemnare. În noaptea asta deși nu vreau, le las să plece pentru tine. Acela care, deși nu ești, ai fi putut să fii.

Nu ți-am cerut nimic dar dacă ar fi fost să-ți cer ceva n-ar fi fost atât de mult încât să nu poți da. Și dacă ar fi fost să-ți cer ceva, probabil nu aș fi făcut-o. Și totuși, dacă ar fi fost să-ți cer ceva, cu siguranță n-ai fi fost pregătit să oferi.

E vina mea că te-am văzut gol de tot ceea ce ai fi vrut să fi și de tot ce ar fi putut și pot ceilalți să te vadă. E vina mea că ți-am simțit dar nu ți-am văzut fața. Mă fac vinovată de iubirea tăcută care te-a sufocat, la fel cum mă fac vinovată și de iertarea de a nu o putea spune. E vina mea că nu am putut fi mai puțin decât ceea ce am fost, sau poate mai mult decât sunt. E vina mea că nu m-am opus când m-au adus în fața ta fără de voie, că nu am urlat și nu m-am apărut. Și chiar dacă sunt toată o vină te rog imens nu mă picta în culorile lor, nu mă pierde printre cuvintele lor. Și chiar dacă azi sunt fericită fără de tine, încă îmi car cruntul delict al dragostei ce ți-o port. Cu mine, în mine, prin asfalturi reci și inimi calde.

Te-am visat. A nu mai știu câtă oară de când nu mai ești. Și ca de fiecare dată mă trezesc plângând și cu un hău imens în suflet. Și ca de fiecare dată cu aceleași întrebări care s-au rătăcit undeva între tăcerea ta de calcar și dragostea mea sufocată... Mă iartă inimă că te tot sfâșai, mă iartă pentru el. Mă iartă că poate am renunțat prea devreme și-am iubit mult prea târziu, mă iartă pentru visele ce dor și cele care mi-au fost furate. Tu mă iartă iar eu îți promit că mă voi vindeca de toate, îți promit că mă voi vindeca de el.

GURA SATULUI NU O ASTUPĂ NICI PĂMÂNTUL GALBEN

Opinii

Ioan GODJA

La sat este umorul pur și plin de adevăr, acolo se râde în hohote și se petrece cu adevărat românește.

Mă bucur că ați trăit și probabil mai trăiți amintiri din copilărie petrecute la Macea.

Frumoasă localitate, cu locuri minunate și oameni de mare valoare.

Am avut bucuria să petrec clipe de neuitat la Macea.

Am fost invitat și în vara anului 2009, dacă bine îmi amintesc, a fost o mare onoare să fiu prezent la un eveniment cultural unde erau prezenți doi oameni de mare valoare în cultura română. Din păcate astăzi nu mai sunt printre noi, ne privesc doar de undeva de sus. Este vorba de regizorul, dramaturg, scriitor și om de cultură Paul Everac și biologul prof. univ. dr. Aurel Ardelean, fost rector și președinte al Universității de Vest "Vasile Goldiș" din Arad.

Evenimentele se desfășoară des la Macea, oamenii găsesc mereu prilej de întâlnire pentru a se bucura și a savura din hrana spirituală.

Îmi doresc să revin în această localitate ori de câte ori voi fi invitat și voi avea posibilitate.

Vă îndemn și pe voi cei care încă nu ați fost la Macea, faceți tot posibilul și vizitați aceste locuri.

De-a lungul anilor cu ocazia Festivalului de satiră și umor sătesc „Gura satului”, la Macea s-au perindat somități care au făcut parte din juriu sau chiar președinți ai jurului:

- Valentin Silvestru - teatrolog, prozator, dramaturg
- Dumitru Solomon - dramaturg, eseist, cronicar dramatic, profesor de dramaturgie la A.T.F.
- Tudor Popescu - dramaturg
- Ion Tipsie - redactor șef al revistei „Urzica“
- Rodica Toth - redactor la revista „Urzica“
- Rodica Mandache - actriță de teatru, film
- Ernest Maftעי - actor, epigramist
- Teodor Uiuu - inspector la „Centru de îndrumare a culturii” a jud. Arad
- Dorel Vișan - actor, directorul Teatrului „Lucian Blaga” Cluj, poet
- Ștefan Popa Popa'S - caricaturist de renume mondial
- Ionel Iacob Bencei - epigramist.

Prin aceste somități se vede valoarea și nivelul festivalului!

Florentina MERCEA

COLȚUL MUCALITULUI

Loredana TUDORESCU

„Mi-a luat 15 ani să descopăr că nu am niciun talent pentru scris, însă nu am mai putut să renunț ulterior fiindcă în momentul acela eram prea faimos.” - *Robert Benchley*

„Treburile casei nu or să te omoare, dar de ce să-ți asumi riscul?” - *Phyllis Diller*

„Unii produc fericire oriunde se duc; alții oricând se duc.” - *Oscar Wilde*

„*Ei bine astea sunt*

principiile mele și dacă nu-ți plac... am altele!” - Groucho Marx

Întâmplări mici despre oameni mari

Matematicianul Euler (1707 – 1783) este considerat o forță dominantă a [matematicii secolului al XVIII-lea](#) și unul dintre cei mai remarcabili matematicieni și [savanți](#) multilaterali ai omenirii.

Euler avea darul de a calcula mintal fără a comite erori. Odată doi studenți au făcut suma a 17 termeni dintr-o serie convergentă, fiecare separat, și au găsit între ei o diferență de o unitate la a 15-a zecimală. L-au întrebat atunci pe Euler care-i calculul exact. Acesta, fără a pune mâna pe creion, a dat răspunsul, calculând mintal; și răspunsul dat de Euler era corect. Avea o memorie atât de bună, încât putea să spună pentru ediția din Eneida pe care o poseda, cu ce vers începe o anumită pagină și cu ce vers se termină.

Când, mai târziu, a orbit definitiv, își trecea pe o plăcuță calculele sale și apoi le dicta pentru memorii matematice unuia dintre fii săi (a avut 13 copii, din care i-au trăit cinci, precum și 38 de nepoți). Se spune că între două feluri de masă nota câte ceva în legătură cu memoriile sale de matematici.

În ziua când a decedat, a scris pe o tăbliță calcule în legătură cu orbita lui Uranus, nou descoperită de Herschel (1776).

FILMUL DE DUMINICĂ

Alexandra TUDORESCU

Familia mea nebună(2018) - O comedie sensibilă, despre întoarcerea la origini, despre importanța familiei în dezvoltarea individuală, despre iubirea adevărată care trece orice test, pelicula oferă o porție zdravă de râs, printre lacrimi șterse pe furiș. Îmbinând savurosul umor francez dublat de accentul nordic cu emoții puternice, "Familia mea

nebună" este filmul perfect de vizionat sâmbătă seara.

GÎNDURI DE LA RĂSĂRIT

Alexandra TUDORESCU

Dimineața, la vreo două-trei ore după ce mă culcasem, când a sunat alarma, primul impuls a fost să o opresc și să mă apuc de ancora din ce în ce mai îndepărtată pe care mi-o întindea visul din care tocmai mă trezisem. Răcoarea ce m-a învăluit când am ieșit pe balcon și cerul încă întunecat mă îndemnau să mă-ntind înapoi în pat și să-mi trag cearceaful peste cap. Totuși, linia roz, abia vizibilă, a orizontului prevestea povestea pe care aș fi regretat mai târziu că am ratat-o.

Am pornit pe strada ce ducea către plajă. În față, deasupra mării, zorile își unduiau deja vălul, iar pescărușii își pregăteau zborul către orizont. Plaja era aproape pustie.

Orizontul era din ce în ce mai luminos, anunțând apropierea răsăritului. La început, a fost doar o fâșie subțire, portocalie și strălucitoare care separa cerul de mare. Apoi, însă, a crescut, ajungând la dimensiunile unei semisfere ce-și arunca lumina în valuri, sub forma unei limbi de foc; și atunci, privind soarele pe jumătate în văzduh, pe jumătate în apă, am realizat că răsăritul este momentul când cerul și marea nu sunt despărțiți, ci mai aproape ca niciodată, contopiți într-un sărut.

Să privești răsăritul de la început de tot, când cerul este încă negru și doar la orizont pare că un pictor își spală pensula cu vopsea roșie în mare, este ceva de-a dreptul – îmi cer scuze pentru clișeu, dar este cuvântul cel mai potrivit – magic. Să privești cum noaptea se transformă-n dimineață, să vezi negrul transformat în culoare, întunericul transformat în lumină – să fii martor la toate acestea în liniștea matinală a plajei, întreruptă doar de pescăruși, te face să simți cum te trec fiori, pentru că la ora asta, când majoritatea lumii doarme, tu ești martor la nașterea unei noi zile și e ca și cum ai participa la renașterea Universului însuși.

Cu astfel de gânduri trecându-mi prin minte, cu astfel de emoții străbătându-mi trupul, m-am uitat pierdută în zare până când soarele s-a desprins din valuri și s-a ridicat cu o palmă deasupra mării. De acum, căpătase deja culoarea aurie pe care o poartă în timpul zilei; iar odată cu vălurile roz de lumină și ultimele stele, se risipise și vraja.

DISCUȚIE (NE)CONVENȚIONALĂ DESPRE RĂSFĂȚUL CUVINTELOR

Culturi hibride și lumi complexe: aceasta este realitatea creativă a timpurilor noastre. În prezentul cotidian care înglobează și intersectează o multitudine de informații culturale și în care comunicarea globală este instantanee, o certitudine se impune: actul cultural local face parte integrantă din eferescența culturală națională. Fiecare acțiune

culturală generează un „profit” cultural aplicat spațiului în speță, putând fi diversificat prin valorile implementate și putând fi individualizat prin crearea unui „brand” cultural marcant pentru sfera teritorială locală. Astfel, o adevărată emblemă a orașului Arad este reprezentată de publicația trimestrială culturală „Gutenberg Universul Cărții”, care, din anul 2009, este un martor și participant activ la mișcarea culturală actuală, prin făurirea circumstanțelor culturale ce creează istoria recentă arădeană, stabilind astfel reperele valorice ale generațiilor prezente.

Cronică cultural-literară din trecut și prezent, revista „Gutenberg Universul Cărții” relevă secvențe ale unor realități imateriale și materiale, realități de suflet ce se păstrează, chiar dacă timpul implacabil își urmează cursul firesc. Iar pentru ca „Gutenberg Universul Cărții” să existe, a fost de nevoie de un om. Un om care să coaguleze în jurul său alte valori culturale, formându-se, astfel, un nucleu valoric excepțional.

Cu dragoste față de graiul local, cu iubire față de comoara limbii literare, cu variațiuni pe teme (ne)date, fortuite și originale, plănuite și

dezbătute în timp de liniște sau de furtună, Florica Ranta Cândea deschide spațiul și produsul gutenbergian, susținut de Tipografia Gutenberg Arad, prin transmiterea propriilor emoții, a realității și a amintirilor șlefuite de imaginație și talent scriitoricesc, modelând prin „Gutenberg Universul Cărții”, sfera necesară creativității și identității literare, un spațiu comun și deschis tuturor care au plăcerea (re)întâlnirii prin condei. Vă invităm astăzi să citiți un interviu inedit, diferit și original ca persoana interviuată. Din factor de coeziune, consilierul editorial Florica Ranta Cândea devine subiect:

– Bună ziua, Florica! În sfârșit ești tu cea care dai interviu! Pentru cei care nu te cunosc (încă), deschide fereastra personalității tale!

- Bună ziua! Fereastra așa-zisei personalități ale mele converge de la perfect simplu înspre un perfect compus. Sunt un om simplu care a trăit la țară, a umblat desculț și nu s-a împănât cu penele altora, din contră.

- Fiind principalul liant al celor care scriu și citesc „Gutty”, după cum îți place să îți alinți „copilul” tău de suflet literar, ne poți spune ce presupune, mai exact, munca de consilier editorial?

- A fi consilier editorial presupune a menține o permanentă legătură cu presupușii colaboratori și predilecta preocupare înspre scriere în revista „Gutenberg”, fără a face prezumtive imixtiuni. Da, este un copil de suflet atât cât permite Metafora exprimării.

- Care este motivul / misiunea / viziunea publicației trimestriale culturale „Gutenberg Universul Cărții”?

- Revista înseamnă pentru mine preocupare. O tulburare frumoasă în timp, care mă abate de la regula de trei simplă. O tulburare tămâiată spre frumos. Pentru că mie mi se cenzurează până și emailurile care par a fi prea idilic formulate. E o devenire benefică în timp.

- Faptul de a rezista și supraviețui 40 de apariții, de-a lungul a 11 ani, într-un context cultural imprimat de criza economică și a valorilor, nu semnifică doar capacitatea de orientare în tumultul acestei lumi, dar și aceea de a vă consacra energia în slujba valorii. Ce a însemnat aceasta pentru omul Florica Ranta Cândea?

- Revista „Gutenberg” sau alintul „Gutty” are o bună evoluție de la non literatura sau imacultura despre care nu se dorește a se ști, am ajuns, iată, să nu facem față cerinței. Dar povestea va continua în ciuda acelor care, dacă nu au fost cuprinși în Redacție, au plecat! În fond, interesul poartă fesul. Până și vocea a contat, ce straniu...

Preocupările sau sumarul sunt simple și răspund perioadei la care ne raportăm. Rezistăm pentru că rezistă tipografia de care suntem legați. Revista nu e scrisă pe fruntea Cândeii! Din contră, Doamna Cânda o identifică doar cu editura și tipografia omonime.

Iată, am rezistat peste 10 ani, fiindcă pe noi ne mână în lupta pentru supraviețuire, nu orgoliul, ci starea de fapt în sine. Nu oprim, cum s-ar dori, fluxul tehnologic, ci așteptăm la rând, cu ciocu' mic. Revista este a tipografiei și a editurii *pro bono*, apoi a noastră, cei care ne dedicăm.

- Cum percepi evoluția revistei de-a lungul a celor 40 de numere?

Revista este o gară cu multe stații, după cum bine preciza cineva... O gară de interes... Dar noi ne prefacem a nu vedea cum cineva... Poets... Writers își trec în palmares că a... debutat fără biografie în revistă. Apoi pleacă... să se infirme... spre o altă Metaforă călătoare. Noi încurajăm, însă nu promovăm. Sita cititorului va vedea, va cerne. Curând. Cum și noi. Am fost catalogați pe nedrept maculatură. Nonliteratură. Ba un cenaclu care a luat molecula chimiei ADN ne-a luat în tăbărcă... Vai mie. Vai ție...

- Cum se individualizează revista? Cum marchează propriile caracteristici și preocupări?

Omul Florica R. Cânda nu a lucrat singur, ci a ținut seama de idei și păreri și va ține. Revista dăinuie pentru că e o coeziune de idei și păreri. Apoi nu îi plac intruziuni. La Salon mereu vin cei care simt că acum aproape o sută de ani a fost Salon Stamatiad, deci nu e petrecere cândiană. Trebuie să recunosc că unele întrebări ar fi părut incomode. Nu voi da nume. Mulți îmi sunt alături de dragul scrisului. Mulți au însemnat aici poate din pană de lux de pix. Revista nu e literară, e mozaic.

Mă văd pe strada Calvin, nr. 4, cu Stamatiad, zâmbind la Salon. Nu mă văd cu biciul cenzurii, dar dacă nu aș fi avut oameni

devotați chiar de la început, încercam o altă... formulă.

- În ce direcție crezi că se îndreaptă revista „Gutenberg Universul Cărții”?

- Revista va rezista dacă, personal, îmi voi revizui placida atitudine. Mulți chemați... Însă nu pot ocoli pe aceia care de 10 ani o promovează și aduc colaboratori. Nu pot ocoli editura și tipografia care ne stau *pro bono* la dispoziție. Nu trebuie să intereseze greșeli de fond sau formă, nici faptul că nu avem personale interese. Doar cei frustrați o fac. Trebuie să o promovăm pe oriunde mergem. Nu e scris nume de Cânda nicăieri. Tipografia e un brand care trebuie dus mai departe. Ceea ce noi facem este un lucru în echipă. Restul, pentru alții, lăsăm a fi baloane de săpun...

Trebuie menționat că azi, 9 iulie, în timp ce urcam scările spre dl. director, pentru a discuta la o ceașcă de cafea, dvs. ați gândit simultan să promovați o imagine de revistă la 11 ani. La borna 40. Am nădejdea că ecoul va fi unul colectiv, nu personal. Sunt multe nume care ar fi meritat a fi pronunțate, dar am preferat adresarea pentru cei care stau la umbra creșterii revistei calitativ și a celor care o promovează în lume.

Mulțumesc mult și un salut de bine cu inspirații tuturor! La 40 de ediții Gutenberg!

O discuție la care nu mă așteptam, dar care va limpezi incertitudinile.

M-am limpezit și eu, cu această discuție, sper că nu am supărat pe nimeni. Eu, întotdeauna, de când mă știu, nu mă vedeam la început... ci la început de coadă. Odată la un examen de grad, am privit de la coadă rezultatele admișilor și nu m-am găsit. În ceea ce privește acest „copil” al meu, revista, cum de altfel ceilalți copii ai mei, inclusiv propriul meu copil, mi-aș dori să le urmărim exemplul.

Revista Gutenberg este a noastră și a arădenilor, atâta timp cât este a tipografiei, instituție care servește și intereselor culturale. Răspund astfel deselor atacuri care o confundă cu o revistă proprie, noi o susținem cu idei și valori, tipografia arădeană o susține cu implicare tehnică.

Au consemnat **Gabriela-Adina Marco și Ioana Nistor**

**PROFESORUL SĂLCUȚĂ –
CLIPSE DE VIAȚĂ
DIRECTOR LA “DRUMURI”...**

Gheorghe HODREA

Cum stam mai alaltăieri liniștit de vorbă cu mine însumi, un gând insistent și enervant de

întrebător, fără un anunț prealabil, a început să mă frământa asemeni gospodinei aluatul de pâine – *“ce e cu mintea omului de nu suntem în stare să folosim mai mult de 10 % din capacitatea ei?”* Că mintea este un sistem de însușiri informaționale care plămădesc personalitatea, am

mai auzit. Că precum trupul, care are ca lume lucrurile, așa și mintea are ca lume ideile, parcă am citit pe undeva. Că adună informații din spațiul fenomenal cu ajutorul simțurilor, știu din școală. Că ea, mintea, e ca o parașută, funcționând mai bine când e deschisă aflai ieri, în tramvai, de la un călător supărat pe vatmanul încăpățânat să fumeze conducând. Că mintea este un termen folosit pentru a descrie acțiunea celulelor, neuronilor, sinapselor și proceselor chimice ale creierului, am auzit la TV. Ce totuși nu înțeleg, e de ce numai cele 10 procente funcționează iar diferența ce face? Doarme sau stă în amorțire așteptând să fie la un moment dat chemată la *“recrutare”, “încorporare”* ori *“mobilizare”* în scopul extragerii algoritmice din fiecare tip de mesaj senzorial a formelor și proceselor specifice pe care le numim generic realitate? Greu de aflat răspunsul, oricum aș aborda problema! Adevărul este că mintea, în cele din urmă, este acel ceva ce nu poate fi cuprins în niciun fel. Și dacă o fi adevărat că ne rezumăm la a folosi doar cele 10 procente, înseamnă că am și eu din 100 de procente o rezervă de 90, deci, ***“am minte la care încă nu am căutat”***!

Eh, cam asta cugetam eu ... tulburat de-a dreptul de concluzia la care am ajuns. Dar nu, nu mă voi înfricoșa (m-am socotit în cele din urmă) ci voi da de lucru măcar unuia dintre cele 90 de procente! Pentru început, ca **om cu minte** ce sunt, m-am întors preț de câteva clipe în tinerețe. Pe vremea aceea mi-ar fi plăcut să ajung arhitect dar nu, nu s-a putut pentru că nu aveau ai mei bani suficienți pentru meditații. Aș fi devenit un bun contabil însă nu a fost să fie pentru că nu aveam *“cunoștințe”* la liceul de specialitate. Școala de tractoriști nu m-a atras deoarece de când mă știu m-au înspăimântat utilajele gălăgioase iar artist plastic nu merita să te faci pentru că ajungeai *“muritor de foame”*. La școala superioară de partid nici vorbă să cutez, aveam dosar cu *“probleme”*, de familie, iar popă nu aveam cum să ajung din două motive: 1. locuri puține scoase la concurs; 2. nu mi-a

plăcut coliva niciodată. Singurul regret e că nu am ajuns inginer, pentru că am o **minte organizată**, sunt om al datelor exacte și al calculelor precise, deci, numai bun pentru o astfel de meserie. Dar nu, nimic nu e pierdut, din acest moment voi fi inginer și nu orice inginer ci unul specialist la drumuri, mi-am zis.

Așa că... iată-mă inginer cu funcție mare, la *“Drumuri”*! Cobor din mașina personală undeva, în oraș, îmi pun casca de protecție și îmi prind ecusonul de director, după care mă apropiu de o echipă de *“drumari”* ce improptesc lopeți, învăluți într-un nor de fum cu miros de tutun de proastă calitate, alături de câteva utilaje înțepenite locului. Îi salut tare, moment în care o sticlă de votcă încremenește în mâna unuia dintre muncitori. Mă fac a nu pricepe, dau mâna cu șeful de echipă apoi comand scurt; - *“Porniți utilajele!”*. Basculele basculează, buldozerele împrăștie petrișul subcalibrat (de a cărui proveniență mă voi ocupa cât de curând), compactoarele tasează, iar *“drumarii drumăresc”* de zor. Întorc la bază trei bascule cu asfalt de proastă calitate după care preiau stația de emisie-recepție de la șeful de echipă. Localizez prin ea, cu ajutorul dispecerului de serviciu, cele șapte puncte de lucru apoi pornesc în inspecție. Opresc într-un cartier nou, nevoit să repun pe traseu două betoniere care, *“din întâmplare”*, s-au oprit în dreptul a două case în construcție. Între timp îmi sun omologul dintr-un județ învecinat căruia îi cer împrumut utilajul special de fixat capacele gurilor de canal la nivelul asfaltului. Mă opresc la fiecare punct de control, dau sfaturi, indicații și ordine precise și clare. Trec pe la sediu, inspectez fiecare birou apoi dau dispoziție să fie a doua zi pe biroul meu dosarele cu actele prin care au fost atribuite anumite lucrări în ultimele șase luni. Mă întorc la punctele de lucru, inspectez, constat și apoi concluzionez: *“Așa da!”* Covoare nenumărate din asfalt de bună calitate se aștern ușor pe străzile urbei, capacele gurilor de canal, ca prin minune, se ridică la nivelul asfaltului, rigolele noi sunt fixate temeinic la locul lor alături de vechile borduri ce au apărut ca prin minune în locul celor noi de proastă calitate. Pe trotuare cetățenii aplaudă. La un moment dat, însă, aplauzele se sting, apoi se aud huiduieli care ușor dispar lăsând loc unei voci bărbătești stridente care *“blagoslovește”* pe... și pe... și pe...

Deschid ochii, că adormisem între timp, mă uit pe geam și-l recunosc pe un vecin de la a doua scară de bloc uitându-se neputincios la roata și direcția mașinii proprii, dreapta față, făcute praf într-un crater din asfalt, plin ochi, cu apă. Oftez și apoi îmi zic în minte: - *“Eh, dacă eu aș fi director la Drumuri ...”*

De luat aminte: “Mintea → minte → fără minte!”

A ÎNVIAT MORTUL!**Nadia URIAN**

– Auzât-ați, doamnă, cine-o murit în sat? Ieri l-o ngropat. Aesta o mai murit odată și o fost o mare minune atunci...

– Cum, o mai murit?

– L-o dus la groapă mort și pe drum spre biserică s-o rădicat din sicriu. Tătă lumea o luat-o la fugă, care-ncotro. Și nevasta mea o fost... Zău! Să-ți spuie... De bucuria lor, că numa' pe el îl aveu, o făcut o petrecere, la care o cemat tăt satu'. O tăiet un gițal... da, petrecere mare... Da, ia... o trăit de atunci și o murit ca de bătrânețe.

– Să mai poate una ca asta, bade Macovei?

– Da, doamnă, eu am văzut așe ceva când lucram ca fochist, la spital. În tinereță...

Am fost schimb de noapte, am dat căldură la spital și apă caldă. Noaptea aceea o adus și accidentați, de la mină. Trebuia apă caldă și eu făceam focu', la cazane.

La ora 4 dimineața o venit o Salvare, cemață de la spital, că este un om mort, îngețat. No, acuma... să-ți spui. Un om de la munte, cioban, în vârstă de 75 de ani o lucrat la pădure, la Tinoasa. S-o pensionat de vrâstă, bun înțăles. N-o avut pe nime' în satu lui, numa' ceva nepoți, da nepoți de veri.

Umbla amu' să-și găsască o cameră pe undeva, să steie. Tăt cătând el, în dreapta și-n stânga, s-o dat în vorbă cu un țagan – da, așa-i spunem – care ave șase capre. L-o luat pe el în chirie, că stătea la casă, să grijască de gospodărie și de animale. I-o dat de mâncare, n-o trăbuit să plătească nimica și el mergea cu caprele la păscut.

Țiganu' o avut un fecior care l-o părăsât pe tată – sau timp de doi ani și n-o mai mârș acasă, deloc. O tăt lucrat pe la oraș și nu s-o mai corespuns cu părinții.

Într-o sâmbătă, țaganu' s-o dus la un botez, la neamuri. Cu femeie cu tăt. O rămas acasă numa' ciobanu' Văsălie. O încis el caprele, că era sară și s-o băgat în casă. Pe la 11 noaptea, vine fecioru' țaganului, după... doi ani. L-o găsât acasă pe bătrănu', străin de el.

– Ce faci în casă lu' tata? Io-s fecioru' lui!

Bătrănu' i-o spus că el grijește de capre.

– Da', vrei cumva să iei moștenirea de la tata?

Și i-o și dat două palme, cât o putut de tare.

Bătrănu' s-o spăriet și o fugit la șopron unde o avut caprele, că s-o temut. Fecioru' țaganului o controlat tăt ce o găsât – aur, argint, bijutării, tăt... Le-o luat și s-o dus. Bătrănu', de frică, n-o mai intrat în casă, o rămas în șopru, până pe la ora 3 noaptea, cân' o venit țaganu' acasă. Bătrănu' era îngețat de frig. În casă nu era, l-o cătat la capre, afară. Frig-frig, iarnă gre'. L-o găsât îngețat, țapăn.

O mârș repede și o dat telefon la Salvare, care l-o adus la noi la spital. Cam pe la 4 o sosit. L-o adus în morgă, l-o pus pe masa de beton, gata că-i mort. M-am dus și eu să văd, că povesteau oamenii de la Salvare ce s-o întâmplat. De gardă era un doctor bătrân, jidan. O coborât să vadă ce-i cu mortu'.

S-o dus în morgă, s-o uitat la mort, s-o învârtit pe lângă masă și numa' ce-am văzut că scoate o oglindă mică din buzunar. O ie și o pune la gura mortului. Vede el că oglinda prinde a se aburi. Le strigă rapide doctoru' pe două surori, să-l ieie și-l ducă la baie. L-o dezbrăcat ele, l-o băgat în vană, în apă calduță. Nu dintr-o dată, cerbinte. O potrivit-o, încet, tăt mai calduță, mai... Apoi o-nceput a-i freca mâinurile.

Cân' apa o fost potrigită, numa' ce o-nceput omu' să descidă ochii. Surorile o fugit la ușă, împedicându-să. Doctoru' le-o sfădit, că le desface contractu' de muncă...

L-o luat și l-o îmbrăcat și l-o dus cu liftu' în salon. Eu mi-am curățat cazanu' că așa trebuia să-l las curat cân' ies din schimb, și m-am dus să vorovesc cu omu' în salon. Bătrănu' stătea pe marginea patului, în fund. Stătea. Am stat puțan cu el și i-am spus că am să-l mai caut.

Cân' am intrat iară de noapte, în locu' lu' nevastă-me', că se temea de morți, la morgă o venit bătrănu' jos, la mine, la cazane.

– Mă lași să stau cu dumneata? Mi-i tare urât!

O mai vinit o dată, încă o dată... și apoi l-am întreat și mi-o spus. C-are doi nepoți, nepoți de veri, pe care nu i-o văzut niciodată, da' că are să margă la ei, să-l țâie la pensie. Da' nu merge numa' la primăvară, că amu-i iarnă și nu are cum. L-o rugat pe doctoru' să-l mai țâie în spital o vreme, că plătește, numa' să-l țâie. Dar doctoru' nu i-o luat niciun ban. L-o țânuit aicea.

Cum venea la mine, mi-o spus că vre' să-mispună, numa' mie, ceva ce n-ar trebui spus, da' musai trebe' să-mi spună mie și dacă a fi să mai moară o dată.

– Eu, cân' am îngețat, mi-o vinit un somn, așa, și-am sâmtât că iese ceva afară din gură de la mine... Un abur, ceva. O venit apoi un porumbel mare, cât o barză de mare, alb. Mi-o spus să mă țân aici, de aripile lui.

Și m-o dus peste dealuri, peste văi, păduri, șăsuri. Așe de bine m-am sâmtât, cum mă duce pasărea aceea mare...! Și-am ajuns pe un șas, drept ca lumina și-o fost un drum, parcă asfaltat, pe două părți la drum, numa' brață de flori. Și mă miram mult, cât era de frumos! Până am ajuns la poarta mare. Da, poarta aceea era așa de mare că nu-i vedeam vârful. Acolo era un om în vrâstă, cu barbă lungă și... m-o lăsat pasărea jos. Și eu am rămas acolo și m-am uitat la bătrân. O luat o carte mare, cât o pătură de mare, o luat-o din cârligele din poartă, o descis cartea.

– Ia să vedem! Ai vinit la timp, ori nu?

S-o uitat în carte și o zis.

– Fiule, ai vinit pre' devreme! Trebe' să meri înapoi! Neapărat!

M-am uitat tăt roată și cân' o încis cartea, m-am ascuns acolo, că am văzut ceva, ca un parc cu oameni, femei și bărbați, la mese. La câte o masă erau câte doi, la alta, numa' câte unu. Ori o fimeie, ori un bărbat. M-am mirat, de ce oamenii aceia erau numa câte unu'.

M-am uitat și-am văzut că cineva pune o mână pe umăru' meu.

Tăt bătrânu' cu cartea era. Mi-o spus așa:

– Fiule, aici nu să poate ascunde nimeni, să nu fie văzut.

Am văzut atunci că vine porumbelul la comanda bătrânului.

– Hai, du-te, că mai ai de trăit mult și bine și numa' cân' ți-o vini vremea, atunci îi veni aicea!

Și pasărea m-o luat pe sus și m-o adus înapoi, aicea. M-o lăsat apoi la morgă și s-o întors.

Eu pluteam în aer, deasupra. Cân' m-am uitat la corpu' meu, îmi era scârbă. Mă uitam de sus, la masa de ciment.

Atunci am auzât un înger, o voce.

– Bagă-te înapoi!

Și n-am vrut. Am văzut atunci și pe doctoru' care o pus oglinda. Am văzut tăt. Eu eram sus, la plafon. Am văzut și surorile care erau în baie, la vană.

No, așe, doamnă!

Am simțit, am văzut cum mă spală, tăt, tăt am văzut. La un moment dat, o strigat tare.

– Te rog, în momentul acesta, bagă-te prin gură! Moment, o intrat, am sâmtât o cerbințală mare în tăt corpu' și atunci mi-am deșcis ocii și am înviet.

Asta o fost doamnă, povestea spusă de omu' acela și o zâs să nu o spun la nime'. Numa' dumitale ți-am spus-o, doamnă!

Înțâlegi.

N-O SA-MÍ ZĂUÍT SATU' MEU

Panduru

PETRU

N-o să-mi zăuit satu' meu

Unge trag gin hoinărit,

Niși caputu' șe-l port eu

Cu cășiula șe-am tocit,

Niși opinca fără ștrimf

Ce la geșt m-o jâvinit.

Niși pe mama șe-mi trăgea

O scartoafă după cap

Când fugeam la pescuit.

N-am să uit ogașu-n care

Gesăori berbeși scâldam

Nici țâgarea a mai tare

Gintr-o chică-n foi ge ghișă

Cu: „hii ! popa!” duhăneam.

Nu furam Dumnezeu șcie

Gecât coaja ge dulece

Șe-o umpleam pân'la mânie
Gin brădânea cu răchie,
Și ne pitulam prin curce
Să vorbim vruce-nevruc.

Mai coșeam crumpei sub jar,
Și mâncam cu brânză tare,
Cucuruz cum n-ai habar,
În cabuz cu multă sare.

Nu zăuit că nu am cum
Tot șe-n graiu' meu vă spun :
Leagănu' legat în prun
Și colenda ge alun,
Șe-o purtam cu ai mei ortași
Prin năimeț' după colași,
Ca în sara ge Ajiun
Sub brăduțu'ge Crăciun
Să găsăsc biși cu găitane
Pentru pășunat pe vale.
Șo trăistuță, măi sărașe!
Ca să-mi pună vreo pogașe
Cu o olbă ge rachie,
– „Frumoasă copilărie!”

Să zăuit nu mi să poace :
Când fugeam în căce-o noapce
Pe la nunți și la negei
Și jucam ca nișce zmei,
Cu mândruță ge pe sace
Car-erău nemăritace.
Și plăceam jocuri- 'năince
Pentru fece căpărăce.
Că-nșercam pe căceuna
S-o duc ge noră lu' muma.

Doamne, unge ieșci junie,
Când lucrăm zăle-năimice
Căce-o doină să ne cânce
Ori căce-o horă bătrână
Argileana pe sub mână,
Joc ge doi, brău' pe șapce,
Joc gin joc pe săturace.
Că zăceam agesăori:
„Șe trai bun să nu mai mori!”

Am scris asta pe-un părece:
Să șicească mulce fece.
Și pe ușa ge la moară-
Dar o mângălit o cioară.
Și pe mătca unui fag
Să șicească cin' mie drag
Dar șumariu' l-o tăiat.
Mai bine vă spun gin gură:
La un par ge băutură!
Că nici vorba nu să perge
Și nici „socea” nu mai șcerge.

**NARAȚIUNI
BACI GHIURI A LU' HĂMHFĂU' ȘI
LGBD**

Ioan Alexandru ARDELEAN

Multe-s pă fața pământului, multe-s bune, multe-s rele. Amu-i-anu' o vinit la mine Miculaie, pretinu' mneș și aproape obligat m-o trimăs la băi, doară, doară, s-or mai ogoi durerile mele di picioare și di șele.

Ce să faci, îș plin di reumă, am umblat io și pă la Naimon, oleacă am sâmtât că apa cee după răchie face bine, daa, mai mult bine făcia răchia că ieram amorțât, amu iară m-or apucat durerile, așe că nu m-am îmbiet pre mult și dus am fost.

Nu-mi pare rău că m-am dus la băi, faină lucru, am avut o sobă numa io sângur, mâncare bună, doctori care m-or cotat păstă tăt și m-or trimăs la niște fătută tânăre să aibe grije di mine. Fătutăle în fieștecare zăuă mă băgau în ceva cadă cu apă niagră, apoi mă legau cu droadie la cap, brânci și picioare, așe că după doauă zăle am fost aproape ca nou. Nu m-or lăsat să vin acasă, musai să stau doauă săptămâni, să fie cu folos, așe că tătă zăua cu fătutăle și cu droadile, iară sara mă preublam, ori stătiam la birt cu o sodabicabor pă masă, 'năntea mea.

Într-o ză, cătă-n sară, m-am dus la o preumblare, apoi m-am dus la birt și m-am pus la o masă, cred că o fost masa la care o stat și Miculaie, când o fost și el la băi.

După o vreme m-am slobozât c-on răs cât m-o ținut gura, că s-o spăriet birtașu' și oamini din birt s-or uitat spărieți cătă mine, or fi crezut că am luzât.

-Ce-i baiul, baciule?

-No, dară, ce bai să fie?

-Nu știu, ce te-ai pornit cu răsul, așe de unul singur?

-Eee, aiesta-i baiu'? Ia, m-am adus aminte di pretinu' mneș Miculaie, care o stat și el la masa asta, amu câțiva ani.

-Șii, ce-i de răs?

-Ha, ha, ha,... la masa lui o vinit o fătucă care l-o-ntrebat dacă a vre să să culce cu iea, că iea ar vre...ha, ha...

-Și ce-i de răs? Poate vine și la tine, baciule!

-Amu vine ce-i faină, Miculaie o zăs că lui nu-i somn, așe că nu să culcă, ha, ha,...

-Ha, ha, asta da. Prostălău pretin ai, baciule!

-Crezi dumeta! După 9 luni fătuca o vinit la Miculaie cu foalile mare, haba nu i-o fost somn lu'

Miculaie.

Tare i-o plăcut birtașului pățania lu' Miculaie, mai vorbeam cu iel, numa că oamini stătiau la rând, așe că n-o mai avut vreme, s-o apucat di lucru.

După o vreme văd că vine on pruncălău, mândru, mai niegruț el, da, după cotătură mi s-o părut cumsăcade, numa să vezi dinde sere iepurile.

-Bună ziua, baciule! Pot să stau și eu la masa dumitale?

-Doamne apără și păzește, nu-i masa me, stai domnișor dragă, stai.

-Baciule ce bei dumneata, acolo? Bei apă minerală? Nu dorești o cafeluță?

-Nu pre-s învățat cu cafea, da, hai să videm cum îi cafea, amară ca viața?!

Aduce birtașu', doauă cafe una mie și una la pruncălău' di o vinit cu mine la masă.

-Îți place, aici?

-Place, da!

-Singur ai venit sau cu soția?

-Sângur, nu-s însurat!

-Mă uit la dumneata și văd că tare bine îți stă cu hainele astea albe, pălărie neagră și vestă neagră, ce să mai zic de chimirul dumitale!

-No, aiesta-i portu' moșilor și strămoșilor mei, trăbă să-l cinstesc.

-Da, da. Baciule tare-mi place de dumneata, să știi că eu sunt discret, adică nu spun la nimeni nimic, dar, tare m-aș culca cu dumneata.

M-am uita cu gura căscată la pruncăteșu' acela, m-am sculat di la masă și cam mai dus, gândindu-mă că alții au noroc, iară alții n-au. Pă Miculaie l-o-ntrebat o fătucă mândră, pă mine on pruncăteș, ce să faci, fiecare cu norocu' lui, am auzât că iestă di aieștia, cine s-ar fi gândit că dau io, păstă ii. Poate o fi vrut să mă ieie di muiere, uă poatie di bărbat, că am auzât că amu-i slobod și d-aștia! La Facerea Lumii, Dumnezo l-o făcut pă Adam și apoi din coasta lui pă Eva, n-o făcut doi Adam, uă doauă Eva. Doamne apără-mă di găini, că di câni mă apăr io.

Amu ce să zăc, poate trăbuia să-i spun la pruncăteș că vorbile lui m-or spăriet somnu' și nu m-aș culca cu el că nu mi somn, poate,... da, cred că am făcut bine că m-am sculat di la masă și m-am dus.

Multe-s pă fața pământului...multe încercări stau 'năntia noastă...numa că noi trăbă să ne rugăm ca Dumnezo să ne lumineze.

La Macea tătădiauna or fost oamini diștepți, daa, ca amu, niciodată!

OBICEI DE NUNTĂ ÎN BIRCHIȘ Domnica Florescu

Prin contopirea celor două spiritualități daco-romane, într-una singură, s-a născut una dintre cele mai frumoase manifestări ale culturii vechi populare, ritualul nunții, prilej de petrecere și de bucurie.

Nunta este o adevărată sărbătoare în viața satului, unde se gasește cântecul unor vestiți lăutari, unde se spun glume, se aud multe strigături, care au rolul de a crea buna dispoziție, dar și de a corecta unele defecte ale oamenilor.

La nuntă se cântă un cântec trist miresei, dar deosebit de frumos, deoarece mireasa își părăsește familia, pe cei dragi, pornind pe drumul necunoscut al vieții cu alesul inimii. În „Cântecul miresei”, se întâlnește un lait-motiv, care se repetă după fiecare vers al cântecului. El este „Ienașândai, am fecioară”.

Am cules de la Aurelia Preda acest cântec minunat, care îmi spunea că el se cânta pe vremuri, când nunta ține 2 zile. Se cânta în 3 momente ale nunții: când se mergea la biserică, când se striga darul nașului pentru miri și la „tăiatul crengii”...

„Doleșii” sunt persoanele care invită oamenii la nuntă, iar „givărul” este persoana care se ocupă de bunul mers al nunții. Ei au o ținută specială. Doleșii au câte un prosop tradițional pe un umăr, cusut cu motive florale sau țesut în război, iar givărul are două prosoape așezate pe ambii umeri în formă de cruce. „Uspătonii” (invitații) miresei se adună la mireasă acasă, iar invitații mirelui se adună la mire acasă. Mirele împreună cu invitații săi pornesc spre casa miresei, unde sunt așteptați de invitații săi.

Givărul este cel care cere ca mireasa să iasă din casă și să vină la „ciubăr” un vas mare din lemn, plin cu apă și un buchet de busuioc). Înaintea apariției miresei, vin pe rând două fete la ciubăr, pe care mirele nu le acceptă. Când apare mireasa, se așează lângă mire, în fața ciubărului. Ia buchetul de busuioc din ciubăr și stropește în aer, în semnul crucii, apoi pe fiecare invitat în parte. Primul care iese la ciubăr este mirele, apoi nașii, rudele și restul invitaților. Fiecare invitat lasă bani lângă ciubăr. După ce ultimul invitat a fost stropit cu busuiocul, givărul și mireasa iau ciubărul și golesc apa la rădăcina unui pom tânăr din grădină. Se duc împreună în casă și se cântă cântecul miresei: „Ienașândai am fecioară / Hai mirei cu bucurie / Să luați sfânta cununie / Să vă fie pe vecie. / Ienașândai am fecioară / Ienașândai am fecioară.”

Nașul spune „Tatăl nostru”, după care spune cuvintele: „Dumnezeu să ne ajute în calea în care am plecat”. Nașul o conduce pe mireasă, iar nașa pe mire. Lumânările sunt duse de un băiat și o fată (o pereche de tineri necăsătoriți).

Are loc sfânta cununie, după care se merge la mireasă acasă, unde se servește o gustare și se dansează până la mizul nopții. La mizul nopții „se

strigă cinstele” miresei, adică se dau darurile miresei. Prima dată cinstește nașul. Darul nașului se dă însoțit de „Cântecul miresei”: „Ăsta-i darul nașilor / În cinstea mireilor. / Ienașândai am cumătru / Ienașândai am cumătru. / Sus în vârful cinstei ei / Scris îi doru miresei. / Ienașândai am cumătru / Ienașândai am cumătru. / Iar la poala cinstei lui / Scris îi doru mirelui. / Ienașândai am cumătru / Ienașândai am cumătru.”

Mirii primesc daruri și bani de la părinți, rude și restul invitaților. Doi „uspătoni” strigă „cinstile”, adică spun cu voce tare darurile primite și din partea cui sunt. După ce ultimul invitat i-a „cinstit” pe miri urmează jocul miresei („pe groșătă”). Invitații miresei o dansează numai pe mireasă. Pe vremuri, invitații miresei aduceau prăjituri și țuică la nuntă, pe care le serveau după jocul miresei.

Doleșii mirelui luau mireasa și plecau la el acasă cu ea. Acolo se „tăia creanga”, adică mireasa era dusă în grădină, lângă un măr, și o legau la ochi cu „balțul” (eșarfă tradițională). Mirele taie crengi de măr, pe care le așează în șorțul miresei. El fuge și se ascunde, iar mireasa trebuie să-l găsească.

La tăiatul crengii, în grădină, se cânta cântecul miresei: Ienașândai am cunună / Așa –i rându feciloru / Ca și rându merăloru, / Până-s meră micucele / Stau în creangă citușăle, / Când merăle să mărescu / Pică jos și putrăzăscu / La nime nu trăbuiescu. / Ienașândai am cunună.

După ce mireasa ajunge în casă, femeile îi schimbau „banii de pe cap” de fată, cu cei de nevastă (de femeie căsătorită).

La mire acasă se strigau darurile pentru mire. Nuntașii se veseleau până dimineața.

DINAMISMUL LIMBII LAT. MEMORO

Geanina IOVĂNESCU

Limba latină a generat de-a lungul miilor de ani o serie de cuvinte sau derivate lexicale care ilustrează în mod constant expansiunea limbii și nu numai în limbile romanice, ci și în alte limbi.

În acest număr, vă supun studiului un cuvânt, desigur, latinesc, vb. *memoro*, -are, -avi, -atum cu sensurile de „a aminti, a vorbi, a povesti, a spune”. Ideea de a memora se leagă de procesul de învățare permanentă sau de înmagazinarea unor trăiri și sentimente. În limba latină, în jurul acestui cuvânt s-au format o serie de alte cuvinte care au la bază radicalul *mem-*: subst. *memoria*, ae „memorie, amintire, informație transmisă”, subst. *memor*, -oris „care-și amintește, care nu uită”, adj. *memorabilis* „demn de amintit”, subst. *memorabilis* „demn de amintit”, subst. *memorator*, -ori „povestitor”. Prin

prisma acestor cuvinte, au apărut și în limba română o serie de cuvinte provenite de formele latinești, dar și compuși obținute semantice legate de ideea de memorie. De pildă, Aurelius Augustinus, scriitor patristic, considera creierul ca pe o cămăruță cu foarte multe seratre, iar în momentul în care informația sau amintirea se activa, acele sertare se deschideau. Latinistul afirma că amintirile pot dispărea din memorie, fiind înlocuite cu altele noi.

Cuvântul „memorie” a generat în limba română, dar și în alte limbi o serie de cuvinte derivate, ceea ce ne demonstrează importanța și relevanța acestora, limba rămâne un mecanism viu care continuă să ne surprindă în permanență, furnizându-ne noi mecanisme de cunoaștere.

FASCINAȚIA LĂPUȘULUI

Roxana LĂDUNCĂ

Una dintre cele mai frumoase zone ale țării noastre este Țara Lăpușului. Încărcată de tradiție, istorie, această regiune este un paradis, o zonă cu puternică încărcătură spirituală, situată în spațiul nord-vestic al României.

Țara Lăpușului se caracterizează printr-un relief pitoresc, prin așezări cu totul aparte, oameni care și-au păstrat neatinsă spiritualitatea, credința, puritatea sufletească.

Principalele ocupații sunt agricultura, dar nu cea intensivă, creșterea animalelor, mineritul, lucrul la pădure, vânătoarea, albinăritul.

Meșteșugurile ocupă un loc important în rândurile locuitorilor zonei: vasele de lut, țesăturile specifice, tâmplăria sunt extrem de apreciate.

Casele sunt specifice. Acestea sunt construite în modul cununilor orizontale. Lemnul folosit a fost inițial rotund, cojit de scoarță, apoi, din secolul al XVIII-lea, s-au folosit grinzi cioplite de dimensiuni impresionante, iar din secolul al XIX-lea bârne fasonate, de formă pătrată.

Acoperișurile vechi erau construite din paie sau lemn, iar cele recente din tablă sau țigla. Ferestrele erau mici, de formă pătrată, abia de curând s-a trecut la ferestre mai mari, dreptunghiulare.

Oamenii zonei impresionează și în zilele noastre prin portul tradițional, foarte bine conservat și îmbrăcat duminică și în toate zilele de sărbătoare, începând cu copiii foarte mici și până la bătrânii satelor.

Portul femeiesc se caracterizează prin bogăția culorilor, găteala capului fiind unul dintre aspectele importante, aceasta variind în funcție de statutul social, economic, stare civilă, vârstă, momente ceremoniale. Costumul se compune din cămașă albă, încrețită la gât și la mâneci, cu broderie, ornamentată

pe piept, două zadii, purtate peste poalele cămășii, șesute în război, șort, un pieptar, purtat iarna, în picioare opinci ori cizme negre sau roșii.

Costumul bărbătesc conține cămașă albă, cu broderie și ornamente, pantaloni largi, în formă de clopot, până la jumătea gleznei, iarna cioareci, peste cămașă un pieptar fără mâneci, încălțăminte fiind compusă din opinci sau cizme. Clopul îl poartă mai ales în zilele de sărbătoare.

GUTENBERG CĂLĂTOR

ÎN ȚARA LĂPUȘULUI

Întâmplări de vară cu domnul Eugeniu Criste

Florica R. CÂNDEA

O discuție în curtea Bisericii Ortodoxe din Wiener Neustadt Austria cu domnul Ioan Godja, deci între doi moroșeni, avea să ne rețină atenția ca mai apoi să aflăm despre prima ediție a Sesiunii Științifice din satul Coroieni din iunie, vara aceasta.

Satul Coroieni este situat în Podișul Someșan, Țara Lăpușului, la o distanță de o oră de Baia Mare, având alte sate în componență, Baba, Dealu Mic, Drăghia, Vălenii Lăpușului, deci se înțelege este o comună reședință, însă am ales o dulceagă prezentare, rural idilic rebreniană, așa, ca între vecini.

Un nume preluat de istorie după numele întemeietorului, Coru.

Îndelurită și învăluită în istorie, comuna se învecinează cu Târgu Lăpuș și se bucură de pitoresc istoric și o geografie culturală aparte.

În clima sa moderat continentală încă mustește istoria locurilor și a vremurilor, locuiesc cireși pădureți, mere și pere, lemn cătinesc, porumbar, arin, plop, salcie, astfel că pe aceste locuri adumbresc vestigiul iar oamenii locurilor își scaldă dragostea pe pășunea istoriei cu dragoste și alean. Astfel, am stat de vorbă cu un Fiu al Satului, Eugeniu Criste, care a organizat o Sesiune Științifică, ajutat de primarul Gavril Ropan, tocmai acasă.

În vară, în Șura locurilor, cu o temă despre Haiducia în Țările Române în secolele XIV-XIX.

Comuna a primit un număr important de oaspeți conferențieri din toate zonele încărcate de istorie din țară. Temele alese au fost diverse, incluzând probleme de istorie, exploatarea miniere lotrie și haiducie, unire, pribegie, tâlhărie s.a care au fost aseasonate cu excursii, vizite, reculegeri, pelerinaje, discuții, concluzii, schimburi de idei.

Dincolo de inedit trebuie să spunem că moroșanul face casă bună și cu moldoveanul, și cu

olteanul, bănățeanul, astfel că și din Arad a participat o delegație formată din oameni de cultură, istorie, cercetare, istorie spirituală, colecționari, astfel că reușita se datorează tuturor.

Desfășurată pe trei zile cu o consistență și o acuratețe aparte, activitatea de la Coroieni a înscris o pagină frumoasă în istoria locurilor, prin lansările de carte, elogiind satul în Anul omagial al Satului Tradițional și Anul Cărții.

MÂNDRU-I PORTUL ROMÂNESC Florica R. CÂNDEA

Sub acest generic a avut loc la Uzdin o manifestare de suflet, port, limbă, grai și simțire românească la care au luat parte Asociații ale femeilor din Voivodina care au ca principiu de bază păstrarea nealterată a valorilor tradiționale moștenite de la străbuni.

E lesne de înțeles că acolo unde Nu e patria ta dragostea se înțelege și se manifestă în alte chipuri. Bunicutele din Uzdin cheamă an de an pe românii prieteni de oriunde ar fi să se exprime fie prin expoziții, fie prin standuri cu cusături, obiecte de cipcă, macrame, țesături etc., fie prin degustări de produse specifice, fie prin lansări de carte sau albume, fie prin prezentări de costume sau port local neștirbit de molia vremurilor.

Am fost martorii unui eveniment de suflet și pentru suflet cu un suflet devotat, Ana Boier, care a participat alături de alte asociații cu stand propriu dar și cu cartea Mândru - i portul românesc, prezentată de publicistul Ioța Bulic.

E foarte interesantă emulația care se produce la astfel de manifestări când muzica bănățeană sau voci bisericești inundă suflete. Astfel Delia Rădmăneștean de la Casa Doinelor sau Petru Panduru au învins și au încins prin cântec voia bună alături de Corul Bisericii Ortodoxe.

Mai trebuie spus că acolo nu se urăște nimeni, nu se învrajlesc sentimente de genul *Cum că dacă vine... Cutare... Eu nu merg asta în condițiile în care și din satul meu a participat un grup foarte bine cotate și apreciat.*

Dar... Haideți mai bine despre bine să vorbim în limbă și port și judecăm despre o carte în loc să ne aprecieze, ne copiază sau ne distrug încă aripi alții.

Spunem că la Uzdin, în partea Voivodinei se mai cântă bejania și frumusețea umană urmând pilda *Calea, Adevărul, Viața.*

ÎNSEMEN DE MULȚUMIRE DRAGI ROMANI ORIUNE V-ATI AFLA

Ioan GODJA

Îmi permit să scriu câteva cuvinte prin care doresc să aduc mulțumiri tuturor celor care mi-ați fost alături în realizarea frumosului eveniment, "Izvor de Suflet Românesc".

Îmi amintesc cu nostalgie de anii copilăriei când la noi de Sfintele Sărbători masa era încărcată cu prăjituri și cozonac, oala cu sarmale calde pe marginea sobei stătea pregătită în așteptarea musafirilor, goștilor cum spun bănățenii. Ce frumos era pe atunci, nu pentru că eram eu copil fără griji și probleme, dar parcă satul era altul, oamenii erau altfel, căldura sufletească, dragostea de a fi cu toții împreună, de a sărbători, de a se vizita vecinii și rudele între ele era parcă un ritual. Și, revenind la evenimentul despre care am început să vă amintesc, în numele Forurilor Culturale pe care le reprezint, Cercul Cultural Romano Austria, RadioTV Unirea, președinte și vicepreședinte pe Europa la Asociația Jurnaliștilor Români de Pretutindeni cu sediul în Canada cât și al meu Personal, mă adresez Domniilor Voastre și pe această cale aducându-vă un Însemn de Mulțumire.

Prezența dumneavoastră fizică într-un număr mare m-a ajutat să trec peste atât de cunoscuta sintagmă *Nimeni și niciodată nu e singur pe pământ!* Dragi prieteni, această formula de adresare este una fără sloganuri, este o formulă directă, de suflet, izvorâtă din simțăminte, spuse și trăite.

Poate dumneavoastră știți că un român când a ales calea singurătății își poartă crucea ca pe un refren care îl însoțește peste tot, cum doina de jale, doina de dor, nu pot fi traduse ci simțite.

Am lăsat acasă un Plai de dor Maramureșul meu drag, dar prin toate activitățile culturale spirituale am făcut punte, nod între lumea de Acasă și cea de a doua casă aici în Austria. Sunt recunoscător d-lui Lukas Marcel Vosicky în calitate de reprezentant al Societății Austro-Române din Viena pentru că mereu a fost alături de mine, dar îi mai sunt recunoscător că vorbește limba mamei mele, limba română.

Dumneavoastră celor care ați reprezentat zona de obârșie fie prin port, fie prin grai, limba, cântare, zicală, strigare, carte, ba chiar și bucate tradiționale, vă mulțumesc!

Dragi români vă rog să mă considerați un prieten, care a reușit doar prin dumneavoastră să adune regiuni ale României în Patria Sa Adoptivă, Banat, Ardeal, Crișana, Oltenia, Maramureș, Transilvania, să aducă Bucureștiul în Capitala Austriei, să adune din Cetatea Albei Iulia pâna ce Mara scâldând cei doi frați Mureșul și Oltul pe Valsul Dunării Albastre tocmai a înscris insemne de dragoste. Să faci 3 activități în trei zile purtând ca standard un singur mesaj *izvor de suflet românesc* nu

este ușor. De aceea, mâna dumneavoastră întinsă am simțit-o ca un stâlp de care oricine este plecat are nevoie a se sprijini. Desigur sunt atâtea de spus, dar nu își au rostul aici, însă orice efort al dumneavoastră de care nu ați ținut cont este ca o vecernie de suflet pentru mine ca organizator. Fără dumneavoastră *Ziua Romanilor de pretutindenii* era o Fântână secata iar *Ziua Copilului* era ca O sărbătoare a unui Prunc fără Mamă.

Dragi frați vă rog să primiți gratitudinea mea și sunt absolut convins că orice faptă nu rămâne neînsemnată. Fiecare trăire a dumneavoastră aici a mers la sufletul meu și orice s-ar spune aceste cuvinte consacrate sunt clare, "Unde-i unul nu-i putere, Unde-s doi puterea crește" drept pentru care vă adresez cu respect sincere felicitări și mulțumiri! Ca să vă conving de toate câte spun trebuie să facem socoată generațiilor care s-au prins în hora neamului românesc de la 8 ani la aproape 80 de ani.

Horă cu adevărat românească în compania artiștilor de mare calitate, a personalităților prezente mă determină să nu le dau numele pentru a nu supăra pe nimeni ci să afirm că *Tineretea este o vârstă, Bătrânețea este o stare*. Fiecare ați adus cu dumneavoastră lada de zestre pe care ați personalizat-o prin ceea ce ați crezut dumneavoastră mai bine. Căci *Strop cu Strop se face iaz* de care noi aici avem nevoie spre a ne astâmpăra setea.

Reușita ediției a XIII a Zilei Europei vi se datorează din plin!

MUZEU

PORTRETUL PRIMARULUI IOAN ROBU (1919-1926, 1928)

Adelina STOENESCU

La sfârșitul anului 1918 armata franceză, condusă de generalul Berthelot, ocupă Aradul și restabilește ordinea. În prima jumătate a anului 1919, guvernatori ai orașului au fost numiți militari francezi, dar prefectura și primăria orașului erau ale vechilor autorități maghiare.

În paralel, începând cu luna aprilie, Consiliul Dirigent l-a numit prefect al orașului și al județului pe dr. Iustin Marșieu, dar aliații i-au recunoscut avocatului arădean doar funcția de prefect al județului. Ca urmare, prefectul român și sediul Comisiei administrative județene s-au stabilit la Radna. La scurt timp, în prezența autorităților franceze, s-a făcut predarea Aradului, de la administrația maghiară la cea românească.

Era data de 7 iulie 1919, când dr. Iustin Marșieu devenea prefect al Aradului și dr. Ioan Robu era primul primar român al orașului, ajutat de Ștefan Anghel. La data de 10 iulie 1919 administrația românească, prima conducere românească, s-a instalat în toate instituțiile din Arad, iar în paralel trupele franceze părăseau Aradul.

În septembrie 1919, Consiliul Dirigent îl numea prefect al orașului Arad pe Romul Veliciu, Iustin

Marșieu ocupând în continuare funcția de prefect al județului.

Primul primar român, numit de guvernul Transilvaniei, Dr. Ioan Robu a condus destinele orașului între anii 1919 și 1926, respectiv 1928, și a rămas fidel Partidului Național Român. A reluat practica de avocat în Arad, până la sfârșitul vieții, în 6 Septembrie 1930.

Monumentul său funerar se află pe Aleea Personalităților din cimitirul arădean "Eternitatea".

FOTO CLUB ARAD EASTERN LOOK

Mircea BORAN

În urmă cu doi ani mai mulți fotografi din Iran au participat la un salon Ars Fotografica organizat de Foto Club Arad cu niște imagini superbe și de aceea am hotărât să îi invităm la Arad cu o expoziție de club.

Deschiderea expoziției a avut loc miercuri 19 iunie 2019, la Sala Clio a Complexului Muzeal Arad cu care suntem parteneri.

În această expoziție au fost admirate 61 de fotografii deosebite realizate de 47 autori: Abolfath Yosefi, Ahmad Khadem Al Hosseini, Ali Karimi Rategar, Ali Kheradmand, Ali Saeedi, Ali Samei, Babak Jabarzadeh, Behzad Ansari, Bita Fazel, Ebrahim Bahrami, Elyas Ebrahim Nejad, Elyas Jamshaidi, Faramarz Amel Bordbar, Fatemeh Samadi, Ghadir Vaghari, Hamed Asadi, Hashem Javadzadeh, Homa Najarian, Ishaq Rigi, Jalil Zahraei, Kazem Hosseini, Mabobeh Bagheri, Mahdi Vaghari, Mahdis Jafarzadeh, Mahla Barati Mahnaz Tehranchi, Majid Bondar Moghaddam, Masoud Ahmadzadeh, Mino Sedigh, Moein Kazemi, Moein Salehi, Mohammad Reza Chaiforosh, Mojgan Kanani, Mojtaba Rajae, Nasrin Shahmohammadi, Neda Ahmadi, Neda Siami, Negar Taghizadeh, Parisa Tousi, Parvaneh Pari, Rasa Ghavam Shahidi, Roshanak Shabanian, Samad Arian, Sheyda Yazdani, Simin Rezvani, Yarta Younesi, Zakiyeh Hosseini.

Subiectele sunt diferite și oferă publicului iubitor de fotografie o perspectivă iraniană deosebită pentru: portrete, peisaje, arhitectură, eseuri fotografice, etc.

MUZICĂ

NOTE DE MELOMAN, ORI DESPRE UN ALT FEL DE ARITMETICĂ A SUFLETULUI

Carina A. Baba

Despre muzică s-a vorbit mult. Există sute de definiții, care de care mai ademenitoare. Tolstoi, de pildă, considera că „muzica este stenografia emoției”.
(...)

Dintre compozitorii pe care i-am ascultat în ultima vreme, mi-a rămas în suflet **Rahmaninov**. Serghei Vasilievici Rahmaninov s-a născut în Novgorod, Rusia, în aprilie - 1873. Interesant e că în genealogia sa apare, spre inocenta mea bucurie, însuși domnitorul Ștefan cel Mare. În devenirea lui a contat, cu siguranță, pe lângă talanții primiți în dar, și atenția pe care au acordat-o părinții în formarea de muzician a lui Serghei, precum și cântecele ortodoxe ruse, auzite în biserică.

Rahmaninov a compus operă, muzică religioasă, muzică de cameră, piese pentru pian, muzică concertantă și orchestrală, preferând gamele minore, cuvintele cheie care descriu muzica compozitorului rus, stabilit în SUA, interzis, la un moment dat, în țara lui de baștină, fiind... nostalgie, melancolie, tristețe, speranță, resemnare, dor, credință, recunoștință, miracol, profunzime.

„A compune muzică este parte a vieții mele, la fel cu a respira și cu a mânca. Compun muzică pentru că trebuie să dau o formă sentimentelor mele, la fel cum vorbesc pentru că trebuie să îmi rostesc gândurile”, a afirmat compozitorul „**Concertului nr. 2 pentru pian**”, concert care l-a inspirat pe artistul american Eric Carmen, care, în compoziția cântecului „**All by myself**” (magistral interpretat de Celine Dion), a utilizat câteva secvențe din capodopera mai sus amintită. „**Rapsodia pe o temă de Paganini, pentru pian și orchestră**”, o altă piesă de colecție, a devenit tema filmului „**Somewhere in Time**” („**Undeva, cândva**”), intrând astfel în patrimoniul cultural universal.

ÎNVĂȚĂMÂNT UN SIMPOZION DEDICAT ÎNVĂȚĂTORULUI COSTI GUȚU Sorina GROZA

Asociația Învățătorilor Banațeni a organizat la Lipova în Casa Muzeu Sever Bocu *Simpozionul Costi Guțu*.

Având ca obiective *O altfel de școală*, pentru o Societate modernă, la simpozion au fost expuse și puncte de vedere și soluții realiste pentru un învățământ modern de calitate.

Azi, când în școală se împletește tradiționalul cu modernul, A.Î.B. a omagiat personalitatea celui care a fost Costi Guțu.

De fapt, plecat dintre cei pe care i-a slujit cu devoțiune, învățătorul Costi Guțu a fost printre cei prezenți din A.Î.B. într-un locaș încărcat de pitoresc istoric și calm didactic.

Moderatorul dl învățător dr. Vasile Miclăuș un dascăl care conduce destinele școlii private Babel a fost o gazda perfectă pentru cei care au vorbit în plenul simpozionului: Anton Ilica, Eugeniu Criste, Maria Vârșăndan, Zlatinca Neamț, Aurel Grijincu, Radu Dimitrie.

Asociația noastră a adus un elogios omagiu unui dascăl de excepție în preajma Zilei Învățătorului

EDITURA ȘI TIPOGRAFIA GUTENBERG

DACĂ E SEPTEMBRIE E GUTENBERG 40

Dan LUCA

În cei peste zece ani de la primul număr al revistei, se pare, aceasta își câștigă un loc și un drept de vot în rândul unui număr însemnat de cititori.

Desigur, nu o ocolesc nici bruma neîmplăzită a neîncredătorilor care, cu nesaț, observă orice eroare, care involuntar, se mai strecoară și care

mai exclamă:

Habar nu am de Gutenberg...

Cât e de bună de se dă pe sub mână...

Care mână, a colaboratorilor încă scrie...

Noi nu vom privi niciodată cu neîncredere și nesăbuintă apariția revistei, ci o vom sprijini multe toamne de acum încolo. Noi nu sancționăm scrisul, mai ales că tipografia și editura are revista proprie credem, unică în țară.

Pentru eventuale greșeli tehnice observate de unii, ne cerem scuze.

Azi la ediția 40, am spune că ne mulțumește faptul că revista se distribuie gratuit în toate județele dar și în teritorii locuite de români fiind o punte ca un leagăn de frățietate.

Ceea ce va conta, e scrisul care rămâne.

Tipografia are 70 de ani în anul 11 al apariției noastre ca revistă proprie.

Ceea ce știm este că se urmărește atragerea unui număr tot mai mare de colaboratori pe o arie tematica generoasă. Din întâlnirile de la Salon Gutenberg, unic în țară după Stamatiad am observat o dorință emulativ-creatoare, care se bazează pe valențe și potențe ale semnătarilor, care nu sunt puțini.

Și, dacă vara ne confruntăm cu o căldură a bucatelor puse la răcoare, iată, toamna alintată de adierea celor 40 de ediții, ne lasă să ne înfruptăm din roade alese și culese pe filmul pânzei scrise.

Tuturor colaboratorilor le exprimăm gânduri de succes iar revistei, alte reușite ediții.

Semnează în această ediție

Ioan I. ARDELEAN
Constantin AVADANEI
Eliss Beatrice AL-BADI
Carina BABA
Vasile BARBU
Camelia Elena BELEI
Vlad BERETEU
Lucia BIBART
Mircea BORAN
Sebastian BURNAZ
Florica R CANDEA
Delia CHEVEREȘAN
Claudiu CHISEREU
Ioana CRISAN
Teodor GROZA DELACODRU
Ligya DIACONESCU
Sorin DUGALIA
Domnica FLORESCU
Ion GHIORGHITA
Ioan GODJA
Sorina GROZA
Daniela GUMANN
Gheorghe HODREA
N. N. HORIA
Carina A. IENĂȘEL
Anton ILICA
Valeriu ILICA
Geanina IOVANESCU
Roxana LUCAN

Dan LUCA
Roxana LADUNCA
Florentina MERCEA
Gabriela MARCO
Ioan Vasile MARCU
Rareș MIHAILESCU
Liviu NADIȘ
Ioana NISTOR
Dorin OCNERIU
Mira ODAGIU
Petru PANDURU
Eugen PADUREAN
Iuliana PINTEA
Eugenia PONTA PETE
Mariana POPA
Marisa RANTA
Vanghea STERYU
Adelina STOENESCU
Emil SIMANDAN
Trifu SOSDEAN
Semideea ȘULEA
Ioan TULEU
Horia TRUTA
Alexandra TUDORESCU
Loredana TUDORESCU
Aida VOIVODICIAN
Nadia URIAN
Cristian VUIN

Revista Gutenberg precizează:

Vă rugăm să expediați materialele pentru luna decembrie 2019, până în data de 20 octombrie la următoarele adrese de email candea@floare@yahoo.com, tel. 0745263205; carina.anqa@gmail.com; tudlore@yahoo.co.uk

Materialele vor fi însoțite de o fotografie a autorului, conținut o pagină A4, scris cu font „Times New Roman”, caracter de 10, text corectat cu diacritice.

Vom încerca , pe cât posibil să inserăm și alte fotografii în măsura spațiului, însă nepreluate de pe internet, la fel, vom publica doar materiale inedite, cu trimitere la o sursă bibliografică (exclus internet sau webografie). Manuscrisele nu se înapoiază. Revista Gutenberg - Universul Cărții găzduiește opinii, creații sau înscrisuri ale autorilor, din segmente culturale, cotidiene, mozaic, panoramic etc.

Responsabilitatea conținutului fiecărui text, aparține autorului în exclusivitate.

Colegiul Editorial - Redacțional

Foaie culturală, recunoscută de C.N.C.S.I.S.
ISSN 2248 - 308X
ISSN-L 2248 -308X

Tipărirea Bibliei, în anul 1454, în 170 de exemplare, a uimit și convins pe toată lumea în ceea ce privește beneficiile tiparului lui Gutenberg. E considerată prima carte tipărită cu litere mobile din Europa. Astăzi, mai există 4 exemplare complete, un exemplar aflându-se la Gottingen, putând fi consultat, dar în varianta electronică.

Tiparul lui Gutenberg a ajuns pe meleaguri românești după anul 1500. Ieromonahul Macarie, susținut de domnitorul Radu cel Mare, tipărește Liturghierul lui Macarie (1508), Octoihul slavon (1510) și Tetraevanghelul slavon (1512).

Carina A. BABA

ISSN 2248-308X
ISSN-L 2248-308X